

Undungu Gwa

Malongo–Mahano–Na–Mabili

Gwa Danieli

 Ndaga ugwe, fiyo, Nkundwe Neville. Mugonile kanunu, bīnangu. Ulwēne lo lusako ukugomokéla apa mu kipanga kangi ulubunju ulu, ukukīndilīla i Ndumi ingulumba iyi iyi uswe tukugela ukulīngānia, *Undungu Gwa Malongo-mahano-na-mabili Gwa Danieli*. Kangi uswe tusangalwīke ukukēta ba bīngi fiyo aba bakomene panja pa lisiku ilipyāno ili, kangi lōli uswe tusuluménie ukuti uswe tukaya nayo ifwāsi yākutugāsya. Ukukēta abāndu aba bipāngenie palikimo bo ulo nukwīma ukusyungutīla, ikyēne kikipela ikyēne kitamye. Kangi komma ukuya bikyēle mūmo umwe mubagilīle, ikyēne kikipela ikyēne ukuya kikafu kuli umwe ukupilikisya. Lōli uswe tukubōmbāga kilikyōsa iki uswe tubagīle ukutēndéka ikyēne nakalinga.

² Kangi—kangi, umwīsyūgu, une ngusūbīla ukuti umwe mwisa, linga une ngukābīla panandi, ukuti umwe mwisakuswaga umwe, panongwa yakuti aka ko kabalilo ka kumalīsyā ukwingīsyā imisumali aka Ndumi iyi, akabalilo kalakala aka koma imisumali iyēne pāsī. Uswe tukubīka mu mbātīko itatu ukuti uswe tubagīle ukusisimikisya ukukipilikisya ikyēne.

³ Lilino, ena, i—i kilūndīlo ikiboneke kimēnye ukuti ifi, pamo i Ndumi iyi, sikusīmbīgwa pa tēpi. Kangi agēne gikutumīgwa ikīsu kyōsa ukusyūngutīla. Kifuki ikikolo kilikyōsa kikwāmbilīla amatepi aga ukusyungutīla nkīsu. Kangi une ngulōnda ukuyōba iki ku bapilikisyi ba tepi, kulikosa kūko umwe muliko, mu kiyabo kiki ikya kīsu iki umwe mulimo, ukuti fibagīle ukuyamo muno ifi umwe mubagīle ukusita kwitikisania nafyo na une pa bumanyisyo ubu une—une ngubōmba. Lōli une ngulonda ukuyoba, bakundwe, lumo, ukuti linga ugwe gwabagīle ukulīngānia ikyēne mu njila ugwe gwakibwēne ikyēne, ikyēne kibagīle ukuya kikindane ukufumo ku kikyo une nītikikāga. Lōli, une ngusangulukāga ukupiliki iki ugwe kufimbilisīgwa ukuyoba.

⁴ Kangi ikyēne kyo nilinogono ili ukuti une ngutwāla i Ndumi isi, ukufuma ku. . . Lisyu lya Kyāla, mu ndumbula yāngu. Ikyēne kyo panongwa ya kukasya kwa Kipanga, panongwa ya Kipanga kyōsa, i Kipanga ikīsu-kyōsa; Kipanga kya Kristi, kīsu-kyōsa. Kangi une naloliloli ngwitika ukuti uswe tuli mu lisiku

lyabumalikisyo. Kangi ukusukulika kwāngu ukulīngānia iki, kangi lōli kisita kugela ukutēndēka ikyēne, injila yimo pamo iyingi. Une ngayamo siku ntobesigwe, bo une mmēnye, isya kubōmba ikyo.

⁵ Utubalilo twīngi abāndu bikupilika ukufuma ma tepi, kangi abēne bikuyoba, “Ena, une ngālitikisenie na kila. Umwēne itolo akamanya ukumanyisya kwāke, akamanya i Lisimbo.” Ena, ikyo, ikyo kibagīle ukuya kyābwanalōli. Muketile? Une ngabagila ukuyoba ukuti ikyo kikaya kyābwanalōli.

Lōli, kwa une, une—une ngufūnda Ilyēne, kisita ukwēga galigōsa—galigōsa amasyu... Une ngubala iki abanyāmbāla abāngi bikuyobaga fiki, kangi une ngubapālisya abēne. Kilikyōsa iki aligwesa uyu ikuyoba, une ngupalisya ikyene. Lōli lēlo—lēlo une ngukyégēla ikyēne kwa Kyāla, kangi une ngusyāla ni kyēne mpaka une mbagīle ukulīngānia ikyēne, ukufuma ku Bwāndilo ukubuka Busetuli, kangi polelo ukukibona ikyēne kyōsa ukulunganisigwa mwa Bāngēli. Kangi polelo une—une ngumanya ikyēne kili pabuyo bumo kifuki kitalusye. Kangi, ena, pāpo ugwe utalwīsyē, apo po itolo ubuyo bumobwēne ubu une nsōkilēpo pa—pa bugolosi pala. Kangi lumo kūko ugwe usobīle, pamo utalwīsyē, apo po pāpo une nsōkilēpo pa bugolosi, kangi une pamo ugwe.

⁶ Popāpo, uswe tukupālisya mwesa umwe bāndu banunu aba bali apa nkilundilo, ulubunju ulu, kangi panongwa ya umwe bāndu banunu mwe mukupilika amatepi aga. Kangi uswe... Fyosa ifi fibombigwe, ifyene fyo fyōsa panongwa ya Kitangalala kya Kyāla. Une ndinabo abīnangu abanunu ukukīndilila nkīsu kyosa, ana une ngupālisya fiyo, kangi ngwitika ukuti une nisakwagalāga kwa Syēpwa na bēne. Kangi ikyēne kikabagila ukuya mu ndumbula yangu ukugela uku—ukusyōba abāndu bala, mu njila yiliyosa, lōli ukugela ukutwāla ukuti kiboneke kilikyosa iki une mbagīle ukubatūla abēne.

⁷ Une ngwipilika ngati Solomoni ābōmbīle akabalilo kāko umwēne ālīputīle, kangi nukuyoba, ukumpa umwēne amahala aga umwēne ābagīle ukulongolela abāndu ba Kyāla. Ulo lo lwīpūto lwāngu ulwanaloli-ndumbula.

⁸ Ababōmba nabo mbombo bali na une apa, ukusyungutila, une ngumbona Nkundwe Mercier, kangi—kangi Nkundwe Roy Borders, kangi Nkundwe Neville, kangi Billy Paul, umwanundumiana gwāngu. Gene ali apa pabuyo bumo, kangi a bakundwe, Teddy, na bala. Une ngupālisya abāndu bōsa bala aba bikwīsa ukundula une.

⁹ Une ngukumbukila apa pakaya patali mma, Nkundwe Leo, i—i mboniboni iyi umwēne āli nayo; injosi, umwēne ayikōlīle iyēne, ikilo kimo akabalilo kāko uswe twalyāgéne akakwānda; ukuti umwēne abubwēne ubufyūke bwa piramidi ingulumba, kubutali mmwanya. Kangi une nāli pamwanya pala

ngulumbilila, pabuyo bumo, kangi umwēne āfyūkile mmwanya ukukēta iki ikyēne kyāli kyo fiki kyosa. Kangi akabalilo kāko umwēne āfikile pamwanya pala pamwanya pa bufyūke bula, fiki, umwēne alinkuti, kubutali kula mu luko lwa bwēlu boneke-bo-siliva, pamo ngati siniya, une nālimile, ngulumbilila ku bāndu. Kangi umwene alinkukwaba ubutegambulukutu bwangu, kangi une nāketile ukusyungutila umwene. Kangi umwene alinkuti, “Ngimba ugwe usōkilemo bulebule panja pala? Une mbagile bulebule ukubuka panja pala?”

¹⁰ Une ndinkuti, “Leo, nayumo abagile ukwisa kuno. Kyāla abagile ukwégela u nnyāmbāla kuno. Lilino, ugwe utikufimbilisigwa ukwisa kuno. Ugwe ubagisenie ukubūka pāsi nukubikila ubukéte ku bāndu bala pāsi pala, ukufuma pāpo ugwe ukubwēne ikyēne, ukuti ikyēne kyo Bwānalóli, ukuti Ikyo kyo Bwānalóli.” Leo ikwāfula ukugomokela pāsi, ukubikila ubukéte ku bāndu.

¹¹ Bo butali bulebule ngimba kila kyāli, Nkundwe Leo? Ifyinja fingi, bule ikyēne? Ifyinja fingi. Ukufuma pala, mūmo une mmanyile, umwēne āli nsūbiligwa mu kubomba ikyo, ukubikila ubukéti ku bāndu ukuti u butumigwe bukufumila kwa Kyāla. Lilino, kangi une—une ndikulonda ukuti ikyene kifumege kwa une. Linga ikyēne kyo ukufuma kwa une, polelo ikyēne kikaya kinunu mma, panongwa yakuti mukayamo nu bununu nabumo mu mūndu. Muketile? Ikyēne kikufimbilisigwa ukufumila kwa Kyāla.

¹² Lilino, akabalilo kāko une ngukēta ukusyungutila... Mmayolo pamusi, une nāpōnénie amaboko nu mwinangu, Nkundwe West. Une numbwēne umwēne tāsi, mu nyumba; ena, une mbōmbile lilino, ulubunju ulu. Kangi umwe mumēnye mūmo kuyilile kutali abandu bala bikwendesya, injila yosa ukufuma pāsi mu—mu Alabama, ulwa Ndungu, ukufika kuno, ukufuma kubutali ukusuluka mu Alabama!

¹³ Nkundwe Welch Evans, une nālimpondilwe umwēne u Ndungu ugu gwankindaga. Yumo āyobile umwēne āli apa umwisyūgu. Abāndu bala bikwendesya ukufuma ku Tifton, Georgia, ukuya apa. Kangi nkundwe itūgésye apa, unnine gwāke. Popāpo bīngi! Nkundwe Palmer ukufuma ku Macon, Georgia. Kangi une ngumbona, une ngwitika, Kalumbu Ungren na bala kunyuma kula. Abēne bo injila yosa ukufuma ku Memphis, Tennessee. Lilino, ugwe kwinogona... Kangi abāngi ukufuma mmabuyo agāngi. Nāgéne itolo nu nkikūlu muno ukufuma kula, kubutali kula mu South Carolina.

¹⁴ Lilino, ugwe kwinogona ukuti abāndu apa... Une nākētága ukukilania, ukufuma ku Chicago, kangi itolo amabuyo amakindane, ukwēndésya bamia na bamia ba mamailosi, itolo ukwisa ku lukomano. Polelo, akabalilo kāko abēne bikufika kuno, nabumo ubuyo ukwitūgasya pāsi. Ikyumba

ikisita fyakutalalisya; i nyumba ingūlu imbyano, ukwima mula, ukwipupūta amafuke. Ukwēga i hela ukufuma pa mēsa, ukufuma ku bāna bābo, ukwisa apa ukupilikisya ku Ndumi iyi. Kusanusya ukumbula une kukayako i . . . ukukinda ulusōko ulu, kubuyo bumo, ukuti buliko ubuyo abēne bikubūka, limo lya masiku aga? Nalōli, buliko. Uko ko kusūbilígwa! Abēndu bala bo bahomba fya-kalongo. Abēne batikwisa itolo, abēne bikutwāla ifyakalongo ni fyabupi, kangi nukutwāla ikyēne ku nyumba ya Ntwa, ukugela ukubōmba iki kitalusye. Kyāla nubukabi abasaye abandu abasubiligwa bo bala! Ikisa ni lipyana lya Kyāla liyege na bēne.

15 Une ngumbōna u mwinangu, Charlie Cox, bala ukufuma ukusuluka mwitongo mwa Kentucky. Kangi itolo kulikōsa, ugwe kukelengania, ugwe kubabona abāndu ukufuma mabuyo amakindane.

16 Unnyambala unkeke uyu itugesye pala, une ngabagīla ukunkolela ingamu yake. Une nālyāgéne nagwe mu Chicago. Lōli ugwe gwe kufumila ku sukulu ya i Bāngéli yimo kubutali ukufuma kuno, ku buyobumo, bule ugwe? [Unkundwe ikuyoba, “Springfield, Missouri.”—Nsimbi.] Springfield, Missouri; Assemblies of God Bible School. Ena. Ena, kinunu. Umwe muketile, abēne itolo bikwīsa ukufuma kulikōsa, mu kapanga akanini panandi akakūlu.

17 Inogona itolo, ukufwana, kifuki fyīnja malongo matatu ifi fikīndīle akabalilo kāko une nālyālīle ibwe lyapanguto ulubunju lula, une nālīmīle ukukilania apo pa Lukindi Luhano-na-ibili, ulukindi lumolwene ubutali. Une nākāli nukuya mwēgi tāsi, itolo u ndumiana unkeke. Kangi une nāyibwēne imboniboni iya bāndu bipāngenie kangi biswīle muno ukufuma kulikosa. Kangi une nahobwīle, nīmīle kunyuma kwa kigemo. Kangi ako ko kabalilo kāko Umwēne alimbulīle une, “Lōli iyi yikaya nyumba yāko mma.” Kangi Umwene alinkunyikasya une pasi pa mabingu. Kangi umwe mumēnye kōsa ka kapango aka kasīmbígwa mu lyāni lya i Bāngéli lilambalele mu libwe lyapanguto pala.

18 Une ngupalisya panongwa ya umwe bāndu. Une ngabagīla . . . Ikyo, ikyo kyo kinini fiyo, uku—uku yoba itolo, “Ena, une ngupālisya kuli umwe.” Loli une ngubīpūtīla umwe. Une ngwitika mwa umwe. Une ngwitika mu bwendelemo bwīnu bwa Kyāla. Une ndikwitika ukuti unnyāmbāla pamo unkīkūlu abagīle ukwendesya a bamia na bamia ba mamailosi ukwisa kuno, ukunāngisya u luko luki ulwa myenda abēne bafwālāga. Une—une ndikwinogona abēne babagīle ukubōmba ikyo. Umma. Abēne bakabagīla ukwisa kuno itolo ukukētégwa. Abēne bikwīsa kuno panongwa yakuti abēne nubusolofu kangi mu bwanaloli-ndumbula ku bupoki bwa myoyo gyābo. Ulwīpūto lwāngu: “Kyāla ndula une, ndula une ukuya itolo gwanaloli-

ndumbula ukunda pa sinda, ukugela ukubōmbéla ku bēne na kyōsa iki kili mu ndumbula yāngu, kangi ukukēta kya Kyāla.”

¹⁹ I Ndumi, umwe mukukēta, ulubunju ulu, iyēne yo yisinguligwe mosa apa pa bolodi-ndītu apa. Ikyēne kyo itolo ukutendeka itolo, ukulīngānia mūmo une ngukīndilīla, ukugela ukutēndēka ukuti umwe mubagīle ukupilikisya iki une ngugela ukuyobapo.

²⁰ Kangi *Imilungu Amalongo-Mahano-Na-Mabili Gya Danieli* ubu bwāli bufūnde bumu ubukulumba, amasiku mabili kangi ikilo fibili, kifuki, Une mfumīle, kubumalikisyo bwa ndungu apa, une mfimīle pakuya pa kyēne, ukugela ukwāga amasyu maki ukuyoba ku Bwānalōli. Ikyēne kikufimbilisigwa ukufwanikisania ni i Bāngéli lyōsa. Muketile? Ugwe ukabagīla itolo ukwēga Ilyēne, itolo i Lisimbo limolyēne kangi ukutēndēka u—u bupilikisyo, kangi polelo nukuyoba, “Ena, iki kyo iki kikuyoba,” kangi polelo ukusyūmbutūka nukuyoba, “Ena, lōli pa būngi apa Ilyēne—Ilyēne likuyoba ikindukimo ikingi, kikulwāna na *iki*.” Ilyēne likabagīla ukubōmba ikyo. Ilyēne likufimbilisigwa ukuyoba ikindu kimokyēne akabalilo kōsa. Linga ugwe utikubōmba, fiki, ikyo, polelo ugwe gwe—ugwe gwe nsōbi. Kangi iyo yo njila une ngelīle ukumanyisya Ilyēne.

²¹ Mulimosa, pa matepi, panongwa yakuti ikyēne kili pa matepi, ulwifyōnyo lwīngi ulu une ndinalo pa matepi, ulwa bakundwe bāngu mfiyabo ifikīndāne nkīsu, ko kwitika mu lipyāna lya Kyāla, ukuti une ngumanyisya mūmo une ngubōmbéla, ukuti, “Uswe twabikilīgwe-ngānīla bo lukāli u lwālo lwa kīsu.”

²² Abakundwe bāngu ba kiPentekosti, ena, une mmenye ukuti ifundo syīnu syo syāndagīlo, muketile, kangi une—une mmenye ikyēne kyo kyakusulumanisya panini ku fundo syīnu. Lōli ngimba umwe mubagīle, ukuya nkundwe gwa Kikristi, ngimba ugwe ubagīle ukukipa ikyēne ulwitikisyo lwakufwana ukwisa pa mafundo gāko pankyeni pa Kyāla, ni i Bāngéli lyāko, kangi nsuma Kyāla ukulīngānia ikyene kwa ugwe? Ngimba ugwe kubombaga ikyo? Ngimba ugwe ubagīle ukwēga i fūndo yāndagīlo yāko nukugēla ukulūngisya iyēne ukufuma ku Bwāndīlo mpaka Busetuli?

²³ Kangi, “U luyungu lwa liyoka,” ikyo kyo kigogi; bīngi abāndu batikwitika ikyo. Lōli, linga itolo ugwe kwisakubala mu Bwāndīlo, i Bāngéli lyāyobīle i liyoka lyāli nu luyungu. “Kangu Une nisakubīka ubulugu pakati pa luyungu lwa liyoka nu Luyungu lwa nkīkūlu.” Kokuti, i lilyoka lyāli nu luyungu. Kangi linga u luyungu lwa liyoka lwāli lwamwambepo, kokuti Yeso akāli mūndu, kokuti u Luyungu lwa nkīkūlu lwāli lwamwambepo. Abēne bosa-babili bāli ni mbeyu, kangi u bulugu bukāli bulipo pala. Iliyoka lyāli nu luyungu. Kangi linga ugwe kwēgāga itolo i Bāngéli lyāko, nukwisa pāsī nukuya

nalōli gwaluyīndīko pankyēni pa Kyāla une ngwitika Kyāla ikusetulaga ikylene kwa ugwe.

²⁴ Kangi linga ugwe utikukupilikisya ikyēne, une—une ndipo, akabalilo kalikōsa, ukubōmba ubununu bwāngu ubukīnde ukukutula ugwe, mwa kalata pamo mu—pamo mu bwāngāle bwapamwenepamwene, pamo kalikōsa aka une mbagīle ukukutūla ugwe. Ena, uswe tukusyāgānia ukuti ikyo kitikumpaka u mūndu, pōpe ikyēne kitikuntobēsya u mūndu, lōli ikyēne itolo kikutwāla u Bwēlu pa kimanyisyo iki uswe twēsā tukugela nubukafu ukubatwāla abāndu ukuti bakēte. Muketile? Ikyēne itolo kikutwāla u Bwēlu.

²⁵ Lilino, ku kilūndilo iki kikuboneka, une njobile iki panongwa yakuti amatepi, umwe muketile, kangi amatepi aga gikubūka kōsa, kulikōsa.

²⁶ Lilino unko uswe twinamisye imitu gyitu itolo pakabalilo ku Nsimbi gwa Lisyu ili. Kangi balinga nkilūndilo ulubunju ulu yo mfumbwe, ikuyoba itolo, “Une ne mfumbwe. O Kyāla, yaga gwākīsa kwa une”? U Ntwa akusaye. Kangi ku bala bābo bisakupilikāga itepi, akabalilo kāko ugwe kupilika iyēne, Kyāla alikupāga ugwe ukusuma kwāko.

²⁷ Tāta gwītu Gwakumwanya, uswe twe bāndu bakupālīsyā, lōli bāndu abasitakufikapo. Lōli uswe tukusegelēla i Kikota Kyāko ikya ipyāna ulubunju ulu, panongwa yakuti uswe tubūlīgwe ukwīsa. Yeso alinkuti, “Ugwe nsuma Tata kalikōsa mu Ngamu Yāngu, Une nisakubōmbāga ikyēne.” Lilino, uswe tumenye ukuti ikyo kyo kyabwanaloli.

²⁸ Kangi muno nkilūndilo, kangi pānja mu—mu kīsi kūko amatepi gikubūkāga, kukuyaga lumo abakalongo ba maelifu aga Bakristi abapāpīgwa-kāngi bikupilika iki. Kangi uswe tumenye, Tāta, ukuti akabalilo kāko uswe tupāpīgwe-kāngi, ukuti umbepo gwītu apāpīgwe ukufuma Kumwanya. Ikyene yo Mbepo gwa Kyāla, u Mbepo Mwikemo, pa uswe. Kangi uswe tukusyāgānia ukuti Mbepo Mwikemo yo gwamaka-mōsa kangi abagīle ukubōmba kalikōsa kuli uswe aka uswe tukunyonywa ukuti kabōmbīgwe. Polelo, Tata Gwakumwanya, uswe tukusuma ukuti Ugwe kwābulāga u lwitiko lwītu kwa Mbepo yula, ukuti Ikyēne abagīle ukupākīsyā kuli uswe ulubunju ulu, kangi panongwa ya lwīmīko lwa Kitāngalāla kya Kyāla, ubusumu ni finyonywo fyōsa ifi, ukuti uswe tubagīle ukubumbulusīgwa ukufuma ku bubine bwītu kangi ubōnywa bwītu, ukuti uswe tunagīle ukumbōmbēla Kyāla na kyōsa iki kili mwa uswe.

²⁹ Igūla mōsa imbulukutu syītu isya lupilikisyo umwīsyūgu, kangi bo une ngugēla ukutwāla panja ililāluso ilikulumba ili, kangi elusyāga ikyēne mu minogono ga bāndu. Lilino, une ndinakyo ikyēne kisīmīgwe mōsa apa, Ntwa, pa kalatasi, kango pōpe pa bolodi-nditu kisīngulīgwe, iki kalatasi iki, lōli fikafikāpo mōsa itolo ukulīngānia ikyēne. Lilino uswe

tukukōléla pa Ugwe, gwe Fundi unkulumba Yūyo āsīmbole i Lisyu, Yūyo ālipakile Ilyène, Yūyo ālipéle Ilyène ku nsololi Danieli. Kangi uswe tukusuma ukuti Ugwe kutumaga ulupako ulubunju ulu, mmasiku agabumalikisyo aga, mūmo Umwēne āyobíle i Būku likwigaligwága mpaka akabalilo aka, aka Ugwe kwisakwígulága ukupilikisya kwítu. Kangi muliyaga u lwítiko lwa mfu-ntofu mu ndumbula yítu ulu lwisakwitikisýaga i Lisyu ukwēga ubukolelélo nu Būmi, nukutwála panja imipiki gwa bugolofu mmyumi gyítu, iki Ilyène liténdekígwe ukubōmba. Ulwítiko lwítu mwa Kyála, ikyēne kilipākisýaga ikyo kuli uswe ulubunju ulu. Kabuno uswe nulwiýũfyo tukugúlila lilino, ukwiýipa twíbēne kwa Ugwe, mu Ngamu ya Yeso Kristi. Ameni.

³⁰ Lilino, uswe tuli nulupālisyo ulubunju ulu, panongwa ya lusako ulunywāmu kangi ukwígúla amani aga aga Lisyu i Lyasyēpwa iya Kyála.

³¹ Lilino, i nongwa iyi une ngyēgíle pa nīmweñe ukugéla ukulīngánia iki, yo panongwa yakuti uswe tukukīndámo mwa Būku Iya Busetuli, kangi uswe utilo tukwisa ukukilania i ngulilo sya fipanga fihano na fibili. Kangi, polelo, ku bumalikisyo bwa ntu gwa 3 gwa Būku gwa Busetuli, i Kipanga kyēgígwe ukufuma pa kīsu, mmwanya mu Lwīmiko. Kangi une ngugéla, ni ndumbula yangu yōsa, ukutwála iki kubandu, ukuti abēne bikugúlila ikindukimo ukuboneka, ukuti abēne bikukēta kisīmbigwe mwa Būku gwa Busetuli, akabalilo kāko ikyēne kikābombíle imbombo mu ngulilo sya kipanga. Kangi uswe tusegelíle ku bumalikisya ukukīnda ugwe kwīnogonéla.

³² Ikilo inandu isi sikīndíle, Billy, ugwāngu... Pamo, unkamwana gwāngu, ndigi, ālingólíle une, nkati nkilo, nukuti ālipo unnyāmbála uyu ingamu āli Andy Herman, uyu yo ntani gwāngu gwa une, ālambaléle, ikufwa nkipatala. Une ndinkubūka ukunkēta umwēne. Abēne bālinsilísye umwēne, une... fiyo, mpaka umwēne āgoníl'utulo, kangi une ndinkutoligwa ukuyoba nu mwēne. Ulubunju ulukonge... Une nālinsumíle Kyála ukunkyunga umwēne mūmi mpaka une nābagíle. Andy yo nnyāmbála unnunu, lōli umwēne akāli itolo Nkristi. Umwēne akaya yo mwipwa; umwēne yo ntāni, egile untāni gwa une.

Kangi polelo akabalilo kāko Nasenge Ade ālimbūlíle une, ímíle pala, umwēne alinkuti, “Billy, ifyīnja lwēle fyōsa ifi ifya būmi bwāke, umwēne akambōmbelápo Kyála. Lōli,” alinkuti, “imilungu minandi igi gikindilwpo umwēne ālitūgésye mu nyumba...” Umwēne, fyīnja malongo lwēle mbukusi, ena, umwēne atikubōmba imbombo ya maboko fiyo mma. Lōli alinkuti...

Umwēne alinkólíle umwēne kangi alinkuti, “Ade, ugwe umenye fiki? Kristi ālisíle pankyeni pa une apa, itolo amaminiti manandi aga gakindilépo.”

Umwēne alinkētīle umwēne, alinkuti, “Andy, ngimba—ngimba . . . Ngimba kitamisye kyo fiki?” Umwēne alinkuti . . .

Umwene alinkuti, “Umma. Umwene ālīmīle papapa apa pankyēni pa une, kangī Umwene alinkuyoba ikindukimo.”

Alinkuti, “Ngimba Umwēne āyobīle fiki?”

“Ukwene kwīlīlēpo ukukinda mūmu ugwe kwīnogonela.”

³³ Mmilungu minandi ukufuma pala, imilungu mibili pamo mitatu, umwēne ālalatīgwe kangī ālamabalele alalēte kula nkīpatala, ikufwa. Une ndinkuti, “Nasenge Ade, isoni pa ugwe panongwa ya kusita kungōlēla une pamo umundu yumo, ukuyibīka i ndumbula yāke nkayīlo ku sala iyi yīyo umwēne afikileko lilino.”

³⁴ Une ndinkusuma u Ntwa, ulubunju ulukōnge, akabalilo kāko une . . . Umwēne alinkutoligwa ukuyoba, popāpo une nalindālusisye itolo. Une ndinkuti, “Ngimba ubagīle ukumbilika une, Jomba Ande?” Kangī umwēne—umwēne abāgīle ukutinīla untu gwāke panini kangī ukwēndēsya ifigego fyāke. Une ndinkummwīputila umwēne, nālīntēndīke umwēne ukulapa imbībī syāke pankyēni pa Kyāla. Une nālōndāga ukummosya umwēne, kangī Nasenge Ade ālōndāga ukōsīgwa.

³⁵ Kangī une ndinkubūka mu nkiyumba, ukunkēta unkikūlu unkeke uyu ikwitūgāsya mbupalamani apa, uyu abēne bayaga pakuntuma ku kipatala kyasyutano, kangī u Ntwa ābōmbīle ikīndu ikikulumba ku mwēne, isile kukāya.

Polelo, pa njila ukubūka, une nālyagene nu kalumbu ugwakītītu, kangī umwene alinkuti, “Ngimba ugwe ukaya Nkundwe Branham?”

Une ndinkuti, “Une yone.”

Umwēne alinkuti, “Ngimba ugwe kungumbukila une? Une ne Nka. Drye.”

³⁶ Kangī une ndinkuti, “Ena, une ngwitika ngukumbuka. Pete Drye na bala.” Une ndinkuti, “Ena, une—une ngukukumbuka ugwe.” Umwēne alinkubūka nkyumba, kangī akabalilo kāko uswe twābōmbīle . . . Une nāsūwīgāga nongwa ya fiku umwēne unkikūlu āyobīle ikyo. Kangī, pala, Jomba Andy nalōli asūmwīke mmwanya mu kitala mula, kangī itugesye pamwanya pala, ikwendesya amaboko gāke na ni ngōngi ngati aligwesa uyungi, ikugela ukwēga ikīndu, ikīndu kya kitala pāsī, ukuti umwēne ābagīle ukusōkāpo pala nu kubūka panja. Lilino abēne bikwīsa ukōsīgwa mu Ngamu ya Ntwa Yeso, umwēne nu nkāsi gwāke.

³⁷ Polelo, lōli iki une njobīle ikyo, ukwēne kwīlīlēpo ukukīnda mūmo uswe tukwīnogonela. Kangī une ngwitika ukuti iki *Imilungu Malongo-Mahano-na-Mabili Gya Danieli* kisakutwālāga ikyēne ku bupilikisye bwītu.

³⁸ Lilino, bīngi ba bakundwe bītu ba kiPentekosti, aba une njobile pitasi pa tepi, ukuti abēne bikukanikana na Iki. Abēne bikulōndésya ikikulumba, ikindukimo ikyāmaka ukuboneka. Kangi, bakundwe bāngu, linga umwe mwisakupilikisyāga naloliloli kifuki, kangi komma...kangi pilikisya, umwe mwisakusyāgania ukuti kila ikilumba, ikindukimo ikyāmaka naloli kikindile. Yeso itēndekisye ukugomokela.

³⁹ I Kipanga kikusōkápo pa ntu gwa 3 gwa Busetuli. Nakimo kyāyobígwe nkati mula isya nakimo, lōli itolo ikindu kyābumalikisyo kyāli u ntumigwa gwābumalikisyo gwa ngulilo. Polelo, uswe tukubōmbéla na ba Yuda mpaka ukwisa kangi nu Nsingilígwa, mu ntu gwa 19. Ukufuma mu gwa 6 ukubuka ku ntu gwa 19 kyo fyōsa fya kiYuda.

Kula ko une ngulōnda ukufika nkundwe gwāngu unnunu ukukilania apa akabalilo ka Fifūngilo ifi, Nkundwe Wood, uyu yo pakwandwa āli gwa Jehovah Witness, umwēne ni kikolo kyāke kyōsa, apa ulubunju ulu, ukuti bala “maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana” bakāli mma, bakāli nakyo nakimo ukubōmba na Bāpánja. Abēne bāli baYuda. Muketile? Kangi ikyēne kikaya Mbili gwa Kristi ugwasyāmbutítu nkīsu umwīsyūgu mma.

U Nsingilígwa yo Mbili ugwasyāmbutítu gula. Na Mbepo Mwikemo uswe tōsígwe mu Mbili ugwasyāmbutítu gula.

⁴⁰ Lilino, uswe tumenye ikyo mwa Buku gwa Daniel apa, kūko uswe tufumile pakubala, uswe itolo tukubalāga kangi panongwa yakuti ikyēne kyo Lisyu lya Kyāla. Mu ntu gwa 9 gwa Dabiel, ilinandi lya 24.

Imilungu malongo-mahano-na-mabili fimikigwe ku bāndu bāko na pa kāya kāko akīkēmo, ukumālīsyā ingilano, . . . ukupéla ubumalikisyo ubwa butulwanongwa, kangi ukupéla ukusayana panongwa ya bōnāngi, kangi ukwīngisyo ubugolofu ubwabwīlanabwila, kangi ukufungila mōsa imboniboni nu busololi, kangi ukōneléla u Mwīkēmo unkīnde.

ilinandi lya 25, “Kangi manya lelo kangi pilikisya, ukuti ukufuma . . .” Lilino, ikyo kyo iki uswe twāyoba’ngapo, kangi uswe twamalikile pa Ndungu nkilo ugu gwākindaga gula, “ukōneléla u Mwīkēmo unkīnde.” Apa po pala uswe tukwānda ulubunju ulu, pa linandi lwa 25. “Kangi lelo . . .”

Manya lelo kangi pilikisya, ukuti ukufuma kukubuka pānja kya ngomelesyo ukubuku ku bupyanikisye kangi uku yenga-kangi Yerusalemu (ako ko “akāya kāko akīkēmo,” muketile) ukubūku ku . . . Mesiya u Mwalafyāle-mwana kwisakuyaga imilungu mihano-na-mibili, kangi malongo-mahano-na-gumo kangi imilungu mibili: kangi ulukindi lwisakuyengigwa

kangi, kangi i fibũmba, kangi kópe mu tubalilo utwabutolwe.

Kangi ukufuma pa milungu malongo-mahano-nagumo ukongelelápó imilungu mibili isa u Mesiya ukutumulígwa, lóli panongwa ya yumwène: kangi abāndu ba mwalafyále-mwana aba bisakwisa bisakōnanga akāya na kubwikemesyo kula; kangi ubumalikisyo bwāke bwisakuyaga nu mōgésyo unkulumba, kangi ukufika ku bumalikisyo bwa bwite ukubalanilana ko kubikígwe.

“Kangi...” Lilino, kumbukilága, uko ko kumalika kwa bwite. Uswe tulinakyo ikyène pa bolodi apa. “Kangi,” lilino uswe tukwānda ikindukimo ikingi.

Kangi umwène isakusisimikisya u lwitikáno na bingi ku ndungu gumo: kangi pakati pa ndungu gula umwène isakupela ilikemo ni kyabupe ukwīma, kangi panongwa ya kubalanila-mōsa kwa ikyamwiko umwène isakutendéka akēne ukuya kayōngígwe mpaka ku bumalikisyo, (ikyō kyo, fyōsa), kangi ikyō kīmikígwe kisakōneligwága pōsa pa kayōngígwe.

⁴¹ O, kyo kimanyisyo kiki! Une ndinkuyoba ku nkasi gwangu ilisiku limo, “Une nguswiga linga abandu bikukupilikisya ikyène.” Lilino, une ngulōnda umwe ukupilikisya ikyène. Komma...Linga umwe, uswe tukufimbilisígwa ukusyāla apa ilisiku lyōsa, itolo syāla. Lilino, uswe—uswe tukulonda ukupilikisya ikyène. Muketile? Uswe—uswe tukulōnda ukumanya ukuti ikylene bo Bwanaloli. Kangi, ugwe, linga itolo ubagile ukuketa ikylene! Kangi une ngusuma, lumo...

⁴² Kangi polelo, ukufuma apa, une ngukilekaga ikisimbe-pakalatasi kipāyikígwa apa, kangi umwe—umwe mubagile ukusingula ikyène mōsa, ukufuma apo. Ukwīsa muno pamusi apa, akabalilo kāko umwe mukulonda, nukusingūla mōsa ikisimbe na fyōsa bo ifyo. Ikyène kikubatūlága umwe ukupilikisya. Iyo no ngwa une nākibikīle ikyène apa, ukuti umwe mwābagile ukupilikisya ikyène.

⁴³ Lilino, unko uswe twendelēmo itolo pakayabo kanini ukuti uswe tuyege nu lwālo. Lilino āliko...Danieli āpasyága isya bāndu bāke, panongwa yakuti umwēne ābalīle Yeremiya u nsololi, kangi āpilikisye ukuti Yeremiya ukuti abēne bāyága mbutumwa ku fyīnja malongo-mahano-na-mabili. Kangi polelo, umwēne āsyāgénie ukuti abēne bāli mbutumwa ku fyīnja malongo-mabili-na-limo ukongelapo lwele, polelo umwēne āménye akabalilo kāli kifuki. Popāpo umwēne alinkubīka palunafu imbombo yāke yōsa, ukukwāba pāsi, mūmo ikyène kyāli, amakatani ga mbombo syāpīsīku syāke syōsa. Alinkutalusya ikisyo kyāke kwa Kyāla, ukufwāla ikisaka ni lyōto, nukubūku kukupīka ifyākúkyā nukwīpūta, ukuti umwēne

abagile ukupilikisya ndili akabalilo kala kisaga ukuya. Polelo uswe tukwaga, mūmo une njobile pitāsi. . .

(Ngimba umwe mubagile ukusyumbutusya ikyo ukusyungutila, kula kubwa njila *iyō*, itolo pakayabo kanini?) Ikipopa-mbelo, ikyēne kyo itolo kinywamu fiyo panini. Ikyēne kikumbela une ukwāla masyu. Poleo. . . (Ndaga ugwe, nkundwe.)

⁴⁴ Lilino, ukuti uswe tukwaga ukuti, Daniel, umwene alondaga inongwa iyi kuli bāndu bāke. Kangi une ngwinogona, linga Danieli, ikubala abasololi kunyuma yāke, kangi āli nu luko ulu ulwakupilikisya, ukuti umwēne āli kifuki kubumalikisyo, nukundōndésya Kyāla, ukusyāgānia mūmo kwāyīlile kifuki kubumalikisyo, polelo une ngwinogona uswe tukwitikisigwa, mukwisila ukukēta ukuti uswe tuli kubumalikisyo kwa nsebwe lilino, tutikufwāla ikisaka nu lyōto mma, lōli tukutāga panja ifindu fya nkīsu, kangi imbasyo syītu sya būmi ubu, nukundōndésya Kyāla, ukuti tusyāgānie Iyo lisiku liki ilya kyīnja uswe tulimo, panongwa yakuti uswe tukukēta uswe tuli ku bumalikisyo, kangi ukuti i Kipanga kisa kwipinya nukwīpūta nukwitēndekésya. Iyo yo nongwa une nifikifwe ukukyēga panimwēne. . . Kisita kumanya akalinganikisyo ka iki, panongwa yakuti une ngilenie ikyēne akabalilo kalikosa, kangi ndinkuti, “Gila imilungu malongo-mahano-na-mabili ga Danieli,” panongwa yakuti une nātōligwāga ukupilikisya ikyēne. Kangi iyo yo nongwa une nēgile ikyēne panimwēne lilino, ukugela ukulingania ikyēne. Kangi une ngwitika, nu butuli bwa Ntwa, une mbagile ukubomba ikyene ni lipyana Lyake, ukukitwāla ikyēne ku buyo, ubanāngisya umwe mūmo kuyīlile kifuki uswe tuli ku Kwīsa kwa Ntwa.

⁴⁵ Lilino, Danieli āli itolo mu fyinja fibili. Polelo uswe tukwaga, ukuti, bo umwene āli ndwiputo, u Gwāndūmi, Gabrieli, ābopīle ku mwene; kangi akalīngāsye itolo ku mwēne mma akabalilo kāko abāndu bāke bikusōkāga ukufuma ku butumwa, lōli, kōpe, fyōsa ifi fwabīkīgwe ku bāndu bāke, fyōsa ifi fyākāli fyāsyēle kuli bāndu bāke. Umwēne alinkuti, “Gilipo imilungu malongo-mahano-na-mabili igi gisyēle kuli nJuda.”

⁴⁶ Polelo, uswe tukwaga, ukuti Umwene āli ni fundo ya kahano-na-kamo. Kangi yimo mwa isyēne, kwāli kumālīsyā ingilanio; kangi—kangi ukupela ubumalikisyo bwa butulwanongwa; ukutēndēka isayanisanio panongwa ya bōnangi; ukutwāla ubugolofu bwabwilanabwila mula; ukufūnga mōsa imboniboni nu busololi; nukōnelēla u Mwīkēmo unkinde.

⁴⁷ Kangi uswe twēgile, ulubunju lwa Pandungu ugu gwākīndāga, Danieli mbwitūgāsyo bwāke pāsi kula, ikwīpūta. Kunamanyolo kwa Pandungu ugu gwākīndāga, ukupa a Masimbo, ukuti abāndu bābagile ukubala ikyēne akabalilo

kāko abēne bikufika ku kāya. Ngimba umwe mubalile ikyene? Ngimba mwākiganile ikyene? Bununu!

⁴⁸ Lilino, ifundo ya kahano-na-kamo. Kangi uswe tukukyāgania ikyo, pa fūndo ya kihano-na-kimo, “ukōneléla u Mwikémo unkīnde,” uswe tukukyāgania ukuti “u Mwikémo unkīnde” akabalilo kōsa kikwīmila i Kipanga, i Kitembe. Kangi i kīndu ikyābumalikisyo kyāyaga pakubōmbígwa, kwāli ko kōneléla u Mwikémo unkīnde, ikyo kyo Kitēmbé Kyafyinj’elifu iki Umwēne isakwitūgasyāga ngamo akabalilo ka Kafyinj’elifu, aka uswe twisakwitūgāsya ngamo.

⁴⁹ Lilino, umwīsyūgi, lilino uswe tukusegeléla, “Ngimba kyo fiki i milungu malongo-mahano-na-mabili?” Kangi aka ko kayabo akapala fiyo, imilungu malongo-mahano-na-mabili.

⁵⁰ Lilino, uswe tumenye i Lisimbo likabagila ukusyōba. Agēne gali nu Bwānalōli. Kangi linga uyu u Gwāndūmi Gabrieli ikwisa nukumbūla Danieli ukuti kusyēle itolo imilungu malongo-mahano-na-mabili ku baYuda. . . Lilino, uswe tukubōmbélaga ikyo ku masiku mahano-na-limo. . . pamo undungu gwa masiku-mahano-na-mabili. Lōli, mu busololi ikyēne kyo akabalilo kōsa kikupa mfimanyilo.

⁵¹ Kangi popāpo, kisita kwilāmwa ukuti ukusuluka ukukīnda i ngulilo, bālipo abamia ukubasania na ba mia ba bāndu, abafūnda, abanyāmbala ababagilano, ukugēla ukulīngānia iki igi malongo-mahano-na-mabili gwa imilungu gyāli. Kangi une mbalile si nyingi sya isyakuyobapo syābo pa kyēne. Kangi une ngupālisya fiyo kwa Tata. Smith, ugwa kipanga kya Adventisti, panongwa ya injobelepō syāke. Une ngupālisya kwa Dr. Larkin, ugwa njobelepō syāke. Une ngupālisya ku bōsa aba abafūnda abakulumba, panongwa ya njobelepō syābo pa iki. Kangi mu kubala isyēne, ikyēne kikunyelusya une fiyo, ukuti une mbagile ukugāga amabuyo aga gikuboneka matalusye. Lōli ukusyāga injobelepō isi une—une nīnogonāga ukuti une ngulōnda ukulīngānia, une nālondeśisye ukukīndamo mwa enseklopediya, iya “kabalilo,” ukukyāgānia iki “akabalilo” āsanusyāga.

⁵² Kangi uswe tukusyāgānia pa bwa apa, uswe tuli na “kabalilo, kabalili, kangi ukuyabānia akabalilo.” Ngimba *akabalilo* kyo fiki? Ngimba kyo fiki u *ndungu*? Lilino, ikyo kili ifyinja maelifu matatu, abamia bana na malongo matatu ifi fikindile, ukufuma pāpo iki kyāli, ukufuma pāpo Kyāka ālyāndile ukubōmba na baYuda; fingi, fingi ifyinja ifi fikīndilēpo. Danieli āli v.c., kangi akabalilo kala kāli v.c. 538, ifyinja 538 bo akāli Kristi, akabalilo kāko umwēne āyobīle ku “kabalilo, kabalilo, kangi ukuyabania kwa kabalilo.” Kangi, imilungu malongo-mahano-na-mabili, kēta kūko imilungu malongo-mahano-na-mabili gyābagile ukumwēgēla umwēne. Fiki, umwēne ākāli mu Babeloni, mu milungu malongo-mahano-

na-mabili, kangi lōli Kyāla ālimbūlile umwēne ukuti ako kāli ko kōsa akabalilo aka kasyēle pa bāndu.

⁵³ Lilino, ikipanga kyangu apa kiménye ukuti ukukinda ifyinja fyosa une mbabulile umwe, “Linga ugwe kulōnda ukumanya lyo lisiku liki ilya ndungu ilyene lili, kēta pa kalendala. Lōli linga ugwe kulonda ukumanya akabalilo aka uswe tulimo, kētésya abaYuda bala.” Ako ko kēne kapatu-kakabalilo. Kyāla akabikīle natumo—natumo utubalilo ku Bāpánja; yikālīko nayimo ifwāsi ya kabalilo. Kangi apo po pāpo une ngwīnogona ukuti abasīmbi bīngi abakulumba bikifulugēnie ikyēne mōsa, kangi bāgelāga ukubōmbēla iki ku baYuda na Bāpánja, panongwa yakuti Umwene āyobīle, “Abandu bāko.” Loli Umwene āyobāga kwa Danieli, komma ku Kipanga; abāndu ba Daniel, abaYuda. Linga Umwene ayobaga ku Kipanga, ugwe ukabagila ukukipela ikyo ukubopa nakumo; ugwe gwe—ugwe gwe kubutali kunyuma, kope bo kukāli nukwisa kwa Kristi. Ikyēne angali kikumalika mu luko lulilosa lwa milungu ugwe gwālongdāga ukukibika ikyēne mula. Ikyēne itolo kimalīke. Lōli umwēne āyobāga ku baYuda, popāpo lēlo un’Juda yo kapatu-kakabalilo ka Kyāla.

⁵⁴ Umwe mukukumbukīla apa, pakaya patali mma, akabalilo kāko u Nkundwe Arganbright, ugwa ku California, u prezidenti-gwakibili gwa International Full Gospel Business Men’s Association, ukwisa ku nyumba yangu kangi ātwēle i—i tepi; kangi komma i tepi, lōli i—i filimu, iyi abēne. . .iya *Maminiti Matatu Mpaka Kilo-Pakati*. Ikyo kyālyēgīgwe pa bulondesoyo kwasayansi. Akabalilo kako une nguketa aba Juda bikugomokela, ukugomokela mu Yerusalemu, kwa Yerusalemu, une ngwisa ukusuluka kuno ku kipanga iyi, kangi une ndinkuti, “Une ngwipilika ngati une nāli nako ukupinduka-kwakibili.” Mwe bīngi ba umwe mukukumbukīla ikyo. Une ndinkuti, “Ukukēta abaYuda bala bikugomokela kula!”

Yeso āyobīle, mwa Matai untu gwa 24, “Akabalilo kāko umwe mukukēta u mpiki gwa māfilu gukutwāla panja ubulēnge.” Umwe mumenye ikyakukilōndesya, muketile, abaYuda ukugomokēla!

⁵⁵ Lilino, une ndinasyo injobelepō simo sisīmbigwe mōsa apa. Une ngulonda ukubūkāmo mu syēne. Lilino, lilino, une—une ngwēgāga akabalilo kāngu, ukuti umwe mubagīle numwe ukusisimba isyēne mōsa. Lilino, iki kyo kikuboneka, ifi . . . Lilino uswe . . . Akabalilo kāko uswe tulimo lilino, fyosa ifi fikuboneka ku . . . Ikyēne kya kiYuda; nakimo ikyakubōmba ni Kipanga, na panandi. Kalikōsa ukufuma ku Busetuli untu gwa 3, mpaka ku ntu gwa 19, kakaya nakimo ikyakubōmba ni Kipanga. Ugwe ukabagīla ukukitēndēka ikyēne ukwisa kanunu. Ikyēne itolo kyo kikaya pala.

56 Lilino une ngulonda ukulīngānia mūmo une nākyāgīle ikyēne. Lilino, pa bolodi, bīngi ba umwe mukukētāga ukuti une nsīmbole mōsa, utubalilo utubāmbikīgwe, mūmo fikuti ikyēne kikwīsa mu fwāsi, ukuti ikyēne kibagīle ukutēndekīgwa ukuti aligwesa abagīle ukupilikisya. Ngimba mugīle umwe. . . Umwe mukabagīla ukukibōna ikyēne ukufuma ku nyuma, une ngusakisya, ubwēne bo bunini fiyo ubwa busīmbe. Kangi ubo bo busīmbe bwa Becky. Une ninogonaga. . . Kangi, ikipicha ikyo, une nābōmbīle ikibibipo ukukinda ikyo. Lōli, Becky āsīmbole ikyo, ikya kifwāni kya njosi ya Nebuchadnezzar. Kangi une ngwinogona ikyēne kikuboneka fiyopo ngati ndindwana, Becky, ukukinda ikyēne ukuya nnyāmbāla. Lōli, mulimosa, ikyēne—ikyēne kisakupa inongwa, iki uswe tukulōnda.

57 Lilino, linga uswe tukubala mu li Bāngēli ukuti gilipo imilungu malongo-mahano-na-mabili gibīkīgwe ku bāndu, lilino, i. . . kikaya nakimo ikyākubōmba ni Kipanga. Imilungu malongo-mahano-na-mabili gikaya nakimo ikyakubomba ni Kipanga. Linga umwe mukukētēsya apa, pa kikalatasi, une ndinasyo ingulilo sya kipanga pakati pa gila imilungu malongo-mahano-na-mabili.

58 Uswe tulinakayo kubwa kuno. Unkundwe yumo pāsi mu Georgia āsīmbole ikyēne kuli uswe apa, bo uswe twākinda ngamo mu ngulilo sya kipanga. Kangi uswe tuisimikisye uswe tubagīle ukupilikisya kīkyo iki kikusanusya. Iyi inyēlu mu kipanga apa, ikyo kikusanusya ikyēne kyāli mōsa kyabatumigwa. Kangi polelo mu ngulilo yakibili iya kipanga, abēne bāli ni kimanyisyo kwa baNikolai, pamo, abēne bāli ni mbombo sya baNikolai; ikyēne kyākāli kikaya kimanyisyo mma. Mu ngulilo ya kipanga ya butatu, ikyēne kyāli kimanyisyo. Kangi mu ngulilo ya kipanga ya buna, ikyēne kyapanganisīgwe, kangi ikyēne kyāla bwapāpa bwaRoma. Kangi mu i—i ngulilo ya kipanga ya buna, sila syāli syo ngulilo sya ngīsi.

Umwe mukukētēsya, ingīsi yōsa pala yikwīmila i kiNikolai, pamo i kiRoma. Ikiyabo ikyēlu kikwīmila u Mbepo Mwikemo, i Kipanga. Kangi, mūmo ikyēne kyāli ukwānda mu kabalilo ka Mwikemo Pauli, i Kipanga kyōsa kya batumigwa kyālisusīgwe na Mbepo Mwikemo. Polelo abanyafyāle balinwānda ukwisamo. Polelo abēne kubumalikisyo balinkubīka palikimo nukutēndēka ikipanga ikipya kubumalikisyo ukufuma ku kyēne. Kangi itolo akapanga akanini kālyōkīgwe, nukutunyigwa na mabwe, nukulyesigwa ku ngalamu, na filifyōsa.

59 Mu Butendekēsī ikwisa Luteri, ukwelukāka paninipo, umwe mukukēta. Mmasiku ga Wesley, kwātwele ubwelupo panini kangi. Lōli mu ngulilo ya kipanga kyabumalikisyo apa, i ngulilo ya kipanga kya baNikolai, iyo yo ngulilo iyi uswe. . . Komma i kiNikoli, lōli Laodikia, iyo yo ngulilo iyi uswe tulimo. Umwe mukukētēsya, bukayapo u Bwelu bwingi fiyo mma.

⁶⁰ Umünduyumo, akabalilo kâko abêne bikukêta ikisîmbígwe kya kyâne pamwanya apa, balinkuti, “Isoni pa ugwe, Nkundwe Branham! Ilisiku ilikulumba ilya bwelusígwe ili!”

Une ndinkuti, “Une nisakwinogonelága, akabalilo kâko ikyêne kisêfígwe pâsi, ikyo kitikubômbéla ikyêne nu bugolofu nabumo, akabalilo kâko ugwe kwêga abêlu nalolilo mu ndumbula, bapâpígwe kangi mwa Mbepo.” Kumbukilága, iyi yâli yo yêne ngulilo ya kipanga iyi Kristi âbíkígwe panja pa kipanga Kyâke Kyêne, mu fyosa fya ifyêne. Uswe tuli nu bwilâte ubukulumba, lôli, “Ngimba uswe tuli nakyo ikyakukâba?” kyo uswe tukuyobelápo. Ngimba Kristi nalolilo ali nkipanga? Ikyêne kisakuyaga fiyo mbunini bwa bându.

⁶¹ Lilino, lilino unko uswe tubâmbíke imilungu malongo-mahano-na-mabili ya Danieli. Lilino une mbagile ukwândísyá apa kângi; babombi ba Nongwainunu, linga umwe mukukânikána na iki, syôsa kanunu. Ifyêne fiyabanisígwe ntubalilo tutatu, mûmo uswe tukusyâgânia mwa Danieli 9. Utubalilo tutatu. Akâkwânda, akabalilo ka milungu mihano-na-mibili; polelo ikya batatu abamalongo-mabili na mibili, iki kyo malongo-mahano-na-limo ukongelelápo mibili; kangi polelo akabalilo ka ndungu-gumogwene. Ifyêne fiyabanisígwe ntubalilo tutatu utukîndáne.

⁶² Lilino, une nkiyâbénie ikyêne apa pa bolodi. Akabalilo kâkwânda; akabalilo kâkibili; kangi ku bupilikisyo bwângu, ukwisila mu Nongwainunu, ukwisila mwa Mbepo Mwikemo, ikyo, ukumâlisya kwa kabalilo, Kyâla ikugomokelága kângi ku baYuda.

⁶³ Lilino, uswe tumenye, ukwisila mu Nongwainunu syôsa, ukuti Pauli âmanyisye, na bângi, ukuti Kyâla isakugomokelága kangi ku baYuda. Ena, polelo, linga Umwêne isakugomokelága kângi ku baYuda, ngimba uswe tukubômbelága bulebule ikyêne ku nyuma nkabalilo ka Danieli? Uswe tukufîmbilisígwa ukukibômbéla ikyêne mu ngulilo iyâbumalikísyo iyi. Kangi ikyêne kyo ukufuma pâpo i Kipanga kya Bâpánja kibûkíle, ’nongwa yakuti Umwe ikubômba na Israeli ngati kikolo, uswe ngati pamwene-pamwene.

⁶⁴ Lilino, une ndinako ukusîmba kumo apa kûko une ngulonda ukubala kwa umwe bo uswe tukukîndilíla. Lilino:

..ukusôka panja kwa ngomelesyo ukubûka ku kuyenga-kangi Yerusalemu. . .

Iki, kyâli pisiku lya 14 lya Mariki. Linga aligwesa gwa umwe ikulônda ukusîmba ikyo pâsi, mu Kihiburi umwe mwisa kwaga ikyêne kikukôleligwa *N-i-s-a-n*, *Nisan*, iki kokuti “Mariki.” Ukufumusya kwâpígwe pisiku lya 14 lya Mariki, v.c. 445, ukufumusya kwabûkíle pánja ukuyênga, ukuyênga-kangi i tempeli. Umwe mukupilikísya ikyêne, mûmo umwe bându mubalíle a Masimbo. Mpaka iyêne yâmalísígwe, iyêne yâlyêgile

ifyinja malongo-mana-na-lwele-na-limo ukumâlisyâ i tempeli na kâya, ukuyenga-kangi. Kangi mûmo i Bângéli lyâyobîle apa, Danieli ikuyôba, pamo u Gwândúmi kwa Danieli, ukuti:

... i fibûmba, kangi iyêne yâyága ukuyêngigwa *nkati utubalilo* utwabutulwe.

Kangi twe bîngi ba uswe tukukumbukila, akabalilo kâko iyêne yâyéngigwe abêne bâli ni kikômbóli nkiboko kimo kangi ingwêbo mu nkîngi, ukukétésya undugu. “Kangi akêne kayaga pakuyêngigwe nkabalilo kâbutulwe.”

⁶⁵ Popâpo, apa po pâpo une ngukeyâga ikyo, ngugâga amasiku gângu. Lilino, uswe tilinago mabili, matatu amakalendala amakîndâne. Uswe tukugomokéla ku kalendala unkûlu ugwabafunda-mmwanya, kangi uswe tukusyâgania ukuti u kalendala gwaJuliusi galipo amasiku bamia batatu, malongo-mahano-na-limo-na-masiku mahano ukongelelâpo sinda-gwa-sinda gwa lisiku mu kyînja kimokyêne. Abêne bikupima-nkabalilo ikyo mukwîsila ukukilania kwa Sardis ni ndôndwa ikingîndâne, na fyôsa bo ifyo. Abêne bâpimâga ikyo nkabalilo. Lilino uswe tukwâga, mu kalendala gwa kiRoma uyu uswe tuli pâsi pâke lilino, amasiku bamia batatu, malongo-mahano-na-limo-na-masiku mahano, ukwisila mwa kalendala uyu. Lôli mu gwa kiKristi, pamo u kalendala gwabusololi, uswe tukwâga galipo itolo amasiku bamia batatu, malongo-mahano-na-limo mu kyînja kimokyêne. Lilino, umwe mubagîle ukuswîga mûmo ubufufânie ubu bwâlîsîle.

⁶⁶ Lilino, iki une mbagile ukuyoba itolo bo nimwene nguyoba. Une ngwitika ukuti kunyuma bo kukâli ukonanga kwa mogesyo, kunyuma mmasiku ga Yobu, na fyôsa bo ifyo, ukuti abêne bakyûngâga akabalilo ukwisila mu ndôndwa. Kangi uswe tukupilikisya, pamo kunyuma bo kakâli akabalilo kala, ukuti ikîsu kyâlîmile nukugoloka. Kangi polelo mbutulwanongwa kwa mûndu, ukuponjola kwa kîsu, kangi ikyêne kilinkusêndâma kangi umôgésyo gulinkwîsa, polelo uswe tulinago amakulumba amalyâlábwe ga amatalala, na fyôsa bo ifyo, kangi môsa mmwanya kangî pâsi pa kîsu mwîswîle na matalala. Uswe tumenye ikyo. Kangi ikîsu kitikwîtûgâsya nukugoloka mmwanya. Ikyêne kîtûgésye nubusendamafu. Kila kyasenyendile ikyêne panja ukufuma kûko u mwêsi ni ndôndwa, kûko ifyêne fyâketâga, kangî nukusôkâpo pa buyo polelo. Pamo—pamo, ugwe ukâbagîle ukukyûnga akabalilo ni kyêne kangî mma, panongwa yakuti ikyêne kîtûgésye kisendême kulubafu, kîtûgésye kisendamafu kunyuma. Polelo, ikyêne kikâbagîle ukutika indôndwa sila akabalilo kamokene, panongwa yakuti ikyêne kyo—ikyêne kyo kisôkilépo pa lubâtiko ku ndôndwa sila. Umwe mukupilikisya? Une ngwitika ikyo kyo iki kili.

67 Ikyēne kilāmbaléle kunyuma nkayīlo kala. Kangi ikyo itolo kikunāngisya ukuti aka ko kabalilo ka kabalilo. Ngimba mukabagila ukukēta? Kyāla akaya ni findu ififuluganikane. Umwēne itolo ikukileka ikyēne ukubōpa bo lúla pa kabalilo kanini. Kangi une naloliloli ngwitika ukuti ikindu iki kyābombigwe.

Kangi ku masiku ga bumalikisyo ili lyo kabalilo kāko Kyāla ikuyaga pakusetula isyākubutítu isi ku Kipanga. Umwēne akabōmbámo ikyēne siku. Kangi i nongwa Umwēne akabōmbámo siku ikyēne, ko kūmulisya i Kipanga ukukētésya nu kwípúta akabalilo kōsa, kisisa kumanya akabalilo kāko ikyēne kīsága. Lōli umwe mukukumbukíla, mwa Danieli 12, Umwēne āyobíle, “Abamahala bisakupilikisya kubumalikisyo, mu lisiku lyabumalikisyo.” Muketile? Ikyene kipígwe ku mwēne.

68 U Mbepo gwa mahala gukwīsa pa Kipanga, ukufumusya ku Kipanga, ukwisila mu busetuli bwa Mbepo Mwikemo, ukukitwāla i Kipanga nkati nukusetula lyo lisikunki ili uswe tulimo būmi. Itolo bo yu Gabrieli ikwisa kwa—kwa Danieli, u Mbepo Mwikemo ikwisa ku Kipanga mmasiku gabumalikisyo, ukusetula ifindu ifi fikulumba, ifisolofu, ifyakubutítu. Ngimba umwe mukusyagania lilino?

69 Lilino, ikyo kyābagíle ukukung’ulila panja ikyinja kya bafundu-kumwanya kila pamo i kyinja kya kiJuliusi, kalendala, muketile, ikyinja kya masoniki, panongwa yakuti ikīsu kisēndēme. Uswe twesa tumenye ikyo, ukufuma kukufūnda ku sukulu. Kangi ikyēne kisōkilépo pa lubátíko, polelo isyēne, indondwa sila, sikābagíle ukukilania mbugolosye bwa kīsu pa kabalilo kamokēne. Polelo, i kalendala ya kiRoma nsóbi, yópe, panongwa yakuti ugwe ukabagíla ukubíka palikimo amasiku. Filipo itolo ifindu fingi if une nābagíle ukuyoba papapa apa. Ifi uswe tukusyāgánia, mukwīsilá mu kipēlígwa kyēne, kikutumanyisya uswe galipo itolo amasiku malongo matatu katikati mu kyinja.

70 Lilino, unko uswe twēge Busetuli kūko uswe tukufimbilisigwága ukubūka kubwa kuno mmasiku gwa basololi babili. I Bāngéli lyāyobíle, “Abēne bāsólwíle amasiku elifu yumo abamia babili ukongeleláo malongo-mahano-nalimo.” Lilino, ugwe ega i kalendala yābafunda-ndondwa, ikyēne naloli kitisakupondwápo ikyēne kubutali ukufuma ukuya fyinja fitatu na sinda. Kangi ugwe kwēga u kalendala gwa kiRoma uyu uswe tulinagwe, ikyēne kyābagíle ukupōndwa ikyēne kubutali. Lōli ugwe kwēga u kalendala gwābusolóli, kangi galipo katikati amasiku elifu yumo abamia babili kangi malongo-mahano-nalimo, mu masiku malongo matatu ku mwēsi. Muketile?

71 Uswe tuli na masiku malongo matatu mmyesi gimo, malongo-matatu-na-limo ku gungi unkōnge, malongo-mabili-na-lwele mu gamo. Muketíle, uswe tufuluganikēne mósa. Lōli

Kyāla akaya ni kyēne pepeluka, mwanya-na-pāsi, ukubuka-nu-kugomokela mma. Umwēne ikutika ikyēne katikati palapala. Ena, nkulumba. Katikati kilakila, masiku malongo-matatu mu mwēsi; komma malongo-matatu-na-limo, polelo malongo matatu, ikindukimo ikingi. Muketile? Lōli ikyo kyōsa kyābombígwe mu fyafyūma ifikulumba ifya Kyāla, ukikyūnga i Kipanga ukukētésya nu kwīpūta, ukuya bitēndekisye, ukuya ni myēnda gisukígwe mu Lilopa lya Kang’osi. Loli, o, mmasiku gabumalikisyo ili, Umwene āfingile! Uu-huu. Lilino uswe tukuketa kuko uswe tuli nubumi. Lilino, kumbukila, i fūndo, ifundo yimo ntiga, yo kubōmba iki.

⁷² Lilino, linga kwāko mahano na mabili...Kēta, galipo katikati malongo-mana-na-lwēle-na-limo amasiku...ifyinja malongo-mana-na-lwēle-na-limo, ndigi, nkabalilo ka kuyēnga kwa tempeli. A mahano na mabili, gyo milungu mihano na mibili igwabusololi, imilungu mihano na mibili, ’nongwa yakuti gilipo imilungu mihano na mibili gibikígwe ku tempeli, ukuyēngakāngi i tempeli. Kangi iyēne yāyēngígwe katikati mu fyingja malongo mana na lwēle na kimo. Lilino uswe tuli busanusyo bwa kabalilo ka milungu, ’nongwa yakuti linga i Bāngéli lyāyobile, u Gwāndúmi āyobile, ikyēne kyālyēgile imilungu mihano namibili mpaka kukuyēnga kwa tempeli. Kangi ikyēne kyāli katikati ifyinja malongo mana na lwēle na kimokyene ukuyēnga kwa tempeli, ukufuma—ukufuma Mariki ilya 14 mpaka u B.C. 5—538. Mpaka i tempeli yaphyanikisigwa kangi, kangi ingindi syāpyanikisigwe, katikati malongo-mana-na-lwēle-na-kimokyene ifyinja. Popāpo, ngimba uswe tukufyāga ifiki? Ngimba uswe tukufyāga ifiki? Namanga, linga imilungu mihano na mibili kokuti ifyinja malongo-mana-na-lwele-na-kimo, polelo undungu gumogwene gufwene ni fyingja fihano na fibili. Kangi fihano na fibili ukubāsania na fihana na fibili yo malongo-mana-na-lwēle-na-kimokyēne. Ikyo kyo katikati. Mwakēta lelo umwe.

⁷³ Popāpo lilino kukayapo kangi mma ukusakikisya isya ikyēne. Uswe tumenye lilino ukuti undungu guligosa kwasanusyaga ifinja fihanao na fibili. Ngimba umwe mupilikisye ikyēne? Unko uswe tuyobe ikyēne palikimo: “Undungu gumo gufwene ni fyingja fihano na fibili.” Lilino uswe tumenye uswe tupilikisye ikyēne. Undungu gumo gufwene ni fyingja fihano na fibili.

⁷⁴ Apa uswe tuli, papapa apa, undungu gwākwānda. Ifyinja malongo-mana-na-lwele-na-kimo ku buyenge-kangi bwa tempeli. Lilino, ulukindi ulwāpamwanya ulu apa lukwīmīla i kikolo kya kiYuda bo ikyēne kikubūka ukukilania. Aka ko itolo kabalilo. Kangi akabalilo kāko ikyēne kikugwa pāsi apa, ikyēne kikugwa panja pa kikolo kya kiYuda, ukubuka nkabalilo ka Bāpánja. Polelo kikubūka mmwanya kangi nukukóla Israeli, nukukindilíla.

⁷⁵ Lilino, a Bāpánja bakapayilígwe na kabalilo nakamo kalikosa. Lyāyobíle itolo, “Akabalilo ka Bāpánja.” Kangi uswe tukusyāgánia, yópe Yeso akabapayíle abēne akabalilo. Kabuno uswe tukwaga apa, mwa Luka 2:124, Umwene alinkuti, “Abene bisakukanyangága ifibũmba fya Yerusalemu mpaka u Gwāpanja. . .” Unko une nāndisye ikyo. Une ngwandisya ikyēne itolo mbukumbilo. Unko une mbale ikyēne, panongwa yakuti ikyene kikuyaga pa tepi, kangi uswe tukulonda ukuya basisimikisye ukwega ikyēne nubutalusye. Umma ndaga, linga ugwe kulonda ukusanuka na une ku kyēne, pa Mwikemo Luka 21:24. Une nāfũndíle iki pabwelu, mu bununu ukukĩnda une nābagíle.

Kangi abēne bisakugwa nu lugenge lwa ngwēbo, kangi bisakulongosígwa ukusókápo. . .

Yo ywāni Umwēne ikuyobapo? Aba kiYuda. Kula kwa ko kubongotola kwa tempeli, mu A.D. 70.

. . .kangi abēne bisakulongosígwe ukusókápo batumwa mu fisu fyōsa: . . .

Lilino kumbukilága, komma itolo ukusuluku ku Babeloni, komma itolo kula mu Roma, lōli ku “fisu fyōsa.” Uko ko kũko unJuda aliko umwīsyúgu, “i fisu fyōsa.”

. . .kangi Yerusalem isakukanyangigwága pāsi na Bāpánja, mpaka akabalilo ka Bāpánja kafwanikisígwe.

⁷⁶ Polelo, kalipo akabalilo kakyungígwe, lōli nayumo aménye mo ndili ikyēne kisakuyaga. Muketile? Ikyēne kyo kyambutitu, muketile, akabalilo ka Bāpánja. Loli, abaJuda. . . Polelo, uswe tukabagila ukuyoba akabalilo mukwisila iki Ikipanga, kali Ikyēne kigomokíle-nyuma pamo Ikyēne kikukĩndílíla nkyēne, pamo fiki Ikyēne kikubōmba. Ugwe ukabagíla ukuyoba ikyo. Lōli, kēta ku baYuda, alipo kalendala gwa kabalilo. Ngimba umwe mukukibōna ikyēne? Kyāla akābabíkíle abēne katikati i lisíku, isala, pamo akabalilo, lōli Umwe nasiku ku Bāpánja. Umwe ābōmbíle ku baYuda, popāpo unko uswe tukētésye abaYuda, polelo uswe twisakukētága pāpo uswe tulipo.

⁷⁷ Lilino, lilino, imilingu mihano na mibili gwāli fyinja malongo-mana-na-lwēle-na-kimokyēne. Uswe tulikipilikisye pabwelu lilino, ukuti undungu gumo go—undungu go fyínja fihano na fibili; undungu gumo, fyinja fihano na fibili.

⁷⁸ Lilino uswe tubúlígwe, “Ukufuma kukusōka panja kwa ngomelesyo. . .” Lilino, apa po pāpo ulutamyo lukwisa. Lilino uswe tukubúlígwa:

. . .ukufuma ku kusōka kwa ngomelesyo ukubuka ku kuyēnga-kangi kwa kāya ukubūka kwa Mesiya (kangi Mesiya āli yo Kristi, ena) kusakuyaga imilingu mihano na mibili, kangi malongo-mahano-na-limolyene ukongelelāpo imilingu mibili (iki kikupela imyesi

malongo-mahano-na-limo ukongeleláo lwele-na-limo). . .

Muketile? Sili kanunu. Kangi ihano-na-ibili ukubásya na malongo-mahano-na-limo na lwele-na-limo kikapela ifyínja abamia bana na malongo-lwele-na-fitatu. Lilino, umwe mukusimba icyène pási? Linga umwe mukulónnda une ukubopámo mu kyène kángi, une ngasangalukága ukubōmba icyène.

⁷⁹ Lilino uswe tukubūlígwa, “Ukufuma ku kubūka pánja kwa ngomelesyo ukubūka ku kuyēnga-kangi kwa kāya, mpaka kwa Mesiya, kisakuyaga ihano-na-ibili,” (ihano-na-ibili, ikyo kyo kyākwānda—kyākwānda, papapa apa) “imilungu mihano na mibili, kangi malongo-mahano-na-limo kangi mibili,” kikapela, malongo-mahano-na-limo na mibili ukongania na mihano-na-mibili yo malongo-mahano-na-limo ukongeleláo lwele-na-limo, imyesi malongo-mahano-na-limo ukongeleláo lwele-na-limo. Ihano-na-ibili ukubāsania na malongo-mahano-na-limo na lwele-na-limo kikapelága abamia bana na malongo-lwele-na-fitatu ifyínja. Polelo, mpaka kwa Mesiya. . . Lilino uswe tukwisa kayabo kamo *apa*. Mpaka u Mesiya, pikubagila ukuyapo ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu, ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu.

⁸⁰ Lilino, lilino, Yeso, Mesiya, alitogile ukubuka nkaya ka Yerusalemu, ubuponjoli, pa nyumba ya mbunda inyelu, pa Ndungu Milala, Epurelo gwa 2, A.D. 30. Yesi alitogile nkati mu Yerusalemu Pandungu Milala A.D. 30. Kangi lilino, lilino, ukufuma pa B.C. 445 ukubuka ku A.D. 30, yo katikati ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu.

⁸¹ Loli, mumo uswe tutalile tuketile, ukuti imilungu malongo mahano-na-limo na lwele-na-kimo kikapela ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Lilino, apo po papo ulutamio lukwisa, palapala pala. Muketile? Uswe tulinakyo kyene, ni fing’wale fya mu li Bangeli apa, akabalilo, kene ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Kangi, naloliloli, ikylene kyo ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu ukukindana kwa fyinja lwele.

⁸² Lilino, Kyala akabagila ukukipela ikylene kipondwege. Linga Umwene ayobile ikylene kikuyaga amasiku mingi gakuti, ikylene kyo masiku mingi gakuti. Linga Umwene ikuyoba kikuyaga kingi mwakuti, ikylene kikuyaga u bwingi mwakuti. Popapo uswe tukubombaga fiki? Lilino, i B.C. 475 ukubuka ku A.D. 30, fyo fyinja fyaJuliusi pamo fyabamandondwa, iki kyo bamia batatu na malongo mahano-na-limo na fihano kangi sinda-gwa-sinda mu—mu kilikyosa. Loli akabalilo kako uswe tukusoosyako amasiku gala ku kalendala gwitu gwabusololi. . .

⁸³ Lilino unko une niime papapa apa itolo i miniti. Ukuti mubagile ukumanya ukukinda unsyungulu gumo ugwa

kwilamwa, une ngaabagiile ukweega ikyo ubuyo bumobwene. Une mbagile ukweega ikyene ukukinda a Masimbo gosa nukusisimikisya umwe ukuti amasiku mahano na mabili gala go gala mahano na mabili, u ndungu gumogwene go—go fyinja fihano na fibili, mu li Bangeli. Une itolo mbombile ikyene apa, mu Busetuli untu gwa 13, pamo untu gwa 11 kangi ilinandi lya 3. Abasololi bala bisakusololaga amasiku elifu yumo abamia babili na malongo mahano-na-limo, iki kyo pakati pa ndungu gwabumalikisyo ugwa baYuda, pala abene batumuligwe kangi u Armagedoni ikwingilamo. Polelo linga ikyo kikuya lulo, pala ikyene kilipo kangi, katikati masiku matatu mu mwesi gumo. Muketile? Polelo, ikyene kyo—ikyene kyo komma masiku malongo-matatu-na-limo mma kangi masiku malongo-mabili-na-lwele, na fyosa bo ifyo. Ikyene kyo katikati masiku malongo natatu mu mwesi gumo, akabalilo kalikōsa.

⁸⁴ Ukalendala gwabusololi gwitwala uswe ku masiku bamia batatu na malongo matatu, mumo uswe tukubombela lilino mu Masimbo. Uswe tulinafyo katikati abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Mwaketa umwe, ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Apa uswe tulinako katikati ukusisimikisya kwa busololi, katikati u bwanaloli. Namanga, ukufuma ku kusoka ukubuka ku kuyenga i tempeli, mpaka ku bubongotole, akabalilo kako abene balimpikile Kristi nukungoga Umwene mu A.D. 33, akabalilo kako Kristi agogigwe, kyo katatikati ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu.

Lilino, ukufuma ku kusoka panja kwa ngomelesyo ukubuka ku kuyenga-kangi kwa Yerusalemu, kwabikigwe imilungu mihano-na-mibili, iki kyanusyaga ifyinja malongo mana na lwele-na-kimokyene. Kangi ifyinja malongo mana na lwele-na-kimokyene kyatikile katikati. Ena, ukufuma ku kukuyenga-kangi kwa tempeli ukubuka kwa Mesiya, kwali ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Popapo, ifyinja abamia bana na malongo-... ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Kangi abamia ban ana malongo-matatu-na-ina (akabalilo), malongo-mana-na-lwele-na-kimo, fikupela katikati ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Ikyene kyatikile ikyene pa mbulo, katikati ku lisiku, ukufuma ilisiku ukubuka ilisiku. Amen! Mwaketa lelo umwe.

⁸⁵ “Mesiya u Mwalafyala-mwana isakwisaga.” Muketile? Fihano-na-fibili ukubaasania na malongo-mahano-na-limo na lwele-na-kimo yo abamia bana na malongo-... kangi—kangi ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fina. Katikati, ikyene kyaatikile ikyeene pa mbulo. Popapo, polelo, uswe tumenye nubupelesye, uswe tumenye katikati, ukuti i Lisimbo lila litalusyē. Apa ikyene kyo. Loli, umwe muketile, fyosa ifi...

⁸⁶ Akabalilo kako Kyala mu kisu bo gukali umogesyo alyonangile ikylene na misi, kangi asanwisye akabalilo ka bufunda-ndondwa; kangi polelo ukwitikisya abaRoma ukwisapo nukupela u kalendala gwabo, uyu ikutika kangi ikunyela, na fyosa bo ifyo. Kangi une ngusakikusya, ukuti, mópe mu enseklopidiya mūmo une nābalāga . . .

⁸⁷ Njobe, ena bagwītu, Nkundwe Kenny Collins, ngimba umwene ali nnyumba ulubunju ulu, Kenneth Collins? Umwe mumenye akabalilo kako ugwe gwalindumile une ikipambo ikinywamu kila ikya enseklopidiya? Ugwe kukumbukila ikyo? Ugwe gwalindumile une ukukilania kula kifuki ukwisula iligali lya ikylene. Une ndikwinogona, “Kyo fiki nkisu abagile ukumbulu ngati une ikubombaga na fyosa ifya ikyo?” Umwe mumenye, u Ntwa akulōngosya ugwe, Kenny. Mula mo mumo une nasyaagilemo inongwa isi, mulamula ukufuma mu enseklopidiya ingulu yila, “kabalilo,” kangi une naafuundaga. Kangi Becky ikugabombele agene mu sukulu yake. Une nagatwele agene pasi kubufundilo kwangu, pasi ku nyumba kyangu palwalo. Kangu uswe twaabuukile pasi kula nukukyaga ikylene, kangi mula uswe twakiketesise ikylene mosa, nukukyaga ikylene, katikati, ukukindamo ma kalendala gosa na kabalilo aka kaalimo siku. Muketile? Popapo, uswe twakyangile ikylene.

⁸⁸ Pala ikylene kili, katikati, ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu. Ukufuma kukusoka panja kwa ngomelesyo ukupyanyikisya i—ukupyanyikisya i nyumba, mpaka akabalilo ka Mwalafyale-mwana Mesiya apikigwa, kikupela katikati ifyinja abamia bana na malongo lwele ni fyinja fitatu, ukwisila mwa kalendala.

⁸⁹ Lilino umwe mukuketa, uswe tukubombela uyu yulayula kalendala papapa ukukilania apa. Panongwa yakuti, linga Kyala aaboombile u kalendala uyu apa, polelo Umwene ikufimbilisigwa ukubombela umwene akabalilo kosa akangi ukukindilila mu li Bangeli. Ngimba isyo kotalusya? Kyala atikusanuka mma. Popapo, linga imilungu mihano na mibili gwali fyinja malongo-mana na lwele-na-kimo, imilungu mihano na mibili kangi yo fyinja malongo-mana na lwele-na-kimo. Undungu gumogwene go fyinja fihano na fibili, muketile, popapo ikylene kikupela ikylene katikati nubupelelesye. Kangi ikylene kyatikile ikylene katikati pa kabwina pala, ikylene kisakutikaga katikati pa kabwina kangi. Ameni! O, mwe! Ikyo kikumbela une ukunyenyekukanyamosa. O, une—une—une nkiganile, une nkuganile ukumanya iki une nguyobelapo. Une—une—une nkiganile ikylene.

Panongwa yakuti, ngati umwinitu ungangale ayobile, pasi pala mu Kentuky, kwa une, alinkuti, “Une niganile ukupilika umundu yumo ikuyoba, uyu amenye iki abene bikuyobelapo.”

Une ndinkuti, “Une ngubomba, nīne.”

Umwene alinkuti, “Ikyo kyo iki kitamisye na balumbilili umwe, umwe mukamanya iki umwe mukuyobelapo.”

⁹⁰ “Ena,” une ndinkuti, “Une ngupalisya ubuyobelo bwāko, loli filipo ifindu fimo uswe naloliloli tukumanya iki uswe tukuyobelapo.” Uu-huu. Uko ko kotalusya. Une mmenye ukuti une mbapigwe kabubili. Une mmenye ukuti une ngindile ukufuma ku bufwe ukubuka ku Bumi. Une mmenye aliko Kyala, panongwa yakuti une njobile ku Mwene.

Une numpilike Umwene ikuyōba ukwisīla mwa une, kangi ukuyoba na une, kangi ukuyoba ku bāngi, kangi ukumbula une isya bāngi. Kangi une mmenye ukuti Umwene yo Kyala. Uko ko kotalusya. Umwēne āli nnunu fiyo ukusuluka pāsi nukunyitikisya une ukuya ni pīcha nu Mwēne, kūko ikīsu kyasayansi kikabagila ukukāna ikyēne. Kangi une ngusanukila kula ku Lisimbo nukukikēta ikyo katikati itolo ukufwānikisya ingulilo ya kipanga iki, katikati iki kibunokeka pa buyo, mwākuti une mmēnye ukuti uswe tuli apa. Ameni.

⁹¹ Lilino, uswe tubagīle ukuti tukaya bamanyi mma. Uswe tubagile ukuti tukaya bāndu bākwifuna, ni findu bo ifyo. Uswe tubagile ukuti tukaya bayīndikīgwa, lōli uswe naloli tummēnye Kyāla. Uswe tumenye Umwene panongwa yakuti alipo u Mbepo Mwikemo, muketile, kangi ikylene kikufwanikisania ni Lisyu-pa-Lisyu ukwisila mu Lisimbo, polelo uswe tumenye ukuti ikylene kyo kyabwanaloli. Uswe tukwitugasya mmasiku ga bumalikisyo.

⁹² Lilino, pala, kumbukilaga lilino, ukuti ikyīnja kyabusolōli iki, ikya masiku ba mia batatu na malongo-mahano-na-limo mu kyīnja. Kēta ku kilikyōsa ickingi. Ikipeligwa, linga mwe bamo mwa umwe pāndu mubagile ukupilikisya, kōpe ku bakīkūlu, na fyōsa bo ifyo. Muketile? Malongo matatu, amasiku malongo matatu, kēta itolo ikyēne—ikyēne kyo... Ikipeligwa kyōsa kipānganisīgwe mōsa bo lūlo. Muketile? Somma malongo-matatu-na-limo, malongo matatu, malongo mabili-na-mahano-na-matatu, pamo ikindukimo. Agēne go katikati masiku malongo matatu. Ku kyīnja kilikyōsa, uyo yo kalendala gwabusolōli, katikati masiku bamia-bana-na-malongo-lwele-na-matatu.

⁹³ Apa uswe tuli na kisisimikisye kyakatikati ikya busolōli, abamia bana kangī—kangi malongo-mana-na-fihano mmfyīnja, kunyuma, kyāli katikati kitalusye. Lilino, fyosa ifyo fyāsololīgwe ukuti fikwisa ukubonekaga. Kangi imilungu malongo mahano na mabili gikābonikémō siku akabalilo kala, popāpo ikyēne kipāyilīgwe ku masiku agabumalikisyo lilino.

⁹⁴ Lilino, bakundwe bāngu ba kiPentekosti, lilinp, bakundwe bāngu ba kiJehovah Witness, ngimba umwe mukusyāgānia? Ngimba umwe mumēnye kūko bala maelifu mia-yumo-na-

malongo-mana-na bana bāboníke? Ngimba umwe mumēnye kũko ifika fyōsa ifikulumba fya Busetule fyāboníke? Mula mu ngulilo ya kiYuda, komma mu yĩtu. Kikayapo nakimo kisĩmbĩgwe mu kyēne, itolo ki Kipanga ukwitendekesya nukusōkápo. Naloli, na māka ga Kyāla, uswe tukubōmba ifika ni fyākukabápo. Uswe tumēnye ikyo. Lōli ikindu kyanalolili kyāli kubwa kuno ku baYuda; Une ngusanusya, ifyanalolili, amaka gākubōmba, ukubōmba kwa fika. Fila ifina . . .

⁹⁵ Bala amaelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana batikuboneka pala mma. Abēne bamalike. . . Abēne bitikuboneka mu ntu gwa 3. Abēne bāli kukukilania kwa Masimbo, pankyenĩpo. Kangi lilino uswe tukukēta ukuti ifindu fyōsa ifi fyābagile ukuboneka pa buyo, fyāli kula nkabalilo ka ndungu gwamalongo-mahano-na-mabili, undũngu ugwabumalikisyo. Lilino, linga abēne bafumile pakuya nagyo imilungu malongo-mahano-na-limo-na-lwēle-na-gumo, kangi abēne bitũgēsye katikati mũmo Kyāla āyobíle abēne bikubōmbága, kangi ikyēne kyāboníke katikati mũmo Kyāla āyobíle ikyēne kikubombigwága, polelo gulipo undungu gumogwene gufĩngiligwe ku baYuda. Lilino, bakundwe, itolo itēndekesyaága. Muketile? Muketile? Pilikisya mũmo kifuki uswe tuyĩlile. Undungu gwabumalikisyo, ihano-na-ibili, ikyĩnja kya buhano-na-fibili.

⁹⁶ Lilino, ngimba aligwesa ikupilikisya mpaka na lino, linga umwe mukupilikisya? Aligwe ikupilikisya mpaka na apa, ukuti ikyēne kyo nubupelelésye kyo Bwanaloli. Ikyēne lyo i Bāngéli. Ikyēne kyo finyinja fyābusololi.

⁹⁷ Lilino uswe tukufyũka, kangi uswe tuli na bēne apa ukupĩka u Mesiya, muketile, ukufuma i. . . ukubuka ku kupĩka kwa Mesiya, undungu ugwābumalikisyo.

⁹⁸ Lilino, une ngulōnda ukwĩma papapa apa itolo akabalilo nukulĩngānia iki. Ukuti, akabalilo kāko abēne bāpíkile Mesiya, pa pala abēne, ena, bāpíkile Yeso ukuya Mpoki, nukunkomelēla Umwēne. Kumbukilága ukukilania kuno iki i Bāngéli lyāyobíle, “Kangi Umwēne isakutumuligwága, lōli komma panongwa ya Yūmwēne, Mesiya, Mwafafyále-mwāna.” Lilino inogona mũmo kifuki ubusololi bula bukutika. Une ngulōnda ukuti iki kingisígwe mwa umwe. Ukuti, linga ubusololi bula bikutika katikati ku lisiku, katikati ku kabalilo, kangi katikati mũmo ikyēne kyāyobíle kikuyága, aga agangi mahano-na-mabili, ugu gumogwēne imilungu mihano-na-mibili gisyēle, kimo ifinyinja fihano-na-fibili, ndigi, (amasiku mahano-na-mabili: ifinyinja fihano-na-fibili), kisakutikága katikati ukufwana ni Lisimbo.

⁹⁹ Lilino kumbukilága, Umwēne ātumulígwe, Mesiya. AbaYuda, Kyāla ālekíle ububōmba na bēne. Abēne balinkutoligwa ukukindilila pabutali. Polelo abēne balinkubalanilānia ni Kitangala kya Roma. Kangi, polelo,

linga ugwe kukētésya pa kikalatasi kyang apa, une ngulonda umwe mukipilikisye iki lilino nukukisimba icyène. Umwe mukukētésya kũko une mbĩkĩle ikipĩngika? Apo po pãpo abène bãlinkãnĩle. Lõli akabalilo kãsanusigwe panja itolo panini ukukindilĩla pa ikyo, muketile. Fiki? Malongo matatu, malongo mana, malongo mahano, malongo mahano na limo, malongo mahano na mabili. Ifyinja malongo mana ifyankyeni, Tito, unkulumba-gwabwĩte gwa Roma, alinkubongotola Israeli, Yerusalemu, nukubalania abãndu ku kĩsu kyõsa. Umwe muketile, Tito, ifyinja malongo mana nkyeni myake. Popãpo, naloliloli, akabalilo ka kiYuda kãsanusigwe mpaka ukumalisya . . .

¹⁰⁰ Kyãla akãbõmbãga na bène. Umwène itolo ãbõmbãga na bène mpaka abène bãlimpĩkĩle Kristi. Polelo akabalilo kako abene balinkomelile Kristi, abene bãkũtĩle, “Unko Ililopa Lyake liyege pa uswe na bãna bĩtu,” kangĩ icyène kyo lululo ukufuma palapala. Lõli abène bo bakãli ukubalanilana . . . Pilikisya! O, nkundwe! Bo abène bakãli bakabalanilana ki kĩsu kyõsa, icyène kyãlyégĩle Kyãla kifuki ifyinja malongo mana ukuswanyulania mõsa i tempeli nu babalania abène panja ukubũka nkĩsu kyõsa. Lõli Kyãla ãtõlĩgwe ukubõmbẽla na bène kangĩ mma. Kyãla ãtõlĩgwe ukubõmbẽla na bène kangĩ mma.

Umwène alinkubũka kukubõmba na Bãpãnja. Umwe mumēnye ikyo, mukupilikisya icyène lilino? Lilino, apa uswe tukwãnda mu ngulilo sya kipanga, akabalilo ka Bãpãnja, Kyãla asõkiléko ku baYuda.

¹⁰¹ Lilino, nkundwe gwãngu ntumigwa, ikyo kyãli ku—ku—ku baYuda, umpala u nkundwe unganigwa apa pabuyo bumo. Apa po pãpo une ngulonda umwe ukukikõla nukupilikisya. Muketile, Kyãla ãlekĩle ukubõmba na baYuda pala, panongwa yakuti Kyãla akabalilo kosa ikubombela na Israeli ngati kikolo. Uswe twesa tumenye ukuti Israeli yo kikolo. A Bãpãnja bo bãndu, kangĩ Umwène afĩmbilisigwãga ukwẽga a bãndu ukufuma mu Bãpãnja, panongwa ya Ngamu Yãke. Uswe tukufikaga uko mu maminiti manandi.

¹⁰² Loli lilino, mu ngulilo ihano-na-ibili sya kipanga isi uswe tukĩndilemo, nkabalilo ka Gwapanja, ukufuma ku bukomeligwa bwa Kristi mpaka ku bumalikisyo bwa ngulilo sya kipanga. Lilino uswe tuli na ikyo. Uswe tukindilemo mu kyène, mõsa ukusuluka. Lilino uswe tukufika pa buyo kũko uswe tubagĩle ukutika iki, ukubuka mu Fifungilo Fihano-na-fibili, Isahani Ihano-na-ibili, Ingangabwĩte Ihano-na-ibili, na fyõsa ifyo, kangĩ ukusĩngula icyène palikimo; fyõsa ukubõmbẽla na baYuda, kangĩ ubolongi bwa Kyãla ku bãndu pa kĩsu. Kangĩ abasyãle . . .

¹⁰³ Kumbukilaga, mu kabalilo kakulumba aka akãbufwĩmĩgwe, balipo ma elifu-elifu ba Bãpãnja bisakufwa mu ikyo. Unsĩngilĩgwa umpikĩgwe yula, yula—yula unsyãle gwa mbeyu

ya nkikúlu, umfunde ungonatulo, umwēne ikubūka mulamula ukukinda ikyo. Ikyēne kyo—ikyēne kyo itolo kypabwelu ngati igi imilungu malongo mahano na mabili; itolo ukuya pabwelu. Kangi abēne bisakukindága mu kyēne. Popápo, linga ugwe ukaya nagwe u Mbepo Mwikemo, ugwe kinunupo kaba Umwēne nakalinga fiyo mūmo ugwe ubagile. Uswe tuli ku kabalilo ka bumalikisyo.

¹⁰⁴ Lilino ketesya, ingulilo ihano na ibili sya kipanga. Lilino, une ndisakubūka ukukindilila mu syēne mma, panongwa yakuti uswe tulinasyo pa tepo, kangi isyēne sikubikigwa mmabūku na filifyōsa. Ako, ako káli kabalilo kakuti Kyāla akayobilémo siku ukuti gisakuyako amasiku mingi gakuti, isala inyingi syakuti, pamo ifyinja ifingi mwakuti; Umwēne akāyobilémo siku kalikosa. Umwēne alinkuti, “Mpaka akabalilo ka Bāpanja kamalike.” Alinkuti, “Mpaka!” Ifibūmba fisakukanyangigwága mpaka Kyāla ikuleka ukubōmba na Bāpánja.

¹⁰⁵ Lilino, uswe tukusyagania, ukuti ukusuluka ukwisila mu ngulilo, uswe twāli nu Mbepo Mwikemo ikwisa nkati. Kangi polelo Kyala, ukugomokela ku bwandilo, ikwanda ukubāhula pala, pa bukānigwe bwa Kristi, Kyāla alinkunāngisya Yohana katikati iki kibonekaga akabalilo ka bulagila bwa Bāpanja. Lilino, muketile, uswe tukaya nako na kabalilo kalikosa kabikigwe, nga abaYuda, lōli uswe tuli ni kimanyilo. Uswe tuli ni—uswe tulinakyo i mbanda ya kimanyilo. Ena, Kyāla ābombile iki na baYuda itolo katikati iki Umwēne āyobile Umwēne ikibōmbága mu fila ifyīnja malongo-manana-limo-nalwēle-na-kimo, pamo, ikyēne kyāli bamia bana na malongo-lwele-na-fitatu mu fyinja, lōli imilungu malongo-manana-limo-nalwēle-na-kimo. Kangi undungu gumogwene usyele, undungu gumogwēne gukāli gukabikigwa.

¹⁰⁶ Lilino, uswe tukabagila ukugubōmbéla ugwe nkati *apa*, ’nongwa yakuti iki kyo Bāpánja, i Kipanga. Lilino, balinga ngimba bikupilikisya ikyo? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Lilino, uyu yo Busetuli, ukwanda nu ntu gwa 1, mpaka untu gwa 3 ikutwégéla uswe kula ku Laodikiya. Lilino, uswe tukukēta katikati mūmo kila kyāli kyōsa Kipanga, kīsu kya Kipanga kyēne. Kyāla akalyōngelilémo siku utulwanongwa, umwēne itolo . . . pene pápo umwēne ikulōnda ukupokigwa. Lōli, i kīsu kya Kipanga kyāmo mōsa kyelu; polelo balinkwisa aba Nikolai aba bālōndága ukubūmba ikipānganio. Abayindikigwa balinkwīngila mu kyēne. Apa pāli ku Nicaea, Roma, akabalilo kāko abēne bāli nu Lukomano lwa ku Nicaea. Kangi kiliku iki abene babagile ukubomba? Abene balinkupāngania i kipanga, polelo abene balinkufwima u Nkristi. Polelo, mu ngulilo ingōnge iya kipanga, ikyēne kifuki, i Kikristi, mu njila ya lōsyo lwa Mbepo Mwikemo, kyōsa kypululwigwe.

¹⁰⁷ Loli polelo, ukuti umwe bāndu mumenye, ukuti une nābukile ukugomokela nukwakwega isyambukulu, iyi *Batata Ba Nicaea*,

kangi *Batata Ba Nicaea-Ntasi*, ni syambukulu syosa isya kipanga, na babuku abakulu fiyo aga une nābagile ukwaga, kangi lililyosa ilya agene lisisimikisye kwa ugwe ukuti i Kipanga iki Kyala ayobaga kikāli kila kipāngānie i kipanga kya Katolika mma pamo ikipāngānio ikingi. Kyala ayobaga isya, kangi syosa i ndondwa isya ngulilo, bāli banyambala aba bāmanyisyāga u lōsyo lwa Mbepo Mwikemo, u losyo mu Ngamu ya Yeso Kristi, kangi ukwisa kwa Mbepo gwa Kyala, kangi—kangi ukuyobela mu ndimi, nukusanusya kwa ndimi, kangi ukubumbulusya, ni fika, ni fimanyilo. Ifyo fyo ifi Kyala ikuyaba. Umwēne akabagila ukusanusya aminogono Gake, ukuti, “Ena, ili lyo linogono Lyangu ilya Kipanga, i Kipanga kyabatumigwa; lilino ilinogono Lyangi lyo kipanga kyabayindikigwa.” Kyala atikusanuka! Umwēne akāli yo Mbepo Mwikemo.

¹⁰⁸ Kangi uswe tukukētésya nukutwala ikylene, polelo, akabalilo kāko uswe tukukéta i kipeligwa kya Kyala na iki Umwene. . . kangi polelo ukutwala i Lisimbo Lyake panja. Kangi polelo ukwēga i—i syambukulu isi sikunāngisya ikyēne itolo katikati ukutika pa kibwina; katikati ku lisiku, ku kabalilo, ku kalikosa aka Kyala ayobile ukwisila kwa Yohane, kisa kubonekaga, ikylene kyaaboniike ku ngulilo ya Bapanja.

¹⁰⁹ Lilino, uswe tukwiyaaga twibene, ukukinda unsyungulu guligosa ugwa kwilamwa, mu Ngulilo ya Laodikiya. Uswe tumenye uswe tuli. Uswe tukwisa ukwisila mu Ngulilo ya Luteri; uswe twisile ukwisila mu Ngulilo ya Wesley; lilino uswe tuli mu Ngulilo ya Laodikiya, ingulilo ya bumalikisyo. Kangi uswe tukusyaagania ukuti kilikyosa kya fipanga fila fyali nu ntumigwa yumo. Uswe tukyaagenie ikyo. Indondwa ihano-na-ibili nkiboko Kyake, iki kyo Mbepo Ihano-na-ibili isi syasookile panja pankyeni pa Kyala. Kilikyosa kya ifyene kyali nu ntumigwa. Kangi uswe tukusuluka kangi uswe tukusyaagania, ni li Bangeli, iki ikipeligwa kya ntumigwa yula kikuyaga, iki kyaali kipeligwa kya ntumigwa yula kikuyaga. Kangi uswe tukupimba u nnyambala yula mu syambukulu ukuti aali ni kipeligwa kila. Kangi uswe tukwaga u nnyambala yula mu syambukulu, uyu ali ni kipeligwa kila, uswe tukwisa ukusyaagania umwene aali yo ntumigwa ku ngulilo ya kipanga yila. Polelo uswe tukusyagania yo Mbeponki, kangi fiki ifi unnyambala yula aabombile. Kangi uswe tukusyagania ukuti umwene aali yo mwikemo u mwisusigwe-na-Mbepo-Mwikemo, Mwikemo Irenaeus, na bosa bala abangi, kangi—kangi Mwikemo Columba, na banyambala bosa bala bisusigwe na Mbepo. Kangi uswe tumenye ukuti, ni Lisimbo, ukuti u luko lula ulwa Mbepo lwabagile ukuya pa mundu gwa luko lula ku kabalilo kala. Mwakete lelo umwe, popapo ikylene kikabagila ukuya kisobi. Ameni! Lwimiko kwa Kyala! Ikyo itolo. . .

¹¹⁰ Une ngamanya, nkundwe. Ikyo kikubōmba kyingipo kwa une ukukinda kalikosa aka une mmēnye, muketile, panongwa

yakuti ikyēne lyo Lisyu lya Kyāla likuyoba Lyēne. Akabalilo kako une ngupilika Kyala ikuyoba ikindukimo, une nguyoba, “Ameni! Ikyo kyo kyabwanaloli. Ikyo kyo kitalusye.” Muketile? Ikyo kikumasya isyene. Ikyene kyo kyosa mula. “Kyala āyobile isyo.” Ikyo, ikyo kikumásya ikyēne.

Ena, Kyāla āyobile ikyo kikubonekága injila yila, kangu uswe twākyāgile ikyēne mu syāmbukúlu kangu ukwisila mu Lisimbo. Uswe twābalága isya ngulilo ya kipanga iyi, iki ikyēne kikubōmbága, iki kikubōmbígwága, lu luko luki ulwa ntumigwa umwēne āli ku ngulilo ya kipanga yila. “Ku—ku gwāndumi gwa kipanga kya Laodikiya. Ku gwāndumi gwa kipanga kya Sardisi, Tiatira,” bosa aba abakindáne. Kangu uswe tukugomokela mu syāmbukúlu nukusyāgánia u—u ntumigwa gwa kipanga kila, kangu uswe twasyāgénie ywāni umwēne āli. Popāpo polelo uswe twakisimbile ikyēne mōsa, ukubika ingamu syābo pāsi pa kyēne, kangu pala abēne balipo. Muketile, uswe tumenye ikyēne kyātikile katikati.

¹¹¹ Lilino, kangu uswe tumenye ukuti Kyāla āli, akabalilo kōsa āli, kangu akabalilo kōsa ayile, kangu ikulwana nu bwīpūti ubupanganie. Ena, nkulumba. Umwēne akiyōbile ikyēne. “AbaNikolai, iki une nkibēngile!” *Nickao* kikusanusya “ukupōnjola abāpāsi.” *Laity* yo, bāpāsi bo, “i kipanga, u mbili.” *Nickao* kikusanusya “ukupōnjola, ukupōka,” mmasyu agāngi, “ukutēndēka u nnyāmbála umwīkēmo, umunduyumo gwāpamwānya ukukinda uyūngi.”

Uswe twe twēsa bana. Uswe tuli nu Mwalafyale yumo, uyu yo Kyāla. Uswe tuli na Mbepo Mwikemo yumo, kangu uyo yo Kyāla. Ameni! Kangu Umwene ali nkati mmyitu, mbubūmbígwa bwa Mbepo Mwikemo. Uyo yo Mwikemo Yula.

¹¹² Lilino, uswe tukwisa pāsi mpaka uswe tulibasisimikisyyi ukuti ukwisa ukukindamo mu—mu ngulilo ya baYuda uswe tulinagyo imilungu malongo-mahano-na-limo-na-mihano-na-mina katikati, ukwisila mu syāmbukúlu, ukwisila mwa kalendala, ukwisila ikyīnja kyabusolóli kya Kyāla, ukutwāla i syāmbukúlu bwa kalendala gwabusolóli, ukufuma ku Lwītikáno Ulukúlu ukubūka kula ku Lupya, kangu ukunāngísya ikyēne kyo katikati kifwāne. Muketile?

Lilino uswe tuli ni kipanga kya Bāpānja ukufuma ku bwāndilo, ukusulukila ku lisiku lwabumalikisyyo, kangu uswe tumēnye uswe tukwitūgāsya mu lisiku lyabumalikisyyo. Ameni! Umwe mukupilikisyya? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Lilino, polelo, linga uswe tuli mu lisiku lyabumalikisyyo, pa bumalikisyyo bwa ngulilo iyi, polelo uswe tulipoki?

¹¹³ Kētēsya, kubutali kunyuma kuno, umwe mukukēta ubung’wale ubu busimbígwe kunyuma nkati *munu*, kuko Kyala ābōmbile na baJuda... Pamo, akābōmbilēmo siku na baYuda, ikyēne kyālyégile Umwene akabalilo katali ukubāga

abène. Ikyène kyālimmwēgīle Umwēne ifyīnja malongo mana ukubatwāla abène nkayīlo kūko fikuti Umwēne angāle abōnangīle abène, ku fikolo fyōsa. Mosa itolo, mmasiku ga Bāpánja, Umwēne āfimbilisigwága ukubatwāla abène nkayīlo bo akāli Umwēne ukutēndéka i Lisyu Lyāke ukwisa ukuboneka. Muketile iki une ngusanusya? Bosa aba bakupilikisya ikyène, yoba, “Ameni!” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Muketile, une ngulonda ukuya gwakusisimikísya umwe mukupilikisya ikyène.

¹¹⁴ Lilino fiki fyāboníke? Kēta mmwanya kule pamwanya pa ngulilo ya kipanga yabumalikisyo iyi. Mukētīle ubusanusye ubunini aka? Amasiku ga Bāpánja gikumalika. Kangi ku fyīnja fyakubumalikisyo malongo mana, abaYuda bakīndīle ukugomokela, ukugomokela ku kīsu-kāya kābo. Aleluya! Muketile kuko uswe tuliko? Ikyène kyālyēgīle ifyīnja malongo mana, ukufuma ku kutumula kwa Mesiya, mpaka Tito ālyōnangīle i tempeli nukubabalanía abaYuda. Ikyène kifumile ukuya fyīnja malongo mana ukuti Kyāla ūmike i ndumbula sya luko lōsa ulwa baFarao pa buyo bulibōsa, kangi abagutīle abaYuda ukugomokéla ku kīsu kyākāya kābo. Lōli umwīsyūgu abène bagomokīle nkīsu kyākāya kābo kangi, kangi i Kipanga kili kubumalikisyo. Ameni! O, une—une—une ngugela itolo ukubala; une ngabagila.

¹¹⁵ Kētésya, abaYuda bali nkīsy kyākāya kābo, kangi bikukīndīlila ukugomokéla. Linga umwe mukulyāga *Ukusuluka Kwa Ubwīte Bwa Kīsu*, voliyumu gwakibili, akabalilo kāko unkulumba-gwa-bwīte Allenby, ukufuma pa Bwite Bwa Kīsu Ubwākwānda, apululwīke pa ndege pamwanya pa Yerusalemu nukukapoka akēne, nukwēga Yerusalemu. Kangi bala banyāmbāla ba Kikristi balinkukúya mu Yerusalemu bafūlīle ifitili fyābo. Kangi Allenby alinkusyūngutīla kisita nukutusulīla indusu nayimo, pamo—pamo, abène balinkwilāmbīka kwa Allenby, aba Turk. Kangi ukufuma pala, Kyāla alinkubūka ukūmika indumbula ya Mussolini, indumbula ya Hitler, indumbula ya Stalin, indumbula sya banyāmbāla mulimōsa nkīsu, ukubabēnga un’Juda yula.

¹¹⁶ Kangi polelo injuni inywāmu isi syasulwīke, sikukōlelīgwa Eastern Airlines, pamo, Pan Amerivan Airlines, pamo, kilikyosa ikyène kyāli, une ngusūbīla iyēne yakoleligwága TWA, iyēne yāli mu—mu nsasanianongwa, nsasanianongwa ya *Life*, une ngusūbīla iyēne yāli, *Look* pamo *Life*, une ngusūbīla iyēne yāli *Life*, itolo ifyīnja ifyakubumalisyo fitatu pamo fina, kangi Kyāla afumile pakubabōpésya abaYuda ukugomokéla nkīsu kyākāya kābo, iki abène bāsokilēpo ku fyīnja maelifu mabili, akabalilo kāko a Bāpanja bitēndekesyāga. Kangi lilino a Bāpánja bānkāgīle Kristi panja pa kipanga, ukufwana na Busetuli untu gwa 3. Umwēne ikutoligwa nukugomokéla

nkipanga Kyāke. Bukayapo nu buyo kuli Umwēne ukubukako. Umwēne apikígwe.

¹¹⁷ Kangi akene ko kabalilo ka Kunyakiligwa. Bosa abatabuligwe ukukinda *apa*, ututondobya utunini utu bo ulu, ko kufyuka mmwanya kwa bikémo mu busyūke. Umwe muketile, uswe twesa tukwágána papapa *apa* palikimo. I Bāngéli lyātíle, “Uswe twe tuli būmi kangi tusyéle ukufika ku kwisa kwa Ntwa tutisakubapinga pamo ukwímíka bala bābo bikugon’utulo.” Injila yosa ukufuma *apa*, *apa*, na *apa*.

¹¹⁸ Bulebule, nkundwe gwa kiPentekosti, bulebule ugwe ubagíle kubabōmbéla bosa ba mōsa ukukilania apa mu Ngulilo ya Kipanga kya Laodikiya?

Abēne bo—abēne bo bikugon’utulo, ukukindilíla aligwesa gwa ngulilo isi, ikugúlíla. “Kangi uswe twe tuli būmi, ikipambo ikini ikisyāle kubwa kuno, tusyéle būmi mpaka. . . U kwisa kwa Ntwa kutisakubímíka bala bābo bikugon’utulo; namanga i ngangabwíte ya Kyāla yisakukuba, kangi abafwe mwa Kristi bisakusyūka tasi; kangi uswe twisakunyakiligwága palikimo na bēne,” ameni, “na bēne,” *apa* uswe tulipo, ukwágána papapa *apa*, “ukubuka ukwākwágána nu Ntwa mu mbepo.” Kangi pala umwe mulipo. Ngimba uswe tuli poki? Papapa *apa*. Ngimba po poki apa Mesiya átumuligwe? Katikati pāpo i Lisyu lyāyobíle. Po poki apa undungu gwa kihano-na-kibili gula gukwāndága? Katikati ukufuma ukuti i Kipanga iki kitumulígwe. Polelo Kyāla ikugomokela ku baYuda.

¹¹⁹ Ngimba umwe mutikukumbukila? Apo po nakalinga itolo palapala i Kipanga kikubūka. I Kipanga kikubūka, polelo abYuda bikwēga ubukole, bikwíngíla. Lōli, tāsí, ikindu ikikōnge kili ndubatiko, lukaya lwamaka u luyigo lwakísu—lwákísu pakati pa Bāpánja mma. Ikindu ikikōnge ndubatíko, ko kwisa kwa Kitangala kya Kyāla, u Kwisa kwa Kristi.

¹²⁰ Lilino, linga umwe mukulonda, uswe tubagile ukugomokela apa lilino ku Danieli unto gwa 2, ilinandi lya 34 kangi ilinandi lya 35. Kangi akabalilo kako Daniel āpígwe. . . unto gwa 2, 34 kangi 35, akabalilo kāko Danieli āpígwe imboniboni yila amasiku ga bāndu bāke gamalíke, kangi pa kabalilo kamo, kangi umwēne ākētíle a Bāpánja bikwíngíla, kangi nukukéta imboniboni ya libwe ili ilikulumba ilinywamu apa, pamo, ikifwani ikinywamu ikikulumba iki, kyāli nuntu gwa golidi, kangi ikipāmbága kya siliva (Lilino kētésya, ikyēne kikuya kikafupo, siliva ukubuka golidi.), ikikōnge ifima fya kisulu, pamo, ifima fya mukuba, kangi injayo na malundi ga kisulu, lōli inyobe, syali nyōbe kalongo, kangi inyōbe sila syāli kisulu nu mfu, kangi umwēne alinkuti, “Palema nalinga ugwe ukētíle ikyo ukuti ikisulu kitisakonganikana nu mfu, ifitāngalála ifi nukutapukana fitisakonganikana kimo ni kinine, lōli ifyēne

fisakongania imbeyu syābo palikimo, ukugela ukubongotola amaka ga yingi yimo.” Muketile?

¹²¹ Lilino, iki kiboníke, untu gwa golidi āli yo Nebukadnezala, iki umwēne ālingéniepo ikyēne. Alinkuti, “U mwalafyále uyungi isakwisa kangí isakuyannāndípo kwa ugwe,” uyu yo Darius, aba Medes-o-Persia, ukupoka ikitāngalála kya Bāpánja. Ikyakukōnga kikwisa mula, ukufuma pa ba Medes-o-Persia, kyāli fiki? AbaGriki, Alexander u Nkulumba, nafyosa bo ifyo; abaGiriki balinkupoka ikitāngalála. Poleli kyo fiki kyāpokíle abaGriki? AbaRoma. Kangi ywāni alāgíle ikísu kya Bāpānga ukufuma pala? AbaRoma! AbaRoma, lilino, yula āli kisulu.

¹²² Polelo kētésya, Roma ikuyako ku bumalikisyo, panongwa yakuti ikyēne kyābūkíle kubumalikisyo bwa nyōbe. Kangi umwēne ākētíle amatipa, umfu; kangi abo bo bāndu, iki uswe tutendekígwe ukufuma. Kangi ikisulu, amaka ga Roma, kibopile mu kilikyosa kya fikolo fila. Kangi Roma ali na maka mi kilikyosa ikikolo pāsi pa Kumwanya.

¹²³ Alipo u nnyāmba nkísu abagíle ukwímíka ubwíte pamo ukwānda u bwíte, kisita . . . ukwisila mukuyoba i lisyu limolyēne. Uyo yo pāpa. Bule linga umwēne āyobíle, “Nayumo u Nkatolika apimbége ikyakulwíla.” Ikyo kikumasya ikyēne, nkundwe, yoba kíkyo iki ugwe kulonda. Kiyabo ikinywāmo ukukinda-fyosa nkísu, ikya Bukristi, yo Katolika. Muketile? Umma ndaga. Unko une njobe ilisyu limolyene, ikyo kyo iki ikyene kili.

¹²⁴ Itolo mūmo abēne bāyobíle ukukilania kuno, “Ywāni . . .” Uswe tukwisangamo mu ikyēne pitāsi. “Ywāne abagíle ukuténdéka ubwíte nu kinyamana? Ywāni abagíle ukuyoba bo umwēne? Ywāni abagíle ukubōmba ikyēne? Polelo, unko uswe tuténdéke ikifwāni ku kinyamana.” Ikyo kyo kibūngánie kya fipanga, “téndéka ikifwāni ngati ikyēne.” Muketile? Būngánia ifipanga-fipāgúke palikimo, iki abēne batalíle babōmbíle ikyēne. O, uswe tuli itolo pa bumalikisyo. Iyo yo njila ikylene kikufimbilisigwa, mwinangu. Uswe tuli apa pa bumalikisyo. Muketile? “Unko uswe tuténdéke ikifwāni ku kinyamana,” ikindu kimo bo ikyo. Ikifwani kyo kindukimo kikuboneka bo kindukimo. Muketile? Lilino uswe tuli ku kabalilo kabumalikisyo.

¹²⁵ Lilino kētésya nkati muno, ku bumalikisyo bwa ngulilo iyi. Lilino, Danieli, mu ntu gwa 2, kangi ilinandi—ilinandi lya 34 na 35, umwēne āketésísye ikifwāni iki nukinyonywo ikikulumba. Kangi umwe āketésísye ikyēne mpaka Ibwe lyakékígwe ukufuma ku kyāmba, kisita maboko, kangi Ilyēne lilinkubumbuluka pāsi nukutika ikifwani mu njayo, nukubongotola ikyo. Lilino, Ilyēne likatikilémo siku ikyēne ku ntu, lilino. Kyātíkíle ikyēne ku njayo; ako kāli ko kabalilo ka bumalikisyo, sila inyōbe kalongo.

¹²⁶ Ngimba mukētésísye, katikati apa, itolo bo Tāta. Eisenhower āsōkíle panja, ugwabumalikisyo uProtestanti gwa . . . gwa

Amerika, mu bu—mu bu Prezidenti, iki une ngwilāmwa kwisakuyagāmo siku uyungi. Lōli—lōli akabalilo kāko... itolo ukunāngīsyā ukuti, itolo abāndu bikusumukaga ntulo. Akabalilo kāko umwene ālyagéne, bālīpo pala... Ulukomano ulwabumalikisyo lula (abene) umwene ālyagéne na Russia, fyālipo ifisu fihano ifya Kubusōkelo ifyakikomunisti fimililigwe, ifisu fihano ifya Kubwingililo. Tāta. Khrushchev, āli nkulumba gwa fisu fya Kubusōkelo. Tāta. Eisenhower āli ntu gwa fisu fwa Kubwingililo. Kangi Khrushchev, mūmo une ngupilikīla kangī mbūligwe, ukuti mu njobelo ya Russia, *Khrushchev* kikusanusya “mfu.” Kangi *Eisenhower* kikusanusya “kisulu,” mu Kingereza. Apo alipo u kisulu nu mfu, fitisa konganikana. Kangi umwēne āsopwīle ikilato kyāke nukukoma ikigemo ni kyāne, na filifyōsa ifingi. Ikyēne kitisakonganikana.

¹²⁷ Lōli ikyēne kyāli mmasiku ga fitangalala ifi apa i Lyalabwe, Ibwe ili lyākekigwe ukufuma ku kyāmba, kisita maboko, kyātīkīle ikifwāni mu njayo. Lilino, “Likekigwe ukufuma ku kyāmba.” Kyābagīle ukuya kyāmba kya ibwe. Ilyēne lyākekigwe ukufuma ku kyāmba kya ibwe. Lilino, ngimba umwe mwāketesīsyē?

¹²⁸ Lilino, balumbilili bakundwe, kangī bakundwe na bakalumbu, mōsa kīsu. Ku bupilikisyo bwāngu, i Bāngēli lyākwānda ili lyāsīmbigwe, Kyāla āsīmбіle ilyēne mmwanya, ’nongwa abēne bikufimbilisigwa ukukēta mmwanya nukukēta ukuti aliko u—u Kyāla ku Mwanya, u Kyāla yula ali pamwanya pa bēne. Kangi linga umwe mwisakukētēsya mu zodiaki... Lilino komma aligwesa gwa umwe bāndu ukubūka... Umwe itūgasyāga papapa ni Bāngēli ili apa. Muketile? Lōli, i—i zodiaki, ikyēne kikwānda itolo ikyākwānda mu zodiaki, mūmo une ngupilikisya, yo mfūnde; ikyābumalikisyo mu mbalilo ya zodiaki yo Leo i Ngalamu. Uko ko Kwisa kwākwānda kwa Kristi, ukwisila mu mfūnde; u Kwisa kwākibīli, yo Ngalamu ya kikolo kya Yuda. Muketile? Polelo uswe tuliyo i ngulili ya kansa, kangī, yōpe, ukusuluka ukukīnda i zodiaki.

¹²⁹ Lilino, uswe tukusyāgānia ukuti lyalipo ilingi lisīmbigwe, pamo ikingi kibikigwe, kangī ikyo kyāli i piramidi. Ngimba umwe mwāketesīsyē mu mapiramidi, mūmo ikyēne kyālyandilēko, kipapate pāsi, ukufwāna kyāmba, kibūmbigwe ukufuma kwībwe ilikafa, lyābukīle mmwanya mpaka ikyēne lyāfikīle ku mwānya? Lōli kakalīmo siku ikitili kibikigwe pa mwanya pa piramidi, ipiramidi ilinywāmu kula mu Igupto. Sosya panja iynu... Linga umwe muli ni ikalatasi ya dola mu nyāmbi yīnu, sosya panja i kalatasi ya dola kangī keta pa yēne. Kangi ugwe kwisakwāga muno ikifūngilo kya Amerika pa lubafu lumo, kangī ulubafu ulungi ikyēne kili nakyo, pāsi, i piramidi. Kangi pamwanya pa piramidi, ibwe lya kitili, lōli ilyēne kyo kisige ikikulumba ikinywamu. Kangi ikyēne kikukōleligwa, pāsi pa piramidi iyi, “Ikifūngilo ikikulumba.”

Nongwa ya fiki i swanga ya Amerika yikaga kifungilo ikikulumba? Iyo yo fungilo ya Kyāla. Kumbukilāga, uswe twālisibile ukwimba akimbo akanini:

Mōsa ukukinda mu nswebwe ku bwitugasye
 bwabwanalolo bwa moyo,
 Kilipo i Kisige kikukukētésya ugwe;
 Ilikato lililyosa ugwe kukata, i Kisige
 ikikulumba iki kili maso,
 Kilipo i Kisige kikukukētésya ugwe.

Uko ko kutalusya. Kumbukilāga, akabalilo kāko uswe twālisibile ukuya nako akanini—akanini akasekelo? Uswe twāyobaga:

Linga ugwe kusyōba nukwiba nukutungulupa,
 kangi nkipanga ugwe kwiyobēla,
 Kilipo i Kisige kikukukētésya ugwe.

¹³⁰ Lilino, i fungilo ingulumba. Lilino, uswe tumenye, kangi une ndikupilikisya ikyēne, ukupima kwa piramidi. Lōli une mfumile itolo ukubabūla umwe bāndu mūmo tufumile, mu fimo mwa fimanyisyo ifi fikwisa nkyēni, ukuti umwe mukēte ikyēne kyōsa kikubūka itolo nkyēni, palikimo.

¹³¹ Lilino, i piramidi lyālyāndīle, ukwīmilīla i Kipanga, kipapate pāsī. Kangi bo ikyo kikwisa mmwanya kifuki pamwanya, ikyēne kikwānda ukwisa fiyofiyo mu—mu buboneke bwa kisondelo.

¹³² Lilino, uswe tukusyāgania, ikyēne kikufika itolo mmwanya ukufika kusulo kwa pamwanya, kangi abēne bakayimalísyēmo siku naloli iyene. Fiki? Fiki? Une nguswiga fiki! Panongwa yakuti i Bāngéli lyāyobīle Ibwe-likumba lyapikīgwe. Abēne bapīkīgwe.

¹³³ Lilino ketesya, ingulilo ya kipanga iki. . .Pilikisya kifuki fiyo lilino. Komma ukupondwa iki. Ingulilo ya kipanga yīsīle ukufuma ku bwāndīlo bwa Butēdekési, Luteri, kunyuma ku tubalilo kūko amabwe ga lwālo galyālīgwe, iki kyo kimanyisyo kya batumigwa. Polelo uswe tukusyāgania, bo utubalilo twākindililāga, ukufuma ku ngulilo yimo ukubuka ku yīngi, i Kipanga kilinkuya fiyofiyo mbunini akabalilo kōsa, mpaka ikyēne kilinkufika ukukinda ngati. . .Luteri ālumbilīle ukwitikisigwa. Polelo, itolo ukuya, ukwilata ukuya Nkristi, abēne bakugogaga ugwe, amasiku ga bufwīle, bafwīle.

¹³⁴ Lilino uswe tukusyāgānia, mmasiku ga Wesley, ugwe gwāli mbunguluke-mwikemo linga ugwe gwilātāga Kristi pala, yula u Methodisti impya. Abāndu basōkile panja pala akabalilo kāko Wesley ikwisa kuno, kangi Ausbury, abēne bāli ni ngomano kuno ku Amerika, ukubala isyambukūlu syābo, kūko abēne bāli nakyō ikyēne mu nyumba sya sukulu. Ifipanga fyābo kuno fikabalōndāga abēne. Kangi abēne kubumalikisyo balinkufika pa buyo mpaka u Mbepo Mwīkēmo āgwāga pabēne, kangi abēne

bagwāga pa kipālo, kangi abēne bōnelelāga amisi pa bēne, ukubakubilila abēne ni kikubilio, binogonaga abēne bāsiliike. Kangi une nālīmo mulamula mu ngomano syābo nimwēne, mu fyinja fyāngu malongo mahano. Kangi une mbābwēne abēne bikúgwa pāsi pa maka ga Mbepo Mwikemo bo ulo, kangi abēne basopaga amisi nkisyo fyābo, na filifyosa, abaiyolo abābúke baMethodisti, ifyinja fīngi ifi fikindile. Kula kwāli kufwīmīgwa.

¹³⁵ Lilino, polelo, ukufuma pa ngulilo yila yākindile, ingulilo ya baWesley, yikwīsa mula i ngulilo ya Bapentekosti nu losyo lwa Mbepo Mwikemo. Muketile, ugwe kubumbila mmwanya, akabalilo kōsa. Lilino kumbukilāga, Ibwe-lyapantu lila likāli pa lyēne mma tāsi. Fiki? Abēne bakibūmbīle i Kipanga itolo katikati, pamo i piramidi mbubūmbe ukufwanikisya Ibwe-lyapantu, lōli Ibwe-lyapantu likālisilēmo siku. O, umwe mukukēta kūko une ndiko, bule umwe!

¹³⁶ Lilino, ubutumigwe ukufuma Luteri mapka ubumalikisyo bwa Pentekosti, mu kala akayabo akanini abanandi pamwanya apa. . . Iyo yo nongwa u Bwelu bwāsīmīle kifuki, mu ngulilo iyi, pala pa kalendala, pa busīngule. Iyēne yo ngulilo ya kipentekosti, ikipentekosti; komma—komma ikipanga-kipāgúke kyāPentekosti, 'nongwa yakuti abēne bābōmbīle itolo katikati bo Laodikiya. Abēne bo baLaodikiya. Abēne bābōmbīle bo baNikolai, bipāngénie.

Lōli i Kipanga ikyābwanalōli, nkīsu kyosa ikyāpasi, kibūmbīle pāsi ku buyo bwajuti bwīsīle ukuyapo ubutumigwe nkati mwa Ikyēne, katikati itolo bo ubutumigwe bwa Yeso Kristi. Lilino fyo fiki abēne balinakyo? Abēne balinakyo i kindu nkayīlo. Lilino kyo fiki ikindu ikikōnge? Ili Ibwe ilipīkīgwe, ilya piramidi, likekīgwe ukufuma ku kyāmba kisita fiki? Kisita maboko. Kyalā alitumile Ilyene. Ngimba umwe mukukibona ikyēne? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Umpīkīgwe Yula, Ibwe ilipīkīgwe, lyo ntu gwa Iki; lyo ntu, ibwe-kitili. Kangi yulayula Yula uyu abēne bāpīkīle, ukukīndamo mu ngulilo ya Bāpānja, yo Kristi. Kangi Kristi akātumulīgwe nukubīkīgwa muno ukuya vikari, pamo mwāna gwa Kyāla, pamo yumo unkulumba unjindikīgwa nkipanga. Umwēne yo Mbepo Mwikémo. Kangi ikitili kya piramidi isakuyaga Kristi ikwīsa. Mukukibone ikyēne? [“Ameni.”]

¹³⁷ Lilino, panongwa yakuti abēne bali mbubūmbīgwe, (Muketile kūko une nākyāgīle iki kibūmbīgwe ngati i piramidi, ukufyūka kwa bīkémó?) kikutēndēka ukukūyīla Ndwimiko. Umwe mukupilikisya isi lilino? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Kristi, u Ibwe-kitili, Ibwe ilipīkīgwe, i Kisige ikikēta-mosa, ikwīsa katikati mūmo i Bāngéli lyāyobīle. Kangi Danieli āyobīle ukuti umwēne akētésisye ingulilo ya Bāpanja iyi mpaka Ibwe lilinkusōka ukufuma ku kyāmba, ili likakekīgwe na maboko. Abēne bakabīkapo siku ibwe-kitili pamwanya pa piramidi yila. Iyēne likākekīgwe na maboko ga mūndu.

Ikyēne kyo kiboko kya Kyāla iki kyātumwīle Ibwe. Umwe mukukibone ikyēne? ["Ameni."] Kangi fyo fiki ifi Ilyēne lyābōmbīle? Ilyēne lyātikīle mulamula ukusēnga mu njayo, nukukibongotola ikyēne ntupatu, ukusya ikyēne ukuya bufu. Haleluya! Ngimba kyābonīke fiki akabalilo kala, ukwīsa kwa Ibwe līla? Mmwānya kilinkubūka i Kipanga Ndwimiko, ku Bunyakiligwo, 'nongwa yakuti ikyēne kyamalisīsyē akabalilo ka Bāpānja. Kyāla akimalisīsyē akēne, ukwīsa kwa Ibwe līla.

¹³⁸ Bālisibīle ukuyapo abāndu bamo bisaga kuno ku kipanga, unnyāmbāla unnini nu nkāsi. Abēne bēgāga i Bāngēli nukulilāmbalika Ilyēne pāsi; kangi abēne bākindililāga, ukwīmba:

O, une ngulōndesya Ibwe līla ili
lyabungulukaga mu Babeloni,
Ukubunguluka mu Babeloni . . .
(Ukusyungutila, ukufwima Lila, muketile.)
Ukulōndesya Ibwe līla ili lisaga likubūngulūka
mu Babeloni.

¹³⁹ Pala Umwēne ali! Kristi yo Ibwe. Umwēne akapāpīgwe nu mūndu mma. Umwēne apāpīgwe na Kyāla. Umwēne ikwisilaga i Kipanga iki kipāpīgwe-kabubili, mwa Mbepo gwa Kyāla, 'nongwa yakuti amaka ga Ibwe-kitili lila lilubopela mōsa Nkipanga, ukufwana magnito.

¹⁴⁰ Une ngukumbukila ukufwana ukuya pamwanya apa, ngukētēsye ikigāyo kila akabalilo kāla, kūko abēne babūmbāga mōsa ifindu fyōsa fila. Kangi fyōsa ifitāgīgwe filāmbalēle pala, kangi abēne bapyāgilāga ikyēne kyōsa. Ibwe ilinywamu lila lisaga kifuki nukupīmba ikyēne, ibwe ilinywamu ilya magnito lila, nukipīmba ikyēne kyōsa mmwanya panongwa yakuti ikyēne kyātendekīgwa u magnito ku kyēne.

Uswe tukufimbilisīgwa ukuya na magnito ku Ibwe-kitili līla. Ibwe-kitili līla yo Mbepo Mwikemo, Kristi. Kangi aligwesa gwa uswe tuli nago amaka ga magnito gala aga Mbepo Mwikemo. Akabalilo kāko Ibwe likutīka ikifwani, i Kipanga kisakubopelaga ku Lyēne, ukugomokela mu Lwimiko. Umwēne unkīkūlu isakwēgīgwa mmwanya, ku Bunyakiligwo bwa bīkēmo, akabalilo kāko Umwēne unkīkūlu ikubūka panja mu lisiku lila.

¹⁴¹ Lilino, keta kuno. Uswe tukusyāgānia, abaJuda lilino bāgomokelāga, kifuki ku fyinja malonga mana, ukufwana ka kabalilo kalakala aka ikyēne kyālyēgīle abēne ukubabopa panja ku bubongotole bwa tempeli. Ikyēne kyēgīle abēne kifuki ifyīnja malongo mana ukugomokēla, mpaka abēne bikulagīla-kangi i tempeli iyingi. Muketile, uswe tuli palapala pa bumalikisyo bwa njila. Ena, linga u Gwapanja . . .

¹⁴² Lilino unko uswe twēge i . . . Uswe tukukēta i Kipanga, ukwīsa kwa Ibwe. Unko uswe twēge ingulilo ya bumalikisyo.

Uswe twākindilémo. Uswe tukukēta lilino. Une ngusūbīla une ndinato utwākusimba apa pa iko. Unko uswe tukēte, itolo iminiti. “Kangi u mwalafyāle-mwāna uyu ikwīsāga, uyu yo ndwana-na-kristi, isakutēndēka u lwītikāno na baYuda.” Kangi mu Daniel 7 . . . pamo—pamo 9:27. “Kangi pakati pa ndungu gula, ifyīnja fitatu-na-sinda, u kinyamana isakupelaga u lwītikāno lwāke. . .” Une—une ngulōnda ukufika ku kimo kila, pitasipo, ulwītikāno lūla. Uswe tukulōnda ukusōkāpo. . . Une ngulōnda ukwānda papapa apa lilino.

¹⁴³ Yiliyosa yimo mwa ngulilo isi isya Bāpānja yisisimikisigwe kisitakutoligwa isya ntumigwa gwābo, isya ndumi, kangi iki kikubonekaga.

Ingulilo iyi *apa* yāli yo ngulilo yalwīmīko.

Ingulilo iyakukōnga, ikyēne kyāyobīle ukuti kwisakuyako ikimanyisyo kikukōleligwa, pamo ikindukimo ukwisa nkati, kikukōleligwa, “u—u buyobelo bwa baNikolai.”

Polelo ikyēne kikwīsa, ikindu ikyākukōnga, ukubūka ku kimanyisyo.

Polelo ikyēne kikwīsa, ubwégi bwa . . .ku kipanga kya baNikolai, nukufwīma kwa bikémo. Kilikyosa kyābonīke itolo injila iyo.

Uswe tukwīsa ku yingi ingōnge, itolo akayabo kanini ka Bwēlu kakwānda. “Ugwe uli na maka manini, kangi ugwe uli ni ngamu yakuti ugwe uli mūmi, lōli ugwe ufwīle. Gwīkakisyége kikyo iki ugwe uli nakyō, lingalukaulo une ngwīsa, ukusōsyāpo ikikolekelo-nyale.”

¹⁴⁴ Mula alinkwīsa Wesley, ukufuma pala, ni ngulilo yāke. Uswe tukētile katikati iki . . .ingulilo ya Wesley, iyēne yākoleligwāga fiki? Philadelphia. Ingulilo—ingulilo ingulumba ikukinda iya lugano uswe twalimo nayo siku, ingulilo ya Philadelphia, yāli katikati nkabalilo ka John Wesley.

Akabalilo kāko umwēne āsōkilépo, nkati alinkwīsa Pentekosti, kangi yula āli ndungulāno.

Polelo uswe tukugomokéla nukusyāgānia lo luko luki ulwa Ndumi lukwīsāga ku baPentekosti, ku bumalikisyo.

Kumbukilaga, yumo aligwesa ikwisa ku bumalikisyo bwa ngulilo. Mwikemo Pauli yula alinkwisapo pa bumalikisyo. Bosa ba abēne bisāga ku bumalikisyo, Mwikemo Irenaeus na bōsa ba abēne. Ingulilo ya yūngi yakindililāga mu ngulilo iyingi, ukufugatilana ukukilania, kangi umwēne ēgāga iyēne nukuyipīmīla ku ngulilo iyakukōnga na yēne. Muketile?

¹⁴⁵ Lilino, uswe tukusyāgānia, mu ngulilo iyi, yilipo i ndondwa, mūmo uswe tulinayo pala. Uswe tuli nayo i ndondwa, untumigwa. Uswe tuli nu mūndu, i—i Ndumi iyi yikusōka ku ngulilo; a bāndu ukuyipīka Iyēne; a bāndu ukuyāmbilila Iyēne. Kangi u ntumigwa hwa ngulilo iyi ayaga pakwīsa

mmaka ga Eliya. Uko ko kotalusya. Kangi umwēne āyāga pa “Kupyanikisya u Lwītiko lwa bāna ukugomokela ku batata, ukutwāla abasyāle bapentekosti, aba basyēle, ukugomokēla ku Lwītiko lwabwanaloli lwabatūmígwa.”

¹⁴⁶ Lilino, u Lwītiko ulwabwanalóli lwabatūmígwa, linga ugwe kwisakulubala Ulwēne mwa Būku gwa Imbombo, ugwe kwisakwaga ukuti kakalipo siku akabalilo kamokēne umūndu yumoywēne uyu ālyosígwemo, “mu ngamu ya ‘Tāta, Mwanundumiana, Mbepo Mwikemo.’” Akalipo siku yumo gwa bēne anyafiligwemo siku. Fikalimo nafimo fya findu ifi siku ifi uswe tulinafyo umwīsyúgu, fikukōlelígwa Pentekosti, iki fyābombigwemo siku kunyuma kula. Abēne bāli ni fyakuboneka ifyabwanalóli, kangi u Mbepo gwa Kyāla āli pakati pa bēne, kila kyāli kisitakutoligwa Mwanundumiana gwa Kyāla ikubōmba na bēne.

U mūndu uyu yūyo āyāga pakwisa panja, i Ndumi iyi, ndigi, iyi yayaga pakwisa panja, yayaga pakuya ngati Eliya. Eliya ayaga pakwisa katatu.

Lilino umwe mukuyoba, ikyo, “Yohani u Mōsi ali yo yuyo.” Linga umwe mukukētésya, Yeso āyobīle ikyēne āli Yohani u Mōsi āli yo ntumigwa gwa Malaki 3, komma Malaki 4. “Kēta, Une ngutuma untumigwa Gwāngu pankyeni pakyēni Kyāngu.” Une ngwinogona Matai 11:6, itolo ukusuluka mula nkati mula umwe mwīsakukyāga ikyēne, Matai untu gwa 11.

¹⁴⁷ Lilino, lōli mmasiku gabumalikisyo ili, pabagīle ukwīsa i Mbepo ya Eliya pakati pa bāndu, kangi umwene ikubombaga ikindu kilakila iki abēne bābōmbīle kunyuma kula. Ubupeligwa bwake bukufimbilisigwa ukuya kindu kilakila, ubupeligwa bwa Kipanga. Ubupeligwa bwa u—u mūndu bukuyaga katikati kindu kilakila. Kangi i Ndumi yila yikusōka panja, ukugela . . . Umwēne ikubēngigwāga, na bandu. Umwēne ikubabēngāga abakīkūlu, abakosyasoni bala, mulimōsa, ababibi bala. Ukugana amatengele; unkalī, umiana unsulumanie akabalilo kōsa, bo yu Eliya āli, kangi bo yu Yohani āli. Kangi uswe tukētīle kyōsa ikindu iki kikwīsa ukuboneka. Linga uswe tufumile ukuya ni Ndumi, uswe tukukēta Kristi apīkígwe. Ugwe kufimbilisigwa ukuya yumo gwa fipanga-fipāgūke ifi pamo mma ugwe ukabagīla ukwīngila mu bēne. Popāpo, Umwēne, Umwēne asōpīgwe panja. Muketile? Kristi akabagīla ukubōmba nkati mwa bēne.

“Ngimba ugwe uli fiki?”

“Nkristi.”

“Ngimba ikipanga-kipāgūke nki ugwe ulimo?”

“Une ngayamo mu kilikyosa.”

“Uswe tukabagila ukubombela imbombo ugwe.”

148 Muketile, Umwēne apīkígwe. Kotalusya! Muketile, apīkígwe! Yópe na Eliya apīkígwe, kangī lulalula u Yohani apīkígwe. Lóli, fiki, ngimba ikyēne kyabafulesye abēne? Ngimba ikyēne kyāfulésye i ndumi yābo? Abēne balinkuti, “O, umwe bumamakosi.” Abēne balinkōna ikyēne pa bēne. Abēne bakagomisyēmo ingonyi syābo. Abēne bakindililága itolo nkyēni. Kangi i Ndumi ya Kyāla yisakwēndága itolo nkyeni, kisitakupasya isya iki aligwēsa āyobíle, muketile, mpaka kubumalikisyo, kangī akabalilo kāko i...kila kīkyo kyangēndekesígwe kisakonelígwa panja. Kangi uswe tuli kubumalikisyo.

149 Lilino, uswe tukwīyága twībēne lilino, mu fyinja malongo mana aga kugomokela, ukufuma ku Bwīte Bwākwānda bwa Kīsu kyosa, kangī abaYuda bagomokíle ku kīsu kyābo bēne. Kyāla akabōmbilēmo siku na Israeli mpaka umwēne ali nkīsu kyāke mwēne.

150 Lilino, umwe kumbukilága akabalilo kāko abaYuda bagomokelága, abaYuda bala ukufuma mula mfikolo ifingi, kangī i kalatasi ya *Look* yāpéle akapango ka ikyēne. Une nābalíle akayabo ukufuma ku kalatasi yimo, i kalatasi yimo iyabwīpúti, ukuti akabalilo kāko abēne. . . Indege sila syābūkíle pási pala ukupimba abaYuda kubutali kula ku Iran. Kangi une ngamanya kúko bosa abēne bāli, itolo babalaníle mula.

Lilino, bala bo baYuda ababwanaloli, bala bābo bakalimo siku nu lusako. Lilino, nkundwe, pala balipo abako elifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana. Akabalilo kāko uswe tukufika ku Busetuli 11, umwe mwisakubona abēne. Umwēne āyobíle, “Filipo ifikolo kalongo-na-fibili (ikya Gadi), ifikolo kalongo-na-fibili (ikya Asha), ifikolo kalongo-na-fibili (ikya Reubeni), ifikolo kalongi-na-fibili. . .” Kangi ngimba ko kūgu kúko abēne balímíle? Pa Kyāmba Sinai. BaYuda, bagomokíle ku kīsu kyakukāya, kula abēne bāli. Abēne bāli bo bābo aba bakāli kipambo kya bakōmu ba ku Wall Street. Umma, nkulumba. Abēne bāli baYuda babwanalóli.

151 Kangi akabalilo kāko u rābi unkangale uyu ālímíle panja pala nukukēta indege iyi yikusuluka, abaYuda bala. Umwe bala akēne mu kalatasi. Abēne bākāli balimaga na bapulago ba matapwa. Kangi akabalilo kāko abēne bākétíle ukuti ikindu kila kitūgésya pási panja pala, abēne bakabūkága ukusyungutíla ikyēne. U rābi unkangale yula ālímíle panja pala kangī alinkuti, “Kumbukilága, unsololi gwītu āyobíle, ‘Akabalilo kāko uswe tukugomokéla ku kisu kyītu ikyakukāya, uswe twisakupīmbigwága pa mapiko gwa nswanga.’”

Ifikolo fikubongotoka, Israeli ikusumuka,
Ifimanyilo ifi abasololi bāyobíle-ngāni.

Uswe twītendekísye ukutika gula undungu gwakihano-na-kibili ugwābo.

152 Une ngwinogona, nimwēne, nīmīle panja pala, akabalilo kāko Nkundwe Pethrus atūmīle utunini utuLwītīkāno tula, kangī abēne balinkubala utwene. Abene balinkuti, “Ena, linga uyu yo Mesiya, unko uswe—unko uswe tunkete Umwene ikubōmba ikimanyilo kya Nsololi; linga Umwene akaya mfwe mma, Umwene yo mūmi.” Abene balinkuti, “Umwene asyukile kangī; Umwene mumi Nkipanga Kyake; unko uswe tunkete Umwēne ikibōmba ikimanyilo kya Nsololi, kangī uswe twisakummwāmbililāga Umwēne.” AbaYuda akabalilo kōsa bikwitika. . . Abene bamenye ukuti Mesiya abagīle ukuya Nsololi.

153 Kangī akabalilo kāko une nālimīle panja ukukilania kwa Nkundwe Arganbright ilisiku līla, ku buyo bula, kangī abaYuda bala bīmīle pala, alinkuti, “Isaga itolo buyo bwītu, abāndu bītu.”

154 Une ndinkuti, “Naloli, une nisakusangalukaga ukwīsa.” Natēndīke itolo aminogono, nakalinga fiyo.

155 Une ndinkufika ku Cairo, Igupto. Ikilo kimo, akabalilo kāko une nāyibwēne indege yila yikusuluka pāsi pala ku Cairo, ikyēne kyālingūmbwīsyē une. Popāpo akabalilo kāko uswe twagomokīle kula, kangī une nāli ni tikiti lyāngu ukubūka ku Israeli, abēne bayaga pakwāgāna na une. Une ndinkuti, “Būka, būngānia amaelifu manandi aga balongosi. Batwala abēne panja pa ndege pabuyo bumo, uswe twisakusyāgānia ukuti pamo Umwēne akāli yo Nsololi pamo mma. Ameni. Ena, unko uswe tukete iki Umwene ikubombaga.” O, uko kwāli itolo mulamula nkiboko kyābo. Ikyo kyo iki abene bālonwaga. Linga abene babagile ukuketa kila, abene bābagīle ukwitika ikyēne.

156 Popāpo fyo fiki ifi une nābōmbīle? Ndinkusuluka pala ku Cairo, kangī une ndinkwānda ukubuka mmwanya kula. Namalisīsyē ukuya ni tikiti lyāngu; kifuki maminiti malongo mabili ku kabalilo kākukōlēla. Ikindukimo kilinkuti, “Komma lilino. Ikikopo kya bōnāngi, ikya Bāpānja, kikāli kikisula tāsi. Ikya baAmori kikafwanikisīgwa mma. Yāga kutali na kula!” Une nālinogwīne lumo une itolo nālinogonīle kila, kangī une nābūkīle panja kunyuma kwa kiyumba nu kwīpūta. Kilinkuti, “Yaga kubutali kwa kula lilino.” Polelo une ndinkwēga i tikiti lyāngu nukubūka kubuyo bumo ubungi. Une ngābūkīle mma, namanga isala yikafwana tāsi.

157 Lilino, ko kabalilo kaki aka Kyāla ikubītīkisīyāga abaYuda bala, ukwānda ukubōmba na bēne kangī, une ngabagīla ukubabūla umwe. Une ngamanya. Nayumo amenye ikyo. Lōli, pilikisya, linga Israeli ali nkīsu kyākukāya kyāke, ikyēne kyo kyōsa kitēndekīsyē. Amabwe gōsa gapīmīgwe, kangī ubulime bwakonelēla, amīsi, na filifyōsa ifi Kyāla āfingile. Abēne bafyāgīle ifisiba ni findu kula, kangī ifisōko ifinywāmu ifīgūke, ukuti bulo bo buyo ubumogī ukukinda-bosa ugwe ukētīlēmo siku. Abēne bayēngīle akāya kūla. Abēne bali nu bulimi

bwakōneléla. Abēne bali ni kīsu ikinunu ukukinda-fyosa iki kiliko nkīsu kyapāsi, kula. Kangi uswe tukusyāgānia, mulamula mu Dead Sea, gilimo imikota mingipo, ukufwana, ukūla ikīsu kyōsa. Muketile?

¹⁵⁸ Kilikyosa kīgwīle mulamula nkiboko kyābo. Ngimba abēne bābōmbīle bulebule ikyēne? Panongwa yakuti indumbula ya Hitler yalyūmisīgwe, indumbula ya Mussolini yalyūmisīgwe, itolo mūmo indumbula ya Farao yālyūmīle, nukubagutīla abēne ukugomokēla nkīsu kila. Kangi ku fyīnja malongo mana abēne bāgomokelāga nkīsu kila. Lilino pala abēne bālitūgēsye, bikugūlīla.

¹⁵⁹ I Kipanga kya Bāpānja kili mu kyaLaodikiya, kubumalikisyo bwa Ngulilo ya Laodikiya. Linga... AbaYuda bali nkisya-kyakukāya kwābo, bamalile ukuya kula. Kangi ubusāmbuki bwa Bāpānja bumalike ukuboneka. Kangi uswe tuli na Presidenti mūmo uswe tulinagwe. Uswe tuli ni kīsu kibongotwīke mūmo uswe tulinakyo. Uswe tuli ni fyakupupufūlīla ifyaatomiki fipayikīgwa mfiyumba. Uswe tuli ni kipanga iki kili kilungulano. Uswe tuli ni Kipanga, abāndu, aba bikwīt wāla bēne palikimo. Uswe tuli nu butumīgwe ubu bukwēgako ku butumīgwe bwa Yeso Kristi, ukukōla I bwe akabalilo kāko Ilyēne likwīsa. Ngimba kyo fiki iki kisyēle ukubonēka? Ikyēne kibagīle ukuya i miniti yiliyosa. Kikayapo nakimo ikingi kisyēle. Uswe tuli ku kabalilo kabumalikisyo. O, lwīmīko! Une ngamanya kali une nguyaga pakubagīla ukwīngīla mu lusekelo lula, pamo mma, lōli une itolo ngulōnda—ngulōnda ukwisa ukuya kiyabo kya ikyēne kwa umwe, mulimosa.

¹⁶⁰ Pilikisya, umwe mubagile...? Ngimba balinga babagile ukuketa lilino? Ngimba umwe muketile kūko i Lisimbo likusisimikīsya ukuti imilungu mihano-na-mibili gyāli fyīnja malongo mana na lwele-na-kimo? [Ikilundilo kikyūyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Ngimba umwe mukukēta kūko imilungu malongo-mahano-na-limo-na-mibili gyāli fyīnja bamia bana na malongo-lwele-na-fina? Umwe mukukēta kūko i—i milungu malongo-mahano-na-limo ukongelelāpo lwele-na-gumo polelo kyāli—kyāli—kyāli...? Ngimba kyāli fiki ikyēne? Abamia lwele kangi... Ifyīnja bamia bana na—na malongo-lwele ukongelelāpo fitatu. Ifyīnja bamia bana na lwele-na-fitatu mpaka akabalilo aka. Umwe mukukēta kūko u Mwalafyāle-mwāna ātumuligwe? Muketile, umwe mukwēgako ifyīnja malongo mana ifya bala abaYuda ukuti kubumalikisyo bafike mbuyo bwābo, kūko Kyāla āyobīle.

¹⁶¹ Kēta ukukilania apa kūko ingulilo ya Bāpānja yīsīle ukukinda kiliyosa iki uswe twāyobīle ikyēne kikubōmbāga; kūko, komma *uswe* twāyobīle ikyēne kikubōmbāga; iki i Bāngēli lyāyobīle ikyēne kikubōmbāga. Iki i Bāngēli lyāyobīle ikyēne kikubōmbāga, ukwisa itolo ukusuluka ku ngulilo ya bumalikisyo iyi; kangi ku fyīnja malongo-mana bala abaYuda bāgomokelāga

nkati mula, ukwitēdekesya ukuti Kyāla ukubōmba katikati iki Umwe ābōmbīle apa. Abēne ba basōkilepo pa njila, kangī abēne bagomokīle mu njila yila. Kangī Israel agomokīle nkīsu ikyākukāya kyāke.

¹⁶² Lilino, mo ndili apa Kyāla ikuyaga pakwānda undungu gwābo ugwabumalikisyo? Ndili? Ikyēne kibagīle ukuya umwīsyūgu. Ikyēne kibagīle ukuya bo ilisuba likālī ukwīngīla ikilo iki. Kyāla isakufumusya ikyēne. Ngimba po ndili ukwene, und ngamanya. Une nguswīga. Loli une nguyapakutwala ikindukimo apa, lilino, mu maminiti manandi, kangī une ngamanya kali umwe mukuyaga pakwitika ikyene pamo mma. Loli une—une—une ngufimbilisigwa ukuyoba ikyene, mulimosa, une ngwitika.

¹⁶³ Uswe tuli ku kīsu kyakukāya kyītu. A baYuda bali nkīsu kyakukāya. Uswe tuli kubumalikisyo bwa ngulilo, twītēdekīsyē ku Bunyakiligo. U Bunyakiligo bukwise, i Kipanaga kikubūka mmwanya, uswe tukunyakiligwa mmwanya ukwākūwāgāna nu Mwēne mu mbepo. Uswe twesa tumenye ikto. Ibwe ili lyakekīgwe ukufuma ku kyāmba, litēdekīsyē ukwise akabalilo kalikosa. Kangī akabalilo kako Ilyene likwise, fyo fiki Ilyene likubombaga? Ilyēne likumasya ingulilo ya Bāpānja. Iyēne yōsa yimalike, kangī Kyāla ikuleka kōsa ukubōmba na bēne. “Unko umwene uyu mbwapufu ayege gwakukindilila mbwabufu; umwene uyu yo mwikemo ayege pōpe mwikemo.” Muketile? Ngimba Umwene ikubomba fiki akabalilo kala? Umwene ikwega Ikipanga Kyake, u Mbepo Mwikemo yulayula.

¹⁶⁴ Kyo fiki “ikibwabufu”? Uyo yo mfunde ungonatulo na bala bābo bikwise pala ku bulongi, kubutali ukukilania nkati *muno*. Uswe twisakukibīka ikyo pa māpu agāngi, akabalilo kāko uswe tukukīndilīla iki ukukilania, kūko umwēne unkīkūlu ikwise kula ku Bulongi bwa Kikota Kyelu kangī ikufimbilisigwa ukulōngigwa na batabuligwe. Pauli ātubūlīle uswe komma ukwēga inongwa ku balonga-nongwa, panongwa yakuti abikēmo bikulōngāga i kīsu. Uko ko kutalusya. Uswe tuli nkabalilo ka bumalikisyo, *apa* lilino. Umma ndaga.

¹⁶⁵ Kangī pakati pa ndungu ugu. . . Lilino, apa gilipo amalongo mahano-na-mibili. Lilinp, linga igi katikati gyāli fyīnja fihano-na-fibili, guligosa gumo gwa milungu igi, kangī uswe tufumile ukuya nago imilungu malongo-mahano-na-limo ukongelelapo lwele-na-gumo, polelo uswe tuli ni ngulilo ya Bāpānja, kangī uswe tumenye uswe tuli kubumalikisyo bwa ngulilo ya Bāpānja, polelo gulipo undungu gumogwēne ukōngelelāpo gusyēle kuli unJuda. Ngimba uko kutalusyo? Kangī ikyo kyo katikati fyīnja fihano-na-fibili. Linga *iki* kyāli fyīnja fihano-na-fibili, *kila* kyo fyīnja fihano-na-fibili, ’nongwa yakuti Umwēne āyobīle, “Gilipo imilungu malongo mahano-na-mibili gibīkīgwe pa bāndu bāko.” Popāpo uswe tumenye tuli nafyo ifyīnja fihano-na-fibili ku

baYuda. Ngima ikyo kyabwanaloli? Lilino keta pa kyene. Linga lilipo lilalussyo, une ngulonda ukummanya ilyene. Muketile?

¹⁶⁶ Lilino, kang'i pakati pa ndungu ugu, pakati na pakati pa ndungu gwa kiYuda ugu; muketile, ikyo kyo fitatu na sinda ifyīnja—ifyīnja; u ndwananakristi, u mwalafyāle-mwāna, u mwalafyale-mwana uyu fikuti ikwīsaga. Kangi kumbukilāga, umwe ikusōka ukufuma ku Roma, u mwalafyale-mwana uyu fikuti ikwīsa. Umwene yo fiki? U pāpa. U mwalafyale-mwana pakati pa bāndu, uyu yo ikwīsāga, pisakufyūkāga u Farao uyu akālimmēnye Yosefu.

¹⁶⁷ Lilino, umwe baProtestanti mukuyoba, “Ena, lilino, ikyo kyo ikyēne.” Loli itolo i miniti. Uswe tukusyāgānia ukuti abaProtestanti bali ni kipanganio, bikutēndēka ubunganie bwa fipanga, ikifwani ku kinyamana, nukubūka kulakula na bēne.

¹⁶⁸ Kangi uswe tukusyāgānia apa ukuti abaYuda bakōlēligwe nkati mu bubūngānie ubu, (ena, nkulumba), kangi abēne bikwitikīsyā. Kangi i Bāngēli lyāyobīle abēne balitikīsyē. Kangi umwēne ikutēndēka u lwītīkāno na bēne.

Pakatikati pa ndungu gwamalongo-mahano-na-mabili, umwēne atūmwīle, undwananakristi ikutumula u lwītīkāno nu nJuda, “a bāndu.” Fiki?

Kangi uswe tukubala mu Busetuli 11, ukuti, “Une nisakutuma . . .” Uyo yo 11. Ugwe kwīsa nkyēni kubwa 19 lilino. Ukuti Umwēne isakutuma abasololi Bāke babili, kangi abēne bisakusolola nkabalilo kala, kangi polelo abēne bisakukalala na basololi aba kangi naloliloli ukubagōga abēne. Ngimba uko kotalusya? Kangi imibili gyabo imifwāno gisakulāmbalāla mu lukindi lwamwambepo lwa Sodomu na Gomora, kūko u Ntwa gwītu akomeleligwe, Yerusalemu. Uko kotalusya? Kangi abēne bālāmbalēle pala ku masiku matatu ni kilo. Kangi ukufuma pa masiku matatu ni kilo, u mbepo gwa būmi isakwīsa nkati mu bēne, kangi abēne bisakusyusigwāga nukubūka mu Lwīmīko. Ikiyabo kya kalongo ikya kāya kilinkūgwa akabalilo kala. Ngimba uko kotalusya? Muketile? Ngimba ikyo kyo fiki? Pakatipakati pa ndungu ugu gwa fyīnja ifyabumalikisyo malongo-mahano-na-mabili.

¹⁶⁹ Akabalilo kākō i Kipanga kikubūka mmwanya; polelo ububūngānio, umfūnde umugonatulo, Methodisti, Baptisti, Presbeteri, kangu abaPentekosti abalūngūle, bosa ba abēne palikimo nu bubungānio. Iki, abēne bamalisīsyē ukukaba ubulagili ubunywāmu ubwābo lilino. Kangi akabalilo kākō abēne bikubōmba, abēne bisakutēndēka u lwītīkāno. Kangi, ena, lilino, u pāpa umpya uyu uyu uswe tulīnagwe lilino ikulōnda ukubatwāla bōsa nkati. Ngimba umwe mutikukēta ikindu iki kikwilūndikila mulamula mwānya? Ikuya pakupa ubuyobi pa ikyēne, nukubatwāla bōsa nkati, kukabalilo kākwānda ku bamia na bamia na bamia ba fyīnja; ifyīnja elifu yumo,

pamo babili, ikyène kibõmbigwémó siku. Lõli lilino umwène abagíle ukubatwála bõsa nkati, palikimo, kangi nukutëndéka ububungānio, kangi nkati mula abaYuda bisakwitikisyága ikyène. O, mwe! Lwimiko! Haleluya! Lutufyo luyege kwa Kyala gwítu Yuyo gwābúmi bwilanabwila! Mwaketa lelo umwe! Lilino, nkundwe, ikyène kyo itolo kipepe, ukuya kipepe bo akāna kanini kābagíle ukukéta ikyène. Ububungānio ubwa kubatwála abaYuda, na baProtestanti, kangi abaKatolika, palikimo.

Kangi, kumbukilága, ngimba abasololi aba bisakubõmba fiki akabalilo kāko abène bikwisa?

¹⁷⁰ U kinyamana uyu, u mwalafyále-mwāna uyu yūyo isakubalania amaka ga bāndu abíkikémo, ngimba umwène isakubõmba fiki? Umwène isakutumula u lwítikāno lwāke na bène. Ukukīnda ifyīnja fitatu-na-sinda, umwène isakubakāga abène. Lilino, abāndu bikwinogona kila kyo kikomyunisti. Iyo yo itolo 'nongwa yakuti ugwe. . . U Mbepo gwa Kyāla akabõmbéla imbombo na ugwe mma tāsi. Ikyène kikaya kikomyunisti mma; ikyène kyo bwípútípúti. Ili Bāngéli lyāyobíle, “Ikyene kikuyaga kifuki fiyo mpaka ikyene kwābagíle ukusyoba Abasaligwa linga syāli syakubombigwa.” Yeso āyobílo lūlo. Muketile, uswe tuli mubumalikisyo.

¹⁷¹ Lilino, abasololi babili aba, ngimba abène bisakubõmba fiki? Ikyène yo Mõsa na Eliya uyu isakufyūka pa buyo. Abène bisakubabūla abaYuda bala ubusóbi bwābo. Kangi ukufuma ku kipāmbó kya kiYuda kila iki kili kula lilino, ukuya maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, Kyāla isakubakóléla abasolóli aba. Ngimba fyo fiki ikyène? U Mbepo gwa Eliya, ukufuma ku iki i Kipanga kyā Bāpánja, isakukīndililága itolo nkyēni nkati mula nkipanga kya kiYuda, ukubūka itolo nkyēni nkati nukukóléla; Mõsa nayumwène. Haleluya! Umwe mukukéta ikyène? Kangi umwene isakulumbililaga yilayila i Ndumi ya Pentekosti, ku baYuda bala, ukuti abène bāpíkíle u Mesiya gwābo. Ameni! Umwe muketile ikyene? Iyène yisakuyaga yilayila i Ndumi ya Pentekosti, iyi abaYuda aba bisakulumbílila kulakula ku bène. Kangi abène bisakubabénga abaYuda bala fiyofiyo mpaka abène bisakubagogága abène. Kangi abène bābengíwe ni fikolo fyõsa.

Kangi pakatikati pa ndungu, panongwa yakuti abène bāfyisísye abakulumba, abāmāka amaelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana. . . Abene bali na Mbepo Mwikemo. Kangi, nkundwe, ugwe kuyobaga isya kubõmba ifika, abene babombile ifyène. Abène bālimíke imimwānya, kangi ukwène kukātímíle mmasiku ga busololi bwābo; batikága ikísu ni fiswígu, kingikingi mūmo abène bālondelega. Abène bikupa ifiswígu na filifyõsa ifingi. Abène bisakupa bala abaRoma injila ingafu ukubūka. Lõli, kubumalikisyo, abène bisakugogígwa. U Kyāla gwítu yo Kyāla nsisya akabalilo kāko Umwène akalalisígwe. Lõli kumbukilága, kula ko ukukilania mu ndungu

gwamalongo-mahano-na-mabili, kangi i Kipanga kili mu Lwimiko, amen, u Lusekelo lwa Bwēgi bukukindilila. Ena!

¹⁷² Lilino kētēsya. Apo po pāpo uswe tumbwene Umwēne unsingiligwa ikugomokela ku Tempeli Yafyinj'elifu kubwa kuno ku bumalikisyo bwa ngulilo ya kiYuda, “abapakigwe.” Apa Umwene ikwisa, itogile pa falasi inyēlu; bala bankongesyāga Umwēne, pa falasi inyēlu. *Falasi*, “maka.” Bafwele mu fyēlu; ililopa, pamo, imyēnda giyubikigwe mwilopa; pasimbigwe pa Mwēne, “I Lisyu lya Kyāla.” Umwēne isile ngati Mponjoli gwamaka, ena nkulumba, ukubātika u Fyinj'elifu, ukwisa mu Tempile. Lwimiko! Pala Umwēne ikwagana bala maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana, lilino, ukufuma pa ndungu gwamalongo-mahano-na-mabili apa.

¹⁷³ Undungu gwamalongo-mahano-na-mabili, iki kikubōmbigwa mu ndungu gwamalongo-na-mabili. Mu fitatu, pakatikati pa ugwēne, umwēne ikutumula ulwēne, panongwa yakuti umwēne ikugoga abasololi bapentekosti bala, ena nkulumba, aba bikutika ikisu.

Kangi, ndumiana, Umwēne ikugūna ikipanga kila, kangi Umwēne ikōkya umwēne unkikūlu nu moto. Kangi, fiku, umwēne...Uswe tukukyāgānia ikyēne pala, bōpe nabendesya masitima bimile panja, alinkuti, “Aheli, aheli, akāya akakulumba akābulógwe kala aka Roma, umwēne isile kubumalikisyo bwāke mu sala yimoyēne.” Umwēne āpufuligwe ku tupatu. Kyāla amenye akabōmbelo ka findu. Kangi yumo gwa Bāndūmi alinkuketēla pamwanya, kangi alinkuti, “Fiki, ililopa lya aligwesa umfwile gwa Kristi lyālyāgigwe mu mwēne,” panongwa ya kusyōba, ukusōka panja apa nukupāngānia, nukutēndēka fyosa iki ikingi u luko lwa findu, kangi ukubwapula ikipanga, kangi ātwēle ifindu fila nkati mula, kangi āgogile balabala bābo bāgelīli ukukolelēla Ilyene kangi bāgelīle ukubatwāla abēne panja.

¹⁷⁴ Lwimiko! O, une—une ngamanya. Une—une ngwipilika ngati ngwendela nkyēni. Muketile? Ngimba ugwe ukuya nsangalufu panongwa ya Bwelu bwa Mwanundumiana, ukwēnda mBwelu bwa Mwanundumiana! Ngimba uswe tuli poko, nkundwe? Ku sala yabumalikisyo! Ikyene kibagile ukuboneka, akabalilo kalikosa. Uswe tuli apa!

¹⁷⁵ I—i Ndumi yisōkile panja ku kipanga ikyabumalikisyo, ikipanga kikyō kyapikile u Kristi gwāke. AbaYuda bali nkisu kyākāya kābo ku butali bwa fwasi ya kabalilo, ifyinja malongo mana. Akaya akapya kayēngigwe. Abēne bikukētēsya ku fiki? U Mesiya ugwākwisa. Mo ndili ikyēne kikuyaga? Une ngamanya. Akabalilo kāko Ibwē lila likutika ikifwāni *apa*, Umwēne akīndīle; ukwēne kumaliko polelo.

¹⁷⁶ Lilino kētēsya apa. Pakatikati pa ndungu, amasiku matatu na sinda...ifyinja fitatu na sinda, ndigi, umwēne ikutumula

u lwitikáno nukupela amakemo ni fyabupi...ifi abēne bikufimbilisígwa ukubātika bamalísísyē.

Nongwa yakuti, abēne bisakugomokelága nukuyoba, “Lilino, kēta, umwe mwēsa muli fipanga. Umwe mubagile ukwambililígwa mu iki ikifwani ku kinyamana. Uswe twisakuyaga nu bulilanisi. Uswe twisakusosyámo ikikomyunisti. Uswe twisa itolo ukupyágíla ikikomyunisti mu njila yosa panja.” Muketile? Kangi abene babagile ukubomba isyene. Muketile? Kangi abene bikubombaga isyene.

¹⁷⁷ Lōli lilino kētésya. Kangi ukubātika, kangi ukubātika ku iki, inyīpúto na makemo gābwíla fisakugomokelága nkāya akabalilo kāko i tempeli yiyēngígwe-kāngi. Kangi uyu umwalafyále-mwāna uyu ikwísága pakatikati pa ndungu ugu, isakutumula ulwítikáno lwāke nukumasya amakemo. Ilyēne lyāyobíle, “Umwēne isakubalania, ukubalania ikyēne.” Kangi iki umwēne isakubōmba, kangi ikyēne kisakuyapo pala mpaka kubumalikisyo.

¹⁷⁸ Kangi ketesya:

... *ukubāsánia kwa* ikyāmwíko ukupela ubusāme...

“Ukubāsánia kwa ikyāmwíko.” Ngimba kyo fiki *ikyāmwíko*? “Ifyakinyanyasi.” Muketile? “Ukupela ubusāme,” kyo fiki ikyo? “Ukusōsyápo.” Ukubāsánia kwa *iki*, ukumasya *kila*. Muketile? Ukubāla kwa maka ga Roma, ukuponjola bōsa umfunde umugonatulo, abaYuga na bōsa. “Uswe twēsa twisakuya baRoma, pamo uswe tutisakuya nakimo.” Umwēne isakutumula ulwítikáno lwāke pakatikati pa ndungu.

¹⁷⁹ “Ukubālsánia kwa ikyāmwíko.” Linga ikyēne kyāli kyāmwíko nkabalilo ka Yeso, akabalilo kāko Roma ālisíle kubwa kula ni ndyali syābo, ikyene kikuyaga ki Roma kangi, ikyene kikuyaga kyāmwíko kangi ku kipanga.

... ukutēndéka *ubusāme*, kangi kwisakukīndililága mpaka *kubumalikisyo*...

Ngimba isakubomba fiki umwēne? Umwēne isakukīndililála ikyēne nkyēni mpaka bumalikisyo, ikyo kyo, bumalikisyo.

¹⁸⁰ Lilino, kiYuda, kangi kiRoma, kiProtestanti (kokuti, umfunde ungonatulo), bisakwibungánia bēne palikimo mu bubūmbe bwa bubūnganio bwa fipanga. Kangi ukwēne kwisakuyaga mūmo Yeso āyobíle mwa Matai 24, kangi ukufuma mu Busetuli13:14.

Unko uswe twāge Busetuli 13:14, tukete iki. Une naking’walíle ikyēne pāsí apa, ukukēta iki, 13:14. Umma ndaga, nkulumba.

Kangi ukusyōba bala bābo bikwītūgásya pa kisu panongwa ya fika fila ifi umwēne āli na maka ukubōmba (ukubūngánia ifipanga ifi) pankyeni... ikuyoba... mu kyēni mwa kinyamana; ikuyoba ku bēne

*bābo bikwītūgāsya pa kīsu, ukuti abēne batēndēke
ikifwani ku kinyamana, iki kyāli ni kilonda kyakubufwe
ukwila mu lubo, kangī āli mūmi naloli.*

¹⁸¹ Lilino, uswe tumenye, ukukinda unsyungulu guligosa gwa kwilamwa, ywani u kinyamana yula āli, amaka gala aga gāli ni kilōnda ikyakubufwe iki kyākāli kyūmi. Ikyēne kyāli kabalilo kākō u Roma unsitakyala āgogīgwe, kangī Roma gwapāpa alinkwēga ubuyo bwāke; akabalilo kākō amaka amasitakyala gāgogīgwe, kangī amaka gapāpa galyēgīle ubuyo bwāke.

¹⁸² Lilino, lilino, Busetuli 13:14. Yeso, mwa Matai 24, abasokīle abēne isya ikyēne. “Ikifwani ku kinyamana.”

¹⁸³ Pauli, mwa Tesaloniki Gwakibili untu gwa 2, ilinandi lwa 3 na 4. Unko uswe tulyāge ilyēne, keta Pauli, iki umwēne ikuyoba apa ukufwana ni kyēne. U Mbepo Mwikemo unkulumba yula pa nsololi unkulumba gwa Ntwa yula, keta isi umwēne āyobīleukufwana ni kyēne mu lisiku lwabumalikisyo. Mwa Tesaloniki Gwakibili, untu gwa 2 yi iki ikyēne kili. Umma ndaga, nkulumba. Kangi anda ni linandi lya 3, une ngusūbīla ikyēne kyo kili. Fyosa fili kanunu, unko uswe tubale lilino. Pilikisya kifuki, aligwesa. Balinga bikwitika ukuti Pauli ālisusīgwe na Mbepo Mwikemo? Ameni. Kētēsya apa.

*Unko u nnyāmbala nayumo alingabasyōbāga umwe
mu njila yiliyosa: kabuno ilisiku lila litisakwisa, pene
pāpo pikwisa ukugwila panja tāsi, . . .*

Umwene ikugela ukutwala ikyene panja pa ntu gwabo ukuti Umwene ikwisa itolo pala. Alinkuti, “Pisakuyangapo ukugwila panja pa Kipanga, tāsi,” muketile, ikwisa ukukilania mu iki i Ngulilo ya Laodikiya.

*. . .kangi u nnyāmbāla gwa butulwanongwa yula
asetuligwēge, . . .*

“U nnyāmbāla gwa butulwanongwa,” ukusitakwitika mwa Mbepo Mwikemo. Ukusitakwitika kukuyaga kusetuligwe.

. . .mwana gwa bupyūto;

Bo yu Yudasi āli, nkyungakyuma gwa kipanga.

*Yūyo ikulwana kangī ikwifyūsya mwene pamwanya
pa fyosa ifi fyo fikukōlelīgwa Kyala, pamo iki
kikwīputīgwa; polelo ukuti umwene bo Kyala
itūgasyege mu tempeli ya Kyala, . . .*

Nkundwe, alipo u mundu pa kīsu, panja pa Vatican, uyu ikubōmba ikyo? Ngimba ikyēne kili kugu?

¹⁸⁴ Lilino, buka kundililāga ukukilania apa mu Busetuli 13, nukubanāngisya umwe ukuti unnyāmbāla uyu ikwītūgāsya pa kāya. . .nkāya, kangī akāya kikwītūgāsya pa—pa twāmba tuhano-na-tubili. Kangi imbalilo ya kinyamana yo bamia bahano-na-yumo na malongo mahano-na-limo na fihano-

na-kimo, yisimbígwe mōsa mu—mu ki Latin...alifabeti ya kiRoma, yo bambia bahano-na-yumo na malongo mahano-nalimo na fihano-na-kimo, yo *VICARIVS FILLI DEI*, iki kyo, “Mbuyo bwa Mwanundumiana gwa Kyala,” pa kikota kya pāpa. Kangi ikikota kyāke, alinakyo ingiya yabutatu. Kangi une ngētīle palapala pa ngiya yila, nimile kifuki mumo ikiboko kyāngu kiyīlīle ku kisyo kyāngu, bo ulo, kangi—kangi ngētīle ikilabe ikitile kwa pāpa kulakula kula mu Vatican, nīmwēne, nālīmīle nukukikēta ikyēne ukuya nsisimikisye une mmenye iki une nguyoba. “Umwēne ikulwana, mwēne pamwanya pa fyosa ifi fikukōleligwa Kyāla, bōsa abanyāmbala abanyakyaala. Umwēne yo mwikemo ukukinda bosa abēne; ikwitūgāsya mu tempeli ya Kyāla, itolo ukwināngisya mwēne umwēne yo Kyāla,” ukuhobokēla imbībi pa kīsu, na fyosa bo ifyo, umwe mumenye. Naloli.

¹⁸⁵ Pauli āyobīle, “Ukugwila panja kula kwisakwisaga tāsi, u mwana gwabupyūte yula asetuligwēge.”

Mutikukumbukila umwe, ukuti, akabalilo kako une nāli...une mbabulile umwe ifindu ifi?

¹⁸⁶ O, une ngulōnda ukuti nālītūgēsye pala, ukumpilika Pauli ikulūmbilīla kila, bule ugwe? Hmm! Mūmo une ngulōnda ukupilikisya ku mwēne! O, mwe!

¹⁸⁷ Lilino ngimba umwene ikubōmbága fiki? “Ikifwani ku kinyamana.” Batesaloniki Gwakibili. Lilino pilikisya. Pilikisya kifuki lilino, naloliloli kifuki. Ikipanga kyamalisisye ukwipilika ukwisa kwa pāpa. Ngimba ikyene kyo fiki? Kubumalikisyo bwa kipanga, Pauli. Abēne bākētēle ikindu kya kiNikolai iki kikutupuka; abēne bayaga pakutēdēka u nnyāmbála umwikemo, (ku fiki?) pāpa. Ubwankisu na bāndyālī balinkwafulilamo nkipanga, nukusanusya ulubātīko lwa bwīpūti. Pauli, nu Mbepo Mwikemo, ākikolīle kila mwa Mbepo. Kangi i kipanga, na bwapamwanya na bayīndikīgwa bāke, abāndu abayīndikīgwa, na fyosa bo ifyo, iki abēne bāketīle ukwene kwīsága ikindukimo. Kangi u Mbepo Mwikemo abasokaga abēne isya masiku gabumalikisyo. Ngimba umwe mukukumbukīla mūmo Yeso āyobīle isya ikyēne? Imbombo sya baNikolai, isi kubumalikisyo silinkuya kimanyisyo, kangi poleli kilinkuya kipanganio! Bakundwe, uswe tukaya mu ngīsī lilino. Kumbukilága, muketile. Apa uswe tuli.

¹⁸⁸ Imbombo sya baNikolai, ikipānganio kikwānda mula, abakulumba abayīndikīgwa, kangi pamwanya pa fipānga, na fyosa bo ifyo, polelo ukubūmba nkipanga kya Katolika. Kangi Pauli āyobīle pakabagile ukuyapo akabalilo kābumalikisyo, pakabagila ukuyabo akabalilo, mpaka ukugwīla panja ukufuma ku lwanaloli, Lwītiko lwapentekosti. U Lwītiko ulwapentekosti lwisakusosigwāpo, kangi abayīndikīgwa bisakubīkīgwa mula. Abene bisakuyaga nu mundu yu isakwēgága u buyo bwa

Kyala, itügésye mu tempeli ya Kyala, kangi ikulwāna, mwēne pamwanya pa bāndu bōsa bo ulo. Kangi, icyēne, muketile, ngimba icyēne kyo fiki? *Nickao*, “ukuponjola abāpāsi.” Muketile? “Fyosa ifi fikukoleligwa Kyala; umwene isakwitügāsya mu tempeli ya Kyala, ngati Kyala.” Pauli āyobīle kwābagīle ukuyapo ukugwīla panja tāsi, mmasiku ga bumalikisyo. Kangi apa uswe tuli, papapa apa lilino, kangi kēta ukugwīla panja kula, kangi tukukēta ikipanga kikubūka kubutalipo kangi kubutalipo ukusōkāpo ukufuma ku Lyēne, kangi ukugomokela kulakula kangi. Kangi uswe tuli nkabalilo ka bumalikisyo. Umma ndaga.

¹⁸⁹ Lilino, linga imilungu malongo-mahano-na-limo na lwele-na-gumo gyatikīle nubupelelesye kangi abaYuda bali nkīsu kyākukāya kābo lilino, kangi i ngulilo ya kipanga kya Bāpanja kitikīle katikati ku kabalilo ka bumalikisyo, ku kabalilo ka kiNikolai. . . pamo ku kabalilo ka Laodikiya; mūmo kuyīlīle kifuki u Kwisa kwa Ntwa, ukumalīsya ifindu fyōsa, ukumalisya kwa ngulilo iyi, kangi u Kunyakilīgwa? Akabalilo kāko Umwēne ikwānda undungu gwamalongo-mahano-na-mabili, pamo ifyīnja fihano-na-fibili, i Kipanga kikīndīle.

¹⁹⁰ Ngimba umwe mubagile ukuketa icyene, mwebinangu? Fyusya ikiboko kyako linga umwe mubagile ukuketa icyene. Muketile? Lilino, unko uswe tulingayaga bāna. Unko uswe tulingayaga bānyangalo kangi mma. Uswe tuli ku kabalilo ka bumalikisyo. Kimo kili kifuki ukuboneka. Uswe tuli pa bumalikisyo. Apa uswe tuli.

¹⁹¹ Imilungu igi malongo-mahano-na-limo na lwele-na-gumo gitikīle nubupelelesye; ukubūka kwa baYuda kutikīle nubupelelesye; i ngulilo ya kipanga yātikīle nubupelelesye. Uswe tuli ku kabalilo ka bumalikisyo, akabalilo ka bumalikisyo, ingululo ya kipanga kya Laodikiya, ubumalikisyo bwa icyēne. Indondwa batumigwa bōsa balumbilīle i ndumi syābo. Iyēne yibūkīle panja. Uswe tukwēléla itolo. AbaYuda bagomokile ku fyīnja malongo mana. Abēne bali nkīsu kyākukāya kwābo.

Ngimba kyo fiki kikubonekaga ukukōnga? Ukwisa kwa Ibwe. Apo po uswe tuli. Ko kabalilo kaki icyēne kisakubonekaga? Une ngamanya. Lōli, nkundwe, kwa une, une ngulonda ukwitēdekésya. Une ngulonda ukutēdekésya imyēnda gwāngu.

¹⁹² Lilino, uswe tuli itolo—itolo amaminiti manini fiyo, kangi une ngunyonywa umwe mwābagīle ukupilikisya kimyēmye lilino itolo ku miniti.

Akabalilo kāko Umwēne ikwānda undungu gwamalongo-mahano-na-mabili pamo ifyinja fihano-na-fibili, i Kipanga kikīndīle. Lilino pilikisya. Une ngwandīsya kangi, ukwandisya-kangi, ukuti umwe mutikwībwa. Iki kyo iki u Mbepo Mwikemo ābīkīle pa kyakusimbīla kyāngu bo une nāsīmbāga. Uswe tuli

mu ngulilo ya Laodikiya. U Kristi ikupikígwá ni kipanga Kyáke Mwēne. Indonwa ya ngulilo iyi, i Ndumi, yibúkile panja. Kangi Israel ali nkísu kyáke. Umwe muketile apa uswe tulipo? Uswe tuli pa bumalikisyo.

Lilino, itolo isyakuyobelapo yimo pamo sibili isyakongeleláo.

¹⁹³ Kyosa iki lilino kíkuyo uswe tukukēta, kisatutula uswe ni lipyána Lyáke, bo uswe tukugela ukusegelela ku ifi ifyabumalikisyo i Fungilo Ihana-na-ibili. Umwe muketile kúko uswe angali tupondilwe ikyéne? Ukufuma Busetuli 6:1 ukubúka Busetuli 19:21, uswe angali tupondilwe ikyéne, 'nongwa yakuti, muketile, uswe angali tukugela ukukibómbéla ikyéne kunyuma *kula*, mu ngulilo iyi ya Bāpanja; kúko, umwe muketile, ikylene kili ukukilania ngulilo *iyi*. Muketile?

Lilino, uswe tuisimikisye ikyéne ni Lisyu lya Kyála, kangi ukwisila mu syāmbukúlu, kangi ukwisila mu kilikyosa, kangi ukwisila mu fimanyilo fya tubalilo, ukwisila mmasiku, ukuti pakayapo nakamo aka kasyéle. Uswe tuli kubumalikisyo bwa Bāpanja. Ngimba fiki ifi—ngimba fiki ifi uswe tukubómbága ukufwana ni kyéne? Ikyéne go moyo gwāngu kangi umoyo gwāko; ikyéne kyo būmi bwāngu kangi būmi bwāko; ikyéne kyo būmi bwa baganigwa bítu. Uswe tupembusigwe mula fiyo. Uswe tuli nafyo ifindu fingi fiyo mbupepe. Uswe kinunupo tukindililége. Ukwēne kwilíle ukukínda mūno ugwe kwinogetela, kumbukila itolo.

¹⁹⁴ Lilino, u buyobelo ubutíke, linga umwe mukulōnda ukusimba ikyéne pāsi. Pilikisya kifuki, ngulamba. Ubu bo buyobelo bwāngu ubwabumalikisyo, ikikonge kya ikyéne; Une ndinako akandu akanani akanandi apa itolo ukufuma pa iki, akakalatasi akanani une ngulōnda ukuyobeláo. Lilino tusya itolo akabalilo kangi pilikisya kifuki, mbape umwe ikindukimo iki kyo kiswígísyé, ukubúka mulamula nkati pa iki. Muketile?

Pakayapo komma nupapate bwa lugenge lwa mmage pakati pa kubumalikisyo bwa ngulilo iyi nu Kwisa kwa Krisiti. Kilikyōsa, kikayapo nakimo ikingi kisyéle. Ngimba Israeli ali nkísu kyakukāya káke? Uswe tumenye ikyo. [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Ngimba uswe tuli mu Ngulilo ya Laodikiya? [“Ameni.”] Ngimba i Ndumi ya ngulilo yapentekosti iyi yibúkile panja, ukugela ukusenyenda abāndu ukugomokela ku Lusaya lwapabwandilo lwapapentekosti? [“Ameni.”] Ngimba untumigwa aligwesa isile ukukinda mu ngulilo itolo katikati mu njila yilayila? [“Ameni.”] Ngimba ifikolo fitikulwana ni fikolo? [“Ameni.”] Imbungo? Ngimba yilimo injala nkísu umwisyugu, i Kipanga ikwabwanaloli kikwēnda abamia ba mamailosi bikulōndésya ukupilika i Lisyu lya Kyála? [“Ameni.”] “Komma panongwa ya nkati gwēne, lōli panongwa ya kupilika kwa Lisyu lya Kyála.” Pala pikwisa injala. Ngimba uko kutalusya?

["Ameni."] Fike, uswe tukwitugāsya palapala pakatikati pa ikyēne lilino, papapa apa lilino. Muketile kūko uswe tuliko? Uswe tukugūlīla Ibwe lila.

¹⁹⁵ Ubuyobelo bwakuswīgīsyā! Ukufuma pa kabalilo Kyāla ātēndīke ulufingo kwa Abraham...Komma ukupondwa iki. Ukufuma akabalilo aka Kyāla ātēndīke ulufingo lwa Abraham, Bwandilo 12:3, ukubuka ku kabalilo ka Kristi ukupīkīgwa mu A.D. 33, na baYuda; ukufwana na Bagalatiya 3:16 na 17, kangi ukufwana na bwa Usher, U-s-h-e-r-'s, bufunda-ngulilo bwa Usher bwa Bahiburi; amaka ga Kyāla gāli na baYuda katikati ifyinja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo mahano na fina. Kyāla ābōmbīle na baYuda ku fyinja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo mahano na fina, ukufwana nu bufunda-ngulilo bwa baYuda, kangi ukufwana na Bagalatiya 3:17 na 17. Une ndinago a Masimbo mingi agakongelelāpo, lōli itolo ngupa ikyo.

Polelo, ukufuma pāpo abēne bapīkīle Kristi, Umwēne asanukīle ku Bāpanja, ukwakwēga a bāndu ku Ngamu Yake. Ugwe kulōnda i Lisimbo pa ikyo, ubuyo? Imbombo 15:14.

¹⁹⁶ Lilino, ukubala akabalilo, uswe tukwaga ukuti uswe tuli nafyo katikati (pilikisya) ifyinja kalongo-na-fihano-na-fibili fisyēle, kangi uswe twisakuyaga nu bupime bulabula ubwa kabalilo kapīgwe kwa uswe, namanga Kyāla ikubōmbēla na uswe mmaka ga Mbepo Mwikemo, ukufuma A.D. 33 mpaka 1977. Bulabula ubupime bwa kabalilo, ubwa fyinja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo mahano na fina, Kyāla ikubōmbēla na uswe mulamula mūno Umwēne ābōmbīle na baYuda. Bule apo!

¹⁹⁷ Lilino, ng'wale pāsi mwa būku gwīnu, i Lisimbo ilinini apa une ngulōnda ukubapa umwe. AbanyaLevi 25, ukwanda ni linandi lya 8. Kyāla ākōlelāga ulusekelo lwa jubilee, ikyinja kyamalongo-mana-na-lwele-na-kimo kilikyosa. Ikyinja kya malongo-mahano kya lusekelo lwa jubilee. Uswe tumenye ikyo. Uswe tukupilikisya ikyo. Ukufuma ku lusekelo lwākwānda, ulwa AbanyaLevi 25:8, mu 1977 lwisakuyaga lusekelo lwa malongo-mahano-na-mabili, ukupela katikati ifyinja maelifu matatu abamia bana na malongo matatu. *Jubilee*, kokuti, "Ukufyuka mmwānya! Ukwabuligwa!"

O, uswe tukukētésya ku bwīse bwa lila
 ilisangalufu ilisiku lya Finj'elifu,
 Pāpo u Ntwa gwītu unsayigwa isakwīsa
 nu kunyaka u Nsīngilīgwa Gwāke
 ugwākugūlīla;
 O, i kīsu kikukoloma, ukukūtila i lisiku lila ilya
 bwabulo ubunoge,
 Apa u Mpoki gwītu isakugomokéla ku kīsu
 kangi.

¹⁹⁸ Ngimba umwe mukipilikisye kila? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Kyāla abōmbīle na uswe katikati bulabula ubwīngi bwa kabalilo aka Umwēne ābōmbīle na baYuda. Ukufuma ku kabalilo Umwēne alimpēle Abraham ulufingo, mpaka ukupikigwa kwa Mesiya mu A.D. 33, fyāli fyīnja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo mahano na fina. Kangi lilino uswe tuli ni fyīnja kalongo-na-fihano-na-fibili fisyēle. Uswe twali nafyo ifyīnja elifu yumo na bamia lwele-na-yumo na malongo-ga kindukimo. Uswe tuli nafyo fyinja kalongo-na-fihani-na-fibili, mpaka '77, lwisakuyaga lusekelo lwa jubilee lwa malongo-mahano-na-mabili ukufuma ku bwandilo bwa mabusekelo ga jubilee. Kangi ikylene kikuyaga fiki? O, nkundwe! Ketesya kifuki fiyo lilino. Komma ukupondwa ikylene. Ulwene lwisakuyaga lusekelo lwa jubilee lwakufyūka mmwanya kwa Nsīngilīgwa Gwāpānja, nukugomokela kwa Kristi ku baYuda, akabalilo kāko abēne bikusōka panja ba butumwa. Amenī! Ngimba umwe mutikukibona? Ukufuma nkisu kyosa, abene bībungénie kula ku lisiku lila. O, mwe! Muketile apa uswe tuli papo pa kabalilo? Uswe tukamanya ukuti ko kabalilo kaki ikylene kibagile ukuboneka. Uswe tuli nkabalilo ka bumalikisyo.

¹⁹⁹ Lilino pilikisya. Kwa umwe bākabalilo-kaiyolo apa mu i—i kipanga, aba bali apa pa kabalilo katali, Une ngulonda umwe muketesye ikindukimo. Une ngakimenye iki mpaka mmayolo; une nakipimbīle iki ukufuma ku gwasyambukulu, Paul Boyd, kangi polelo. . . kangiune nakikongesise ikyēne ukugomokela ukukinda mu Masimbo, ukupimba amasiku agangi apa, na fyosa bo ifyo, nukwēga ikyēne, nukukibopesya ikyēne, ukukikōngésya ikyēne ukukīndilīla.

²⁰⁰ Lilino, mu 1933, akabalilo kāko uswe twīpūtāga ukukilania kuno mu tempeli ya Masonic, kuko ikipanga kya Kristi kikwima umwisyugu, pa lubunju lumo lwa Epurelo, bo ngāli ukusōkāpo pa kāya, une niputilāga iligali lyāngu (Une nakabīle iligali lya butēdekīgwe bwa '33, kangi une nayibīkāga iyēne ku bubōmbēlo bwa Ntwa.), kangi mu mboniboni, une nabubwene ubumalikisyo bwa kabalilo (Lilino kētésya mūmo iki kikuswigisya, kunyuma kula akabalilo une nāli itolo ndumiana, kangi une mbagile ukwinogonela iki iligali lwa butēdekigwe bwa 1933 yābonekāga bulebule, lilino, iki iyēne yābonekāga bulebule.), kangi une nābūkīle ukukilania kula ku tempeli ya Masonic, kūko, mwe bamo ba umwe bākabalilo-kaiyolo nkati muno mukukumbukila, ikyēne kisīmbīgwe pa kalatasi unkūlu ku kāya, ikyēne kitalīle kili mbubindikisīgwe kangi kwasōkīle panja ukusyungutila nkisu kyapāsi, muketile, mula mwāli mu 1933, kangi une nāsakikīsye ukuti pisakuya ngapo ubutolwe ubukulumba bukubonekāga ku uyu United States bo kukafika, pamo, ukufika ikyīnja kya 1977. Balinga bikukumbukila une nguyoba ikyo? Keta amaboko. Naloliloli.

²⁰¹ Lilino kētésya, une nasakikisye ifindu fihano-na-fibili fyākāli mbuténdekígwe bwa. . .bo kukāli ukumalisígwa uku pamo ikindu ikikulumba kikubonekága pabuyo apa mu United States, ikindu kimo ikikulumba ikibibi.

Une nāyobíle, lilino kumbukíla, iki kyo bo kikāli ikyēne ukwānda, une nāyobíleuswe tukubūkága mu Bwíte Bwakísukyosa Bwakibili. Ngimba balinga bikukumbukila une nguyoba ikyēne? Yoba, “Ameni.” [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Umma ndaga. U Bwíte Bwakísukyosa Bwakibili! Une nāyobíle, “U Prezidenti uyu alipo lilino. . .” Une nalyéglíle iki ukufuma mu Lisimbo ilikúlu, lóli, ikindu ikikúlu, ukuti, “U Prezidenti uyu uswe tulinagwe lilino,” uyu yo āli. . . Balinga bikukumbukíla ywāni umwēne āli? [U nkundwe ikuti, “Franklin Roosevelt.”] Franklin D. Roosevelt. Une ndinkuti, “U Prezidenti uswe tulinagwe lilino isakukwendesyága kópe mu méte ya kina,” umwēne āli pa méte ya kwanda lūla, “isakwendesya isikali mpaka imete ya kana, kangi uswe tukwégigwága ku Bwíte Bwakísukyosa Bwakibili.”

²⁰² Une ndinkuti, “U ndagili-gwabugāsi uyu lino ikufyūka mu Italu, uyu yo Mussolini, umwene isakwisaga mbulagili. Kangi umwēne isakubūka ku Etiopia, kangi Etiopia isakugwága pa makato gāke.” Balipo abāndu bitūgésye apa lilino aba bamenye, ukuti kilipo ikibugutila kya bāndu kisile kangi kyālmíle, akabalilo kāko une nāli nu lukomano mu Kiyumba kya Redman pāsi pala ikilo kila, akabalilo kāko une nafimbilisígwe ukubūka ukusuluka kula ukulumbilíla kila, Kiyumba kya Redman, kangi bayaga pakunsopa une panja pa kiyumba panongwa yakuyoba ikindu bo ikyo. [Kalumbu Wilson ikuyoba, “Ameni. Ikyo kyo kitalusye.”—Nsimbi.] Ena. Ena. Nka. Wilson, Une mmenye ugwe gwe. . . Uko ko kutalusya. Akabalilo kako une nayobile ikyo. . . Loli ngimba Umwene ābombile ikyene? “Lóli,” une ndinkuti, “umwēne isakwisa ku bumalikisyo bukosityoni,” kangi umwēne ābombíle. Umwēne nu nkíkúlu uyu umwēne endendekága nagwe, asanusígwe ukusyumbutusígwa nukutulikígwa pa lugoye mu lukindi, na malundi gābo mmwanya, imyēnda gyābo gitulikígwe pāsi. Umma ndaga, ikyo kisile ukuboneka.

²⁰³ Kangi polelo une ndinkuti, “Abakíkúlu bitikisígwe ukusala. Iki kyo naloliloli kyakuywelúla pa kisu iki. Kangi, mu kusala, ilisiku limo abēne bisakusala u nnyāmbála unsóbi.” Kangi abēne bābōmbíle ikyo mu lusalo ulu lwākindága. Mwe, mwe! Kina. . . (Une ndinkuti, “Sayansi isakukīndilíla mu njila yakuti. . .”) Umma, apa, ikyo kyo kyabutatu. Nswaga une.

²⁰⁴ Apa kyo kila ikikōnge, pala, ikyākina. Une ndinkuti, “Ubwíte bwítu na Germany, kangi abēne bisakuyenga ubuyo ubukulumba ubunywamu ubwa konkiri nukwiponesya bēne nkati mula, kangi aba America bisakukubilwa ukutikígwa.” Kyala Mwenemaka amenye, uyu Yūyo une ngwima pankyeni lilino, une nābabwēne bala abima-pabene abaNazi bikukoma

pa baMerika bo ulu, ni findu, ku kibumba kila. Kangi balipo abalumiana bingi bimile apa lilino aba bāli ku Lupaso lwa Siegfried, aba bamenye iki ikyēne kyāli. Knagi kumbukilaga, pala pāli ifyīnja kalongo na kimo bo u Lupaso lwa Siegfried lukayēngigwa. Ngimba u Kyāla gwabwanaloli? Ngimba Umwēne akāli ikuyobela-ngānīla ifindu ukuboneka? Kētēsya. Ikyo kyo, ikyo kyāli kyabuna.

205 Lilino ikyabuhano. “Sayansi isakukīndililāga mu nijila yakuti mpaka abēne bisakutendēka iligali lilyo litisakulondigwa ukulagililigwa ni kipotelo. Kangi amagali gisakukindilila ukubūmbigwa ngati lifumbi, mpaka kubumalikisyo, ubumalikisyo bwa kabalilo. Une nākētīle ikikolo kya America kikubūka pāsi pa nsebwe, mu njila inywāmu, bītogile mwigali ni nyuma syābo sisyumbutwīke kubwa kūko ikipotelo kyābagile ukuya, kyābonekāga ngati abēne bākināga injuga pamo amakadi.” Kangi uswe tulinalyo ilyēne. Ilyēne lili pa senema. *Sayansi Imfumuke, Mechanics*, ndigi, fyosa filinakyo ikyēne. Uswe tulinalyo iligali. Ilyene likulagililigwa ni kyakulagilila kyapabutali, ukwisila mu—ukwisila mu radar. Abēne batisakulondigwa nukuya ni kipotelo mu lyēne. Itolo ukutēga ikiniongotolela kyāke bo ulu, ngati ugwe kuniongotola pa foni, kangi iligali lyāko likukwēga ugwe palapala pa lyēne; likabagila ukutikigwa, pamo nakimo, nagamo amagali agāngi. Imagnito yikupingila gosa agene kubutali ukufuma kwa ugwe. Muketile? Abēne balinalyo ikyēne. O, mwe! Inogona isya ikyēne. Kyasakikisigwe ifyīnja malongo matatu bo ikyēne kikaboneka!

206 Lilino, ikyo kikutwāla uswe polelo ku lusalo lwa Prezidenti Kennedy.

Kangi iligali ili likwisa ili pa—pa buyo, ukutwāla ifindu fihano (ukufuma ku fihano-na-fibili) ifi fibonike katikati.

207 Lilino, une nāsakikisye, kangi njobile, “Une nākētīle unkīkūlu unkulumba ikwīma pamwanya, ikiboneka-mmogi, afwele mu naloliloli iyapamwanya ilangi ya ilangali iya ngati-yabunyafyāle.” Kangi une ndinakyo mu braketi pāsi apa, “(Umwēne āli ndagili unkulumba mu United States; lumo i kipanga kya Katolika.)” U nkīkūlu, unkīkūlu yumo; une ngamanya ikyēne kisakuyaga kipanga kya Katolika. Une ngamanya. Une ngabagila ukuyoba. Ikindu kyene iki une nkibwene, une nākētīle unkikulu yula, ikyo kyo kyosa.

208 Lōli iki kyo kikolo kya nkīkūlu. Ikikolo iki kyo imbalilo kalongo-na-fitatu, mu busololi. Umwēne ali nu bulabe kalongo-na-butatu, indondwa kalongo-na-itatu. Umwēne ālyāndīle ni fisu-filagiligwe kalongo-na-fitatu. Kalongo-na-itatu, kalongo-na-itatu, kilikyosa kyo kalongo-na-itatu. Ikuboneka mu ntu gwa 13 mu Busetuli, mōpe. Umwēne yo kalongo-na-itatu. Kangi umwēne yo kikolo kya nkīkūlu.

209 Ubulôngelo nongwa sya kusök'ubwēgi mwa America bukutwāla ukusök'ubwēgi bwingi-fiyu, panongwa ya bakikūlu bītum ukukinda fyosa ifingi fya fikolo. Akayīlo nkīsu kyītu kali pāsipo, kangi ukusök'ubwēgi, ukukinda ikyēne kiyīlile mu France pamo Italu, kūko ubulogwe buli pa lukindi. Popāpo, lōli abēne bo balogwe; abītu bo bakikūlu abēgi bikugela ukwitugasya na banyāmbala bakindanekindane, kangi banyāmbāla bakindanekindane bikugela ukwitugasya na bakikūlu abāngi.

210 Mfīsu kūko abēne bali ni mitala, ikyēne kyo kinunupo ka-elifu kosa. Kangi, lōli, imitala gyo misōbi, uswe tumenye. Lōli, itolo kikunāngisyo mūmo uswe tuywelukīle.

211 Une ndinako akapatu pamwanya pala ukufuma ku kalatasi, kūko iyēne yānāngīsyē ukuti akabalilo kāko abalumiana ba America bābūkīle ukukilania inyānja, mu bwīte ubu bukindīle, ubu bumalike, une ngusūbīla, ikyēne kyāli kifuki malaongo-mahano-na-mabili pa mia yumo. . . Fiki, lilino, gūlīla i miniti, une ngusūbīla ikyēne kyāli batatu pa bana aba bābūkīle ukukilania inyanja, basōsīgwe na bakasi bābo bo abēne bāgomwikéko. Kangi untu gwāke gwa nongwa ingulumba ingulumu yikuyoba, “Ngimba fyo fiki fyābonīke ku kayīlo ka bāndu ba kiMerika?” Umwe mukukumbukīla ukukibona ikyēne? Mwesa ba umwe mwābōmbīle, une ngusakikisya. “Ngimba fyo fiki fyābonīke ku kayīlo ka bakikūlu ba kiMerika?” Ifibyale, ukubomba imbombo panja kula na banyāmbala abāngi. Ikyēne kyo kikolo kya nkīkūlu. Ngimba umwēne ikuyaga na fiki? U kyāla nkikulu, pamo u kyāla-gwakikikūlu.

212 Lilino, polelo, ukufuma kila, une ndinkusanuka nukukēta. Kangi une nākētīle u United States uyu ikupya ngati lyōsi, amabwe gāpufuligwe mōsa. Kangi ikyēne kyāpyāga ngati i— i kilundiko kya moto mu fisinga, pamo ikindukimo iki itolo kyalyasisye ikyēne pa moto. Kangi une nākētīle kubutali na mūmo une nābagīle, kangi umwene āpufuligwe mōsa. Kangi polelo imboniboni yilinkundeka une. Fihano ukufuma mu fitatu fibonīke. . . pamo fihano mwa fihano-na-fibili, ndigi, fibonīke.

213 Kangi apa ikwisa ukusyungutila nukunāngīsyā. Kangi une nasakikisye. Une ngayobilémo ukuti u Ntwa ālimbulīle une ikyo, lōli, nimīle ulubunju lūla nkipanga, une ndinkuti, “Mūno ukukīndilīla. . .” Une ndinkufika ku bumalikisyo bumo ubwa kibūmba kyābo, nukubopela ku bumalikisyo ubungī ubwa kibumba. Une ndikuti, “Mūno ukukīndilīla kukubūkīla nkeny, une nisakusakikisya ukuti akabalilo. . . Une ngamanya nongwa ya fiki une nguyoba ikyēne. Lōli une ngusakikisya ukuti ikyo kyosa kisakuboneka pakati pa lululu lilino, 1933, kangi 1977.”

Kangi kisita kumanya ikyēne, Kyāla amenye indumbula yāngu, une ngamenyēmo siku ikyēne mpaka mmayolo, ukuti 1977 yo lusekelo lwa jubilee, kangi katikati kalakala ubwīngi

bwa kabalilo aka kakĩndĩle aka Umwe ābapele ba Israeli, na filifyosa ku bumalikisyo. Popāpo uswe tuli ku...Kangi apa uswe tuli ku bumalikisyo bwa ngulilo, ku bwĩngĩle bwa ndungu gwamalongo-mahano-na-mibili. Uswe tukamanya kabalilo kaki aka i Kipanga kisakubūkāga. O, mwe! Ngimba uswe tubagile ukubomba fiki, binangu? Ngimba uswe tuli kugu?

²¹⁴ Ngimba umwe muketile iki uswe tuli lilino? [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Ngimba mukupilikisya undungu gwa malongo-mabili-na-mabili gwa Danieli lilino? [“Ameni.”]

Muketile, lilino, akabalilo kāko uswe tukubūka mu Fungilo ni findu, ukutumula i Fungilo isi. Iyakwānda yikwīsa panja, utonge ifalasi-inyelu, kangi umwēne ali nu bupĩnde nkiboko kyāke. Kētésya ywāni umiana uyu. Kētésya utonge ifalasi ufubifu ukufuma pa mwēne. Muketile? Kētésya yo ywani umwēne, kangi kēta mūno abēne bĩsilāga mula. Kētésya bala maelifu mia-yumo-na-malongo-mana-na-bana bikwisa mula. Kētésya yula umfunde ungonatulo akabalilo kāko umwēne ikutupuka. Polelo kētésya ifindu fyōsa fikuboneka pa buyo: ukonelēla kwa Sahani, i Soka, imbepo imbibi itatu ngati fyula. Kētésya ifindu fila mūmo ifyēne fikufwana mulamula mu fiswigu fila, katikati akabalilo kāko ifyēne fyalyōnekĩla panja. Akabalilo kōsa i Fungilo yikwīgũka, ikiswigu kikōneka pāsi, kangi ubonangiko bikwīsa. Kangi kētésya iki kikuboneka pa buyo lululu lilino ku bumalikisyo.

²¹⁵ Kangi, o, kētésya abasololi batatu aba...pamo basololi babili aba, akabalilo kāko abēne bikufyūka apa. Kangi pakatikati pa ndungu, abēne bikutumuligwa bo ulu, kangi polelo kikwānda u Bwīte bwa Armageddon. Polelo Kyala andaga ukuyoba, Mwene, polelo Umwene ikwima kangi ikwānd ukulwa. Abasololi bala bikutĩka i kĩsu. Abēne bikulumbilĩla mu Ngamu ya Yeso Kristi. Abēne bikōsya mu njila yilayila. Abēne kikubōmba ikindu kilakila iki abapentekosti bākwānda, abatata bābōmbĩle, kangi bĩngi bikubakōngésya abēne. Lōli bala aba babūngenie, kila ikipanganio, kilinkwēnda palapala pāsi, kangi gōpe na maka ga basololi bala gakatumwĩle ikyēne mma. Kangi kubumalikisyo abēne balinkuti, “Uswe twisakukitēndekāga ikyēne kyōsa kipānganio kimokyēne.” Kangi ume ikutwāla mula (ngimba ikyēne kyo fiki?) ikyāmwĩko, ikiRoma, ukubāsa-mosa ikindu kyōsa, iki kikutēndeka ubusāme. “Ikyāmwĩko iki kikutēndeka ubusāme,” kikwēga nkati kilikyosa, “i kyakinyanyasi.”

²¹⁶ Kumbukilāga, u mama ndogwe ugwaiyolo uyu itūgasyāga pa kinyāmana, ikisefu afwĩkĩgwe na ikyo, āli ni mĩtu mihano-na-mibili kangi imbembe kalongo. Umwe mukukūmbukĩla ikyo? “Kangi umwēne āli ni kikopo nkiboko kyāke, ikya fyākinanyasi fyāmwĩko fyāke.” Ikyo kyo kimanyisyo kyāke iki umwēne ābĩkĩle panja ku bāndu. Kangi apo uswe tulipo, bakūndwe bāngu. Uswe tuli pa kabalilo ka bumalikisyo.

217 Bāna banini, uswe tutikumanyamo siku, uswe lumu tutikuyāga būmi siku ukugomokéla kāngi ikilo iki. Uswe lumu tutikuyāga būmi ukukētána yumo nu nnini kāngi. Une ngamanya. Lōli, ubumalikisyo buli kifuki, ubumalikisyo busegelile. Apa lilipo i Lisimbo. Kilipo itolo naloliloli, nubupelelesya, ikisisimikisyo Kyalisimbo.

218 Lilino, linga kilipo ikindukimo ugwe ukāpilikísye, nsimbila une akakalatasi kangi unko une mmānye isya icyēne. Muketile? Yoba ikindukimo. Mwe bamo ba bakūndwe panja apo pa matepi, mu fiyabo ifingi, linga kilipo ikindukimo une mbagile ukubatula umwe, unko une mmānye. Ugwe ubagile ukusitakwitikisania na une, kangi une mbagile ukusitakwitikisania ni kipānganio kyāko; komma ugwe, lōli ulubātiko lwa kipānganio kyāko. Une ndikubōmba ukusitakwitikisania na bandu ba Kikatolika. Une ndikuyoba ukuti une ngabagana abāndu ba Kikatolika, une ngabagana abandū ba kipāngāno. Ikyo kikaya icyēne mma. Une mbaganile abāndu bōsa, lōli une ngukanikana nu lubātiko lula ulu lukukuleka ugwe upīnyígwe pāsi. Ikyo kyo iki, ikibugutila kya kyene. Ikyo kyo kyene.

219 Une ngālwanāga na Germany; icyēne kyāli kiNazizimu. Une ngālwanāga na baItalia; icyēne kyāli kulwana na—na kiFasizimu. Kangi kumbukilāga, une nātēndike ukusakikisya ukungi nkabalilo kala, itolo ukusakikisya, kangi bingi ba umwe bākabalilo-kaiyolo mukukumbukila icyēne. Une ndinkuti, “Filipo fitatu ifikulumba ifi izimu fikugela ukwēga ubukōlēle nkisu umwisyugu: kiFasizimu, kiFasizimu, ni kiKomyunisti.” Kangi ngimba une nāyobile fiki? Fyōsa fisakuniembeteligwāga mu kiKomyunisti.

220 Polelo une itolo nāli na umwe mwēsa ukwandisya icyēne kingikingi, “Umilisya amaso gīnu pa Russia.” Mukukūmbukila ikyo? “Umilisya amaso gīnu pa Rissia. Umwēne yōsa isakuniembeteligwāga mu kiKomyunisti.”

Kangi polelo icyēne kyōsa kisakuniembeteligwa mōsa, kubumalikisyo, mu kiKatolika. Kumbukilāga, icyēne kyōsa kisakuniembeteligwāga mu kiKatolika nkabalilo ka bumalikisyo. Uko ko katikati kotalusya. Uko ko ku Bwīte bwa Armageddon, papapa ukukilania nkati *apa*, akabalilo kāko Kristi ikwisa, Mwēne.

221 Lōli abasololi aba batatu. . . Ifyinja fitatu-na-sinda, ndigi, uyo yo Busetuli 11:3, umwe mubalile ilyēne utubalilo twingi, “Une ngupa amaka ku baketi Bāngu babili, kangi abēne bisakusolola amasiku elifu yumo abamia babili kangi malongo mahano-na-limo.” Ngimba malinga agene, amasiku elifu yumo abamia babili kangi malongo mahano-na-limo? Ifyinja fitatu-na-sinda. “Kangi abēne bisakugōgīgwa mu lukindi,” mulamula mu nkatikati mwa ndungu gwa malongo-mahano-na-mabili.

Polelo, umwe mukukēta kūko imilungu malongo-mahano-na-mibili gwa Danieli gili? Umwe mukukēta kūko uswe tukwitūgásyáko? Uswe tuli kubumalikisyo, mwe binangu baganigwa. Uswe tuli kubumalikisyo. Amasiku . . .

Ifikolo fikubongotoka, Israeli ikusumuka,
Ifimanyilo fya basololi fiyobigwe-ngānila;
(Apo uswe tulipo.)
Amasiku ga Bāpánja gabalígwe (Apa.) nu
butolwe busito;
“Gomokela, O mwebalanile, ku bwīnu
mwībēne.”

Unko uswe twīmbe ukwēne:

Ilisiku lya kutabuligwa lili kifuki,
Indumbula sya bāndu sikutoligwa panongwa
ya lutēnde;
Yāga mwisusígwe nu Mbepo, inyāle syīnu
sipyāgilígwe kangi sipuputígwe,
Keta mmwanya! Ukutabuligwa kwīnu kuli
kifuki.

O, mwe! Ngimba ikyo kikaya kinyafu?

Ifikolo fikutapukana, Israeli ikusumuka,
Ifimanyilo ifi abasololi bayobīle-ngāni;
Amasiku ga Bāpánja gamalike, nu butolwe
busito,
“Gomokela, O mwebalanile, ku bwīnu
mwībēne.”

Lilino palikimo:

Ilisiku lya kutabuligwa lili kifuki,
Indumbula sya bāndu sikutoligwa panongwa
ya lutēnde;
Yāga mwisusígwe nu Mbepo, inyāle syīnu
sipyāgilígwe kangi sipuputígwe,
Keta mmwanya! Ukutabuligwa kwīnu kuli
kifuki.

Unko une mbabīmbīle umwe ilinandi ilinini.

Abasololi abasyóbi bikusyóba, u Bwānalóli
bwa Kyāla abēne bikukāna,
Ukuti Yeso u Kristi yo Kyala gwītu;

Abene bikumpela Umwene u Mundu yumo ugwabutatu.
Umwe mumenye ikyo. Loli, Umwēne akaya. Umwēne yo Kyala.

Lōli uswe twisakwēnda mūmo abatumígwa
bālyēndíle.

Kabuno i lisiku lya kutabuligwa kuli kifuki,
 Indumbula sya bāndu sikutoligwa panongwa
 ya lutēnde;
 Yāga mwisusígwe nu Mbepo, inyāle syīnu
 sipyāgilígwe kangi sipuputígwe,
 Keta mmwanya! Ukutabuligwa kwinu kuli
 kifuki.

²²² Ngimba umwe mukaya bahobofu? Ukugomokela ku Ndumi,
 nkundwe! Ukugomokela ku kyapabwāndilo! Ukugomokela ku
 pentekosti! Ukugomokela ku lusayo lwanalolilo! Ukugomokela
 ku Ngamu ya Yeso Kristi! Ukugomokela ku lōsyō lwa Mbepo
 Mwikemo! Ukugōmokēla ku fimanyilo ni fiswigo! Ukugomokela
 ku pentekosti! Ukusōkako ku kipānganio! Ukugomokela kwa
 Mbepo Mwikemo! Umwene yo Mmanyisi gwiu.

Kabuno i lisiku lya kutabuligwa kuli kifuki,
 Indumbula sya bāndu sikutoligwa panongwa
 ya lutēnde;
 Yāga mwisusígwe nu Mbepo, inyāle syīnu
 sipyāgilígwe kangi sipuputígwe,
 Keta mmwanya! Ukutabuligwa kwinu kuli
 kifuki.

²²³ Ngimba ikyo kikaya kinyafu? Ngimba u nsololi āyobile
 fiki? “Pisakwisaga akabalilo kako ukwēne kwisakuyaga, ugwe
 ukabagila ukuyoba kilo pamo pamusi.” Keta mūmo ikyēne
 kifumile ukuya. Muketile? O, bubibi fiyo, ukukinda ingulilo sya
 kipanga!

Lōli ukwēne—ukwēne kwisakuyaga Bwēlu
 nkabalilo ka namayolo,
 Akayila ku Lwimiko ugwe nalolilo
 kwisakwaga;
 Mu njila ya mmisi bo Bwēlu umwisyugu,
 Ukusyiligwa mu Ngamu imbala iya Yeso.
 Bakeke na bakangale, pinduka ku mbibi syīnu
 syōsa,
 U Mbepo Mwikemo isakwingilaga naloli;
 Imuli sya kunamayolo isi sisile,
 Iyēne yo fundo ukuti Kyala na Kristi bali
 Yumo.

Ukwene kwisakuyaga Lumuli . . .

Twesa palikimo.

. . . mukabalilo ka namayolo,
 Akayila ku Lwimiko ugwe nalolilo
 kwisakwaga;
 Mu njila ya mmisi bo Bwēlu umwisyugu,

Ukusyiligwa mu Ngamu imbala ya Yeso.
 Bakeke na bakāngāle, pinduka ku mbibi syīnu
 syōsa,
 U Mbepo Mwikemo isakwingilaga naloli;
 Kabuno Imuli sya kunamayolo isi sisīle,
 Iyēne yo fundo ukuti Kyāla na Kristi bali
 Yumo. (Komma batatu; lōli Yumoywéne!)

224 Ukugomokela ku Ndumi! Ukugomokela ku bwandilo!
 Gomokelaga ku iki Pauli āmanyisye! Ukugomokela ku lōsyo
 ulu umwēne ōsyaga nalo! Umwēne ākētīle abāndu bōsīgwe
 injila iyangi; umwēne alinkubabūla abéne ukōsīgwa kāngi mōsa.
 Umwēne alinkuti, “Linga u Gwāndūmi ikwisa ukufuma ku
 Mwanya, ālūmbilīle akandukamo akangi, unko Umwēne ayege
 ngunīgwe.” Polelo, ukwene ko ukugomokela ku Ndumi kangī,
 mwinangu! Akēne ko kabalilo ka namayolo.

225 O, une nunganile Umwene fiyo, bule umwe? Balinga
 bakugubona undungu gwa Danieli gwa malongo-mahano-na-
 mabili lilino, nukubona iki undungu gwa malongo-mahano-
 na-mabili guli? Balinga bikwītīka ikyēne? Yoba, “Ameni.”
 [Ikilundilo kikuyoba, “Ameni.”—Nsimbi.] Ameni! Lutufyo
 luyege kwa Kyala!

226 Lilino, ngimba kyo kindunki iki kikukonga? I Fūngílo Ihan-
 Na-Ibili lilino. Uswe tukusulukaga itolo pa syēne, akabalilo
 kāko u Ntwa ikwitikisya. Ndili ikyo kikuyaga, une ngamanya.
 Itolo akabalilo kōsa Umwēne iktwāla ikyēne, polelo uswe
 twisakubūkāga itolo mu kyēne. Polelo uswe tukubūkāga ukuya
 nu lukomano ulutali, ulutali, ’nngwa yakuti ikyēne kikwēgāga
 ukufuma ku ntu gwa 6 ku gwa 19, ukuti tukindémo mu kyēne,
 kangī ukuya gwapolepole mūmu une nguyaga ni kyēne.

227 Lilino, une ndikulōnda yumo aligwesa ukubūka
 ikusitakupilikisya iki. Itepi yikāli yikukina. Une ndikulōnda
 yumo aligwesa ukusitakupilikisya. Komma ukusitakupilikisya
 lilino, nukuti, “Nkundwe Branham āyobīle Yeso isakwisa mu
 1977.” Une ngāyobilémo siku ikindu nakimo bo ikyo. Yeso
 abagīle ukwīsa umwīsyūgu. Lōli une nsakikisye ukuti pakati pa
 ’33 na ’77 ikindukimo kibonekaga pa buyo, ukuti ifindu ifi fifyo
 une mfibwēne fikwisa ukuboneka, mu mboniboni, fyābonekaga
 pa buyo. Kangī fihano fya ifyēne fitalile fibonike pa buyo. Kangī
 une ngwitika, ni findu fya atomiki ifi uswe tuli nafyo lilino . . .

228 Kangī ngimba umwe mwākētīle iki u Prezidenti gwītu
 āyobīle itolo? Ikulōnda ubwīte ubungi. Umwēne ikulōnda
 ukutēndēka ikyakwēgelēla ukufuma pa—ukufuma pa Berlin,
 umwēne ātīle. Ālōndāga ukutēndēka ikyakwēgelēla. Bule u
 Cuba apa kumbenu kwitu? Nngwa ya fiku ukusitakutēndēka
 ikyākwegelēla ukufuma ku ikyo? Bule isya ikyo? O, ubwēne bo
 butoyofu buki! Muketile!

229 O, nkundwe, uswe tuli kubumalikisyo itolo. Abēne bikubūka...Ikyēne kikusōkága itolo mūmo Kyāla āyobīle ikyēne kikuyaga, polelo ngimba yo—ngimbo yo mbombo ya fiki iya kubōmba kalikōsa lōli kukubala iki Umwēne āyobīle, nukwinosya itolo, nukwitēndekésya kuli ikyēne. Kangi unko umwēne ise, lelo. Uswe tukugūlīla ku kyēne.

Uswe tukugūlīla ukwisa kwa lisiku lila ilya
lusekelo ilya Fyīnj'elifu,

Bo ugwītu u Ntwa unsayígwa isakwīsa
nukunyakilága u Nsīngilígwa Gwāke uyu
ikugūlīla;

O, i kīsu kikukoloma, ukukútila i lisíku lila ilya
kwābūka ilinyafu,

Bo u Mpoki gwītu isakugomokela ku kīsu
kangi.

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangi,
Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
kangi,

O, Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,

Uswe tutisakuya nayo ungesi pala,

Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
kangi.

Balinga aba bitēndekísye? Fyusya ikiboko kyako. O, mwe!

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangi,

Unko uswe twīme itolo nukuponania amaboko yumo
nu nnine.

U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangi,

O, Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,

Uswe tutisakuya nayo ungesi pala,

Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
kangi.

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangi,
Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
kangi,

O, Sētáno isakupinyígwa ku fyinja elifu,

Uswe tutisakuya nayo ungesi pala,

Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
kangi.

Ukwisa kwa Yeso kwisakuya lyāmúlo ku
busulumanie nu kukúta kwa kīsu

Kabuno ubumanyi bwa Ntwa bwisakwisusya i
kīsu, sumbi na mmwanya;

Kyāla isakusōsyápo ububine bōsa knagi
amasōsi gabukubilwe gisakūma,

Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
kangi.

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangī,
 Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
 kangī,
 O, Sētāno isakupinyígwa ku fyinja elifu,
 Uswe tutisakuya nayo ungesi pala,
 Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangī.

²³⁰ O, mwe! Ngimba umwe mukwipilika kanunu? Inogona, binangu, uyu yo pentekosti, ipūta! Uyu yo pentekosti. Unko uswe tukube amaboko kangī ukwimba ulwēne. Abandu ba kiPentekosti, aligwesa, lilino iyābūla mōsa, ega ubūme bwa kiMethodisti ukyaiyolo pānja pa ugwe. Isaga apa, unko uswe twīmbe ulwēne!

O! U Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu kangī,
 Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
 kangī,
 Sētāno isakupinyígwa ku fyinja elifu,
 Uswe tutisakuya nayo ungesi pala,
 Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangī.

O! Ntwa ukugomokela ku kisu kyapasi kangī,
 (Ilibangeli lyo liyobile lululo!)
 Ena, u Ntwa gwītu isakugomokela ku kīsu
 kangī,
 Sētāno isakupinyígwa ku fyinja elifu,
 Uswe tutisakuya nayo ungesi pala,
 Ukufuma pāpo Yeso isakugomokela ku kīsu
 kangī.

Ngimba umwe munganile Umwēne? Umma ndaga. Une nunganile Umwēne. *Une nunganile Umwēne*, Kalumbu Gibbs. O, unko uswe itolo twinusye amaboko gītu lilino ku Mwene.

Une nunganile Umwene, une mbaganile
 Umwene
 Panongwa yakuti Umwene alinganile une
 Kangi āgūlīle ubupoki bwāngu (Kubwakūgu?
 Papapa apa pa Kalvari.)
 Pa mpiki gwa Kalvari.

Une nunganile Umwene, (Lwimiko!) Une
 nunganile Umwene
 Panongwa yakuti Umwene alinganile une tasi
 Kangi āgūlīle ubupoki bwāngu
 Pa mpiki gwa Kalvari.

UNDUNGU GWA MALONGO-MAHANO-NA-MABILI
GWA DANIELI KYA61-0806
(The Seventieth Week Of Daniel)

IMBĀTIKĀNO SYA MILUNGU MALONGO-MAHANO-NA-MABILI GYA DANIELI

Ubulumbilili ubu butwaligwe nu Nkundwe William Marrion Branham, ubu pakwanda bwatwaligwe nki Ngereza pa Ndungu kulubunju, Ogasti 6, 1961, ku Branham Tabernacle mu Jeffersonville, Indiana, U.S.A., bwegigwe pa busimbe bwa tepi ya magneto kangi busimbigwe kisitakutumula mu ki Ngereza. Ukusimba ukwa mu Kyangonde ubu bwasanusigwe nu kuyabanisigwa na ba Voice of God Recordings.

KYANGONDE

©2022 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. BOX 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Ukusasania isya kwegwelelakwegelela

Ukusoka isya kwegwelelakwegelela. Ubwabuke bosa bukanisigwe. Ilibuku ili libagile ukubindikisigwa mfikalatasi pa kompyuta ya kunyumba ukuti ufibombelege imbombo yuyugwe pamo ukubayabilako abangi, kisita kuhombigwa, fiyege fyombo fyakubombela imbombo pakusasania Inongwa inunu isya Yeso Kristi. Ilibuku ili likabagila ukuulisigwa, pamo ukubindigwa ukuti gayege mingimingi, pamo ukusanusigwa pa webusaiti, pamo ukubikigwa mmakina agakusungasunga, pamo ukusanusigwa mu ndimi isingi, pamo ukulibombela imbombo iyakusyagilamo ihela kisita kwitikisigwa mwakalata unsimbigwe ugwa Voice Of God Recordings®.

Linga kulonda upilike inyingi pamo ifyombo ifingi ifi filipo ulisimbilaga ku:

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org